

§ 12, stk 2, Miljøgodkendelse af soproduktionen

Avnbølstenvej 69, 6400 Sønderborg

*Meddelt:
19. Maj 2010
Sønderborg Kommune
Landbrugsafdelingen*

Kommunens afgørelse

Sønderborg Kommune meddeler miljøgodkendelse efter Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 12 stk. 2 på Avnbøløstenvej 69, 6400 Sønderborg, matr. nr. 5 Avnbøl, Ullerup til udvidelse af dyreholdet til 1.400 årssøer m. smågrise til 9,0 kg, svarende til 340,89DE (beregnet i henhold til Bekendtgørelse nr. 717 af 2. juli 2009, bilag 1A, pkt. B) og opførelse af en ny drægtighedsstald på ca. 1.920 m², ny farestald på 1.170 m², udleveringsstald på 275 m², halmlade på 250 m² (farestald, udleveringsstald og halmlade etableres i én bygning på i alt ca. 1.700 m²), foderlade på ca. 225 m² samt 1 stk. 15 tons fodersilo, 2 stk. 30 tons fodersiloer og 2 kornsiloer på hver 800 tons. Desuden omfatter miljøgodkendelsen alle dyrkningsarealer tilknyttet CVR nr. 10633370.

Godkendelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af den miljøtekniske redegørelse, kommunes vurdering og vilkår. Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg samt bedriftens samlede arealer.

De stillede vilkår vurderes at kunne begrænse risikoen for forurening og ikke-uvæsentlige gener. Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkringboende eller andre uforudsete gener i forbindelse med udvidelsen, kan Sønderborg Kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. Miljøbeskyttelseslovens § 42.

Der er ikke med denne miljøgodkendelse taget stilling til evt. tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning som f.eks. Byggeloven eller Arbejdsmiljøloven.

Husdyrbrugets nuværende miljøgodkendelse af 3. august 2006 bortfalder med meddelelsen af nærværende miljøgodkendelse.

Gyldighed

Udvidelsen skal være gennemført og udnyttet inden 5 år fra godkendelsen meddeles.

Bygningsmæssige ændringer skal være gennemført inden 2 år fra godkendelsens meddelelse. Udvidelse af dyrehold skal påbegyndes når de nye stalde er opført og afsluttes inden 5 år fra godkendelsens meddelelse.

Offentlighed

Ansøgningen blev offentliggjort på www.sonderborg.dk og i Sønderborg Ugeavis den 30. september 2009. Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen.

Der er i forbindelse med udarbejdelsen af godkendelsen gennemført en nabo/partshøring fra den 10. marts til den 28. april 2010. Parterne kan ses i bilag 16. Høringen gav ingen kommentarer.

Et udkast til godkendelsen har i samme periode været i høring hos ejer/ansøger Lorens Peter Lorenzen og rådgiver Lene Alnor, Landbosyd. Ansøger havde enkelte kommentarer, som er indarbejdet i godkendelsen

Afgørelsen er offentliggjort på www.sonderborg.dk og i Sønderborg Ugeavis 19. maj 2010.

Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den

første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2018.

Ansøger og ejerforhold

Ansøgerens navn: Lorens Peter Lorenzen
Adresse Avnbøløstenvej 69, 6400 Sønderborg
Telefon: 7446 1352/2325 6952

Virksomhedens navn: Tingvejgaard
Adresse: Avnbøløstenvej 69, 6400 Sønderborg
Matrikel: 5 Avnbøl, Ullerup m. fl.
CVR-nr.: 10633370
CHR-nr.: 49231
Kontaktperson: Lorens Peter Lorenzen
Direkte telefon: 7446 1352/2325 6952
E-mail: tingvejgaard@gmail.com

Ejer af ejendommen: Lorens Peter Lorenzen
Ejer af virksomheden: Lorens Peter Lorenzen

Ansøgningskema nr.: 4662, version nr. 9

Konsulent: Lene Alnor, LandboSyd, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa,
tlf. 7436 5102, mobil 2215 8211, e-mail: lea@landbosyd.dk

Godkendelsen er udarbejdet af:

Sønderborg Kommune
Landbrugsafdelingen
Natur & Miljø
Rådhusstorvet 10
6400 Sønderborg

Sagsbehandler: Sussanne B. Mortensen
Ekstern rådgiver: Henriette Salling og Erik Tveskov, Rambøll
Sag nr.: 08/17752
KS: Rambøll: Christence Rahbek Andersen og Peter Mæhl
Sønderborg Kommune: Sussanne B. Mortensen og Helle D. Pedersen

Indholdsfortegnelse

1	Resumé og samlet vurdering.....	7
1.1	Ansøgning	7
1.2	Ikke teknisk resumé.....	7
2	Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	10
2.1	Planmæssige forhold.....	10
2.2	Generelle afstande - Jf. lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 6 og § 8:10	
2.3	Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.....	12
2.4	Placering i landskabet.....	12
3	Husdyrhold, staldanlæg og drift.....	13
3.1	Bygninger	13
3.2	Husdyrhold og staldindretning.....	15
3.3	Ventilation	19
3.4	Fodring.....	20
3.5	Energi- og vandforbrug.....	22
3.6	Spildevand herunder regnvand	24
3.7	Affald.....	25
3.8	Råvarer og hjælpestoffer.....	27
3.9	Driftsforstyrrelser eller uheld	27
3.10	Biaktivitet/bivirksomhed.....	28
4	Gødningsproduktion og –håndtering.....	28
4.1	Gødningstyper og mængder	29
4.2	Gyllekøling	31
4.3	Anden organisk gødning.....	33
4.4	Udbringning af husdyrgødning	33
5	Forurening og gener fra husdyrbruget	34
5.1	Ammoniak og natur	34
5.2	Lugt	38
5.3	Fluer og skadedyr.....	39

5.4	Transport	40
5.5	Støj fra anlægget og maskiner.....	41
5.6	Støv fra anlæg og maskiner.....	42
5.7	Lys.....	42
6	Udbringningsarealer.....	42
6.1	Harmoniareal.....	42
7	Påvirkning fra arealerne	43
7.1	Udbringningsarealerne.....	44
7.2	Beskyttede s Beskyttede sten- og jorddiger	45
7.3	Kultur- og fortidsminder	45
7.4	Lokalisering og planmæssige forhold.....	45
7.5	Påvirkninger af søer og vandløb	46
7.6	Kvælstof og fosfor til fjord & hav	47
7.7	Nitrat til grundvand.....	49
7.8	Beskyttet natur.....	49
7.9	Natura 2000	50
7.10	Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)	51
8	Bedste tilgængelige teknik (BAT).....	52
9	Alternative løsninger og 0-alternativet.....	55
9.1	Alternative løsninger	56
9.2	o-alternativ	56
10	Husdyrbrugets ophør	56
11	Egenkontrol og dokumentation	56
12	Offentliggørelse og klagevejledning	58
13	VILKÅR	60
	GENERELT.....	60
	HUSDYRHOLDET, STALDANLÆG OG DRIFT	60
	HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD.....	62

GØDNINGSPRODUKTION OG –HÅNDTERING	63
PÅVIRKNINGER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG	64
AREALER	65
HUSDYRBRUGETS OPHØR.....	66
EGENKONTROL OG DOKUMENTATION	67

Bilag

Bilag 1:	Situationsplan med ansøgt anlæg
Bilag 1.1:	Situationsplan med luftafkast og interne transportveje
Bilag 1.2:	Situationsplan med tekniske installationer og påtænkt beplantning
Bilag 2:	Planmæssige forhold
Bilag 3:	Grundvand. Drikkevandsinteresser
Bilag 4:	Overfladevand
Bilag 5:	Natura 2000-områder og § 7 Natur
Bilag 6:	§ 3 Natur mv.
Bilag 6.1	Naturregistreringer omkring anlæg
Bilag 7:	Oversigt over udbringningsarealer i Haderslev
Bilag 7.1:	Ejerforhold - udbringningsarealer og aftalearealer
Bilag 8:	Afløbsplan
Bilag 9:	Brochure vedrørende biologisk luftrensingsanlæg
Bilag 10:	Lugtberægning
Bilag 11:	Beregninger vedrørende genanvendelse af varme fra gyllekøling
Bilag 12:	Udtalelse fra Haderslev Kommune
Bilag 13:	Udtalelse fra Aabenraa Kommune
Bilag 13.1:	Supplerende udtalelse fra Aabenraa Kommune
Bilag 14:	Høringsbrev i forbindelse med ansøgning om dispensation for afstand til naboskel
Bilag 15:	Novana havstrømme
Bilag 15.1:	Havstrømme i forhold til Bredgrund
Bilag 16:	Parter
Bilag 17:	Grundlag for vilkår og lovgivning

1 Resumé og samlet vurdering

1.1 Ansøgning

Sønderborg kommune har modtaget ansøgning nr. 4662, fra Lorens Peter Lorenzen om miljøgodkendelse af udvidelse og drift af husdyrproduktion på Avnbøløstenvej 69, 6400 Sønderborg. Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Sønderborg Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem første gang den 19.05.2008. Seneste version af ansøgning, version 9, er modtaget den 16.03.2010. Beregningsgrundlaget er 01-2008-A.

Da det kan tage tid at indkøre dyreholdet ønsker ansøger godkendelsen kan udnyttes over 5 år.

Den miljøtekniske beskrivelse bygger på virksomhedens ansøgning og en række supplerende oplysninger.

Hvor det er fundet relevant, har Sønderborg Kommune vurderet på konsekvenserne af udvidelsen/ændringen, samt givet begrundelse for de opstillede vilkår.

Bedriften består endvidere af en polte-/slagtesvineproduktion på Aabenraavej 162, 6400 Sønderborg. Produktionen på Aabenraavej 162 ansøges om at blive ændret til 800 polte/slagtesvin fra 45-130 kg, i alt 28,8 DE. Der er indsendt separat § 10-ansøgning. Arealer for den ejendom er godkendt under denne § 12 Miljøgodkendelse.

1.2 Ikke teknisk resumé

Produktion og arealer

På ejendommen Avnbøløstenvej 69, 6400 Sønderborg er der en tilladt husdyrproduktion på 827 årssøer med 21.600 grise til fravæanning ved 8,2 kg, svarende til 197,7 DE. Tilladelsen er udnyttet. Der er søgt om tilladelse til en fremtidig produktion på 1.400 årssøer med 30 grise til fravæanning ved 9,0 kg pr. årssø, svarende til 42.000 pattegrise, i alt 340,89 DE.

Bedriften består endvidere af en ejendom på Aabenraavej 162, 6400 Sønderborg, hvor der på nuværende tidspunkt er tilladelse til 16 køer, 60 opdræt og 180 polte, i alt 42,1 DE. Produktionen på Aabenraavej 162 ansøges om at blive ændret til 800 polte/slagtesvin fra 45-130 kg, i alt 28,8 DE. Der er indsendt separat § 10-ansøgning.

Til udbringning af gyllen fra den samlede bedrift er der et areal på 273,43 ha til rådighed. Der er forpagtninger på 137,30 ha. Der er truffet mundtlige gylleaftaler svarende til 87,7 DE (62,62 ha).

Kapacitet til opbevaring af gylle mv. er på ca. 9,6 måneder (uden at kapaciteten i kanalerne er medregnet). Der køres gylle ud i hhv. oktober på raps og i marts/april måned.

Placering

I forbindelse med udvidelsen bygges en ny farestald og en ny stald til løsgående drægtige søer. Ligeledes vil der i forlængelse af den nye farestald blive etableret udleveringsrum og halmopbevaring. Endelig vil der blive bygget en mindre foderlade og opstillet 2 amerikanersiloer til korn samt 3 fodersiloer. Alle Husdyrgødningsbekendtgørelsens afstandskrav overholdes, bortset fra afstanden fra de nye bygninger til naboskel. Der er derfor søgt om dispensation fra afstandskravet til skel.

Hele produktionsanlægget kommer til at ligge samlet. For at mindske det samlede anlægs visuelle indflydelse på det omkringliggende landskab stilles der krav om beplantning ved produktionsanlægget.

Lugt

Med staldanlæggets placering har det været nødvendigt at indføre luftrensning i en del af anlægget. Genekriteriet for lugt overholdes og det vurderes, at udvidelsen derfor ikke vil være til gene for naboer.

Transporter til og fra ejendommen

Udvidelsen af produktionen på ejendommen vil bl.a. medføre at antallet af transportere øges fra ca. 259 til 410 årligt.

Transport af foder osv. vil, så vidt det kan lade sig gøre, foregå af veje udenom Avnbøløsten.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde på land er Habitat- og fuglebeskyttelsesområdet Rinkenæs Skov H83, Dyrehaven og Rode Skov F63, der ligger ca. 4,7 km vest for ejendommen. Det nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde er fuglebeskyttelsesområdet Flensborg Fjord og Nybøl Nord F64 der ligger ca. 2,7 km syd for staldanlægget. Se bilag 5.

Der er ca. 2,5 km til det nærmeste udpegede § 7 areal jf. Bekendtgørelse om lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. Der er tale om en mose på ca. 4,5 ha i Adsbøl, sydvest for ejendommen. Se bilag 5.

Ca. 350 m mod syd-øst ligger det nærmeste naturareal, der er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Der er tale om en mose som ligger i tilknytning til søen Lundsø. Næste nærmeste naturareal, der er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3, er en eng nord-vest for ejendommen. Hvor det er fundet nødvendigt, er der stillet vilkår til beskyttelse af § 3 områderne.

På baggrund af den store afstand til internationale naturbeskyttelsesområder (Natur 2000) og § 7 arealer, forventes der ikke problemer med ammoniakemission fra staldanlægget.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvand

Enkelte ejede og forpagtede arealer ligger i Nitratklasse 1. Det reelle dyretryk på arealerne er 1,34 DE/ha og det maksimale DE/ha er angivet til 1,299. Der kompenseres herfor ved at etablere 1,1 % ekstra efterafgrøder ud over Plantedirektoratets krav.

Beregningerne i ansøgningssystemet viser, at kravene til maksimalt fosforoverskud er overholdt.

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer og aftalearealer er beliggende i oplande til et Natura 2000 område (internationalt naturbeskyttelsesområde), der i henhold til Skov- og Naturstyrelsens kortværk er overbelastet med fosfor.

Ingen af udbringningsarealerne ligger i nitratfølsomt indvindingsområde. Se bilag 3.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af gylle, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som tilfredsstillende.

BAT

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

Samlet vurdering

Kommunen har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen i henhold til de gældende regler. Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger.

Der skal gøres opmærksom på, at etablering af nye anlæg ikke må igangsættes, før der er givet en byggetilladelse og eventuelle andre nødvendige tilladelser fra Sønderborg Kommune.

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk redegørelse og Sønderborg Kommunes bemærkninger og vurdering af udvidelsen og dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet og naboer.

Ansøgningen er indsendt i 2008 med daværende dyreenhedsberegning svarende til 345,97 i ansøgt drift. Sagsbehandlingen er foretaget i en periode hvor dyreenhedsberegningen er ændret fra således det reelle antal ansøgte dyreenheder nu udgør 340,87 DE beregnet efter Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4/12/ 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Miljøgodkendelsen er meddelt i henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, nr. 1486 af 4.dec 2009

2 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

På bilag 1 ses en situationsplan over ejendommen. Bilag 2 viser en oversigtsplan med angivelse af de planmæssige forhold omkring husdyrbruget.

2.1 Planmæssige forhold

Ifølge regionplanen for Sønderjyllands Amt 2005-2016 ligger ejendommen og dens jorder i Sønderborg Kommune i et område med særlige drikkevandsinteresser (OSD), men udenfor nitratfølsomme indvindingsområder. Ejendommen er beliggende indenfor et særligt værdifuldt landbrugsområde. Jorderne afvander til Als Fjord, Nybøl Nor og Flensborg Fjord, se desuden arealdelen af godkendelsen.

Ifølge Kommuneplan 2005-2017 for Sønderborg Kommune ligger ejendommen i det åbne land i rammedel 7.00 J. Området er udlagt til jordbrugsformål herunder landbrug, skovbrug og gartnerier. Området er ikke omfattet af lokalplan.

Ifølge Forslag til Spildevandsplan 2009-2016 for Sønderborg Kommune – Sønderborg Forsyning er området spildevandskloakeret. Regnvand og tagvand nedsives eller afledes via private dræn.

Ejendommen forsynes med vand fra Avnbøl Ullerup Vandværk I/S.

2.2 Generelle afstande - Jf. lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 6 og § 8:

I tabel 1 er anlæggets placering i forhold til omgivelserne angivet.

Tabel 1. Anlæggets placering i forhold til omgivelserne.

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Nabo	ca. 115 m	Fra bygning 1 til Avnbøløstenvej 68	50 m
Nabo (ikke landbrugspligt)	ca. 130 m	Fra bygning 1 til Avnbøløstenvej 66	54 m*
Naboskel	ca. 5 m	Fra bygning 3, 13 og 6 til matr. nr. 12 Avnbøl, Ullerup	30 m
Beboelse på samme ejendom	ca. 60 m	Fra bygning 2 til stuehuset Avnbøløstenvej 69	15 m
Levnedsvirksomhed	> 25 m	Fra bygning 2 til Danish Crown i Blans er der ca. 3,5 km.	25 m
Samlet bebyggelse i landzone	ca. 200 m	Fra bygning 1 og 2 til Avnbøløsten	199 m**/**
Byzone	ca. 1,1 km	Fra bygning 1 og 2 til byzone i Avnbøl	436 m*
Sommerhusområde	ca. 6 km	Fra bygning 6 til sommerhusområde i Vemmingbund	436 m*

Fælles vandindvindingsanlæg	ca. 1,2 km	Til Avnbøl/Ullerup vandværk	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	ca. 1 km	Fra bygning 1 og 2 til boring nr. 169.113 Avnbøl, Avnbølgård	25 m
Vandløb, åben	ca. 300 m	Fra den nye drægtighedsstald bygning 6 til vandløb som udmunder i Lundsø	15 m
Vandløb, rørlagt	> 15 m	Rørlagt vandløb med forbindelse til Lundsø passerer ejendommen med eksisterende stalde	15 m
Dræn	15 m	Eksisterende dræn vil blive lukket af 15 m fra de nye bygninger.	15 m
Sø	ca. 350 m	Fra den nye drægtighedsstald (bygning 6) til Lundsø	15 m
Privat vej	> 15 m	Der er ingen private veje i nærheden af bygninger og gyllebeholdere	15 m
Offentlig vej	ca. 5 m	Fra eksisterende gyllebeholder (nr. 10) til Avnbøløstenvej er der ca. 5 m. Alle nye bygninger og anlæg ligger mere end 15 m fra offentligvej	15 m

* Afstandskravet er opgivet som de beregnede geneafstande beregnet i www.husdyrgodkendelse.dk. Der skal gøres opmærksom på, at afstanden måles fra et beregnet midtpunkt til beboelsesbygningen ved enkelt beboelse og samlet bebyggelse og til zonegrænse ved sommerhus- og byzoneområde.

** 300 m i forhold til § 20 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Der er søgt dispensation fra afstandskrav til naboskel på 30 meter.

Miljømyndighedens vurdering

Ejendommen overholder alle afstandskrav i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* med undtagelse af, krav om 30 meter til naboskel.

Stalden vil ved ansøgte placering, indgå i landskabet således at bygningerne indgår i en samlet bebyggelse.

Sønderborg Kommune vurderer at den ansøgte placering, er mest optimalt i forhold til helhedsindtrykket af det omkringliggende landskab og bedriften som enhed.

Vedrørende placering af nye stalde mindre end 30 m fra naboskel har Sønderborg Kommune forespurgt nabo, Avnbøløstenvej 73. Der er ikke indkommet bemærkninger fra nabo på Avnbøløstenvej 73. Der vil i forbindelse med opførsel af ny bygning 5 meter fra naboskel, ikke være ændringer på til og fra kørselsveje. Der ligger i forvejen en bygning mindre end 30 meter fra skellet. Opførslen af den nye bygning, vil betyde at den samlede bygningsenhed stadig vil fremstå som en samlet enhed, der ikke ændrer på den landskabelige oplevelse.

På baggrund af dette vurderer Sønderborg Kommune, at der i kraft af denne godkendelse, kan gives dispensation til placering af nye staldbygninger som vist på bilag 1, dog minimum 5 m fra naboskel. Høringsbrevet udsendt i forbindelse med ansøgning om dispensation, er vedlagt i bilag 14.

Jf. § 20 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* skal kommunalbestyrelsen ved vurderingen af en ansøgning om en godkendelse efter § 12 sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses. Denne vurdering skal foretages hvis anlægget ligger mindre end 300 m fra en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren. Den mindste afstand fra anlægget til nærmeste nabobeboelse i Avnbøløsten er Avnbøløstenvej 66. afstanden er ca. 130 m. I kapitel 5 er forurening og gener fra husdyrbruget behandlet. Sønderborg Kommune vurderer, at udvidelsen ikke giver væsentlig risiko for gener ved beboelsesbygninger i samlet bebyggelse.

2.3 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.

Skovbyggelinje: Afstanden fra Avnbøløstenvej 69 til nærmeste skovbyggelinje er ca. 1.400 m.

Strandbeskyttelseslinje: Der er ca. 2,5 km fra Avnbøløstenvej 69 til strandbeskyttelseslinjen langs kysten mod syd ved Nybøl Nor.

Sø- og åbeskyttelseslinje: Der er en søbeskyttelseslinje omkring Lundsø ca. 350 m sydøst for Avnbøløstenvej 69. Der er ingen åbeskyttelseslinjer i nærheden af Avnbøløstenvej 69.

Kirkebyggelinje: Der er kirkebyggeliner omkring kirkerne i Ullerup, Vester Sottrup og Adsbøl. Nærmeste er kirkebyggelinjen omkring Ullerup kirke, ca. 1 km mod nord.

Fortidsmindebeskyttelseslinje: Umiddelbart syd/sydøst for mark 3-1 er der et fredet voldsted, Filipsborg Voldsted, med en 100 m beskyttelseslinje. Der må i henhold til museumsloven ikke foretages ændringer i tilstanden af arealet indenfor beskyttelseslinjen, herunder etableres hegn, opstilles campingvogne mm.

Nærmeste fredede område er ligeledes området ved Filipsborg Voldsted ca. 800 m nord for Avnbøløstenvej 69.

Kystnærhedszonen: Avnbøløstenvej 69 er beliggende udenfor kystnærhedszonen.

Miljømyndighedens vurdering

Husdyrbrugets projekterede bygninger og anlæg ligger udenfor fredninger, strand-, sø- å- og fortidsmindebeskyttelseslinjer. Anlæggene ligger også udenfor skov- og kirkebyggelinjer.

Sønderborg Kommune vurderer derved, at alle bygge- og beskyttelseslinjer, er overholdt.

2.4 Placering i landskabet

De nye bygninger og anlæg opføres i tilknytning til de eksisterende bygninger. Da byggeriet ligger samlet, kommer udvidelsen ikke til at fremstå som et markant nybyggeri i landskabet.

Offentlighedens adgang til landskabet vil ikke blive ændret.

Landskabelige værdier i området

Avnbøløstenvej 69 ligger uden for værdifulde og uforstyrrede landskaber.

Ejendommen og tilhørende arealer er beliggende inden for særligt værdifuldt landbrugsområde.

Kulturhistoriske værdier i området

Der er ingen beskyttede sten- og jorddiger eller fredede fortidsminder i nærheden af Avnbølstenvej 69 eller på udbringningsarealerne i nærheden af ejendommen. Der er et beskyttet sten- eller jorddige langs mark AL 4 i Haderslev Kommune. Diget er beskyttet efter Museumslovens § 29a, og må ikke ændres, beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Haderslev Kommune.

Ingen af de nuværende eller ansøgte bygninger og anlæg ligger inden for værdifulde kulturmiljøer.

Naturmæssige værdier i området

Der er i alt registreret 18 naturlokaliteter inden for 1000 m zonen fra anlægget. Hovedparten af lokaliteterne er småsøer/vandhuller.

Naturforholdene er mere detaljeret beskrevet i afsnit 5, 6 og 7.

Rekreative værdier i området

Avnbølstenvej 69 ligger uden for rekreative interesseområder.

Geologiske interesser i området

Avnbølstenvej 69 og udbringningsarealer ligger uden for områder med geologisk interesse.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at det samlede bygningsanlæg vil fremstå som en driftsmæssig enhed. Det vurderes tillige, at de nye driftsbygninger, ikke ændrer væsentligt på oplevelsen af landskabet, idet nye bygninger og anlæg placeres i tilknytning til eksisterende bebyggelse, således at ejendommen fremtræder som en samlet enhed i landskabet.

Der stilles af hensyn til omgivelser og naboer vilkår om, at der skal udarbejdes en plan med afskærmende beplantning omkring de nye anlæg, som godkendes af Sønderborg Kommune.

Endvidere er der ved at vælge afdæmpede farver og ikke-reflekterende materialer til de bygningsmæssige ændringer taget hensyn til, at anlæggene ikke må skæmme landskabet, jf. afsnit 3.1.

Det vurderes samlet, at udvidelsen og de deraf følgende ændringer i området ikke vil være i strid med hensynet til de landskabelige interesser.

3 Husdyrhold, staldanlæg og drift

3.1 Bygninger

Ejendommens bebyggede erhvervsareal er på ansøgningstidspunktet ifølge BBR opgjort til 3.586 m².

Bilag 1 viser en tegning over den samlede virksomhed. Oplysninger om bygningernes grundplan, bygningshøjde, taghældninger, bygningsmaterialer og farver samt bebyggelsens fremtidige anvendelse fremgår af tabel 2.

Tabel 2. Bygninger og anlæg

Nr.	Bygning	Grundplan	Bygningshøjde	Taghældning	Bygningsmaterialer /farver	Fremtidig anvendelse
-----	---------	-----------	---------------	-------------	----------------------------	----------------------

Nr.	Bygning	Grundplan	Bygningshøjde	Taghældning	Bygningsmaterialer /farver	Fremtidig anvendelse
1	Stald	505 m ²	6,9 m	20°	Hvide søstenselementer, sort eternittag	Polte og slagtesøer
2	Stald	700 m ²	6,9 m	20°	Hvide søstenselementer, sort eternittag	Farestald
3	Stald	990 m ²	6,9 m	20°	Hvide søstenselementer, sort eternittag	Løbeafdeling
4	Stald	500 m ²	6,9 m	20°	Hvide søstenselementer, sort eternittag	Farestald
5	Stald (ny)	1.170 m ²	7,5 m	20°	Hvide søstenselementer, sort eternittag	Farestald
6	Stald (ny)	1.920 m ²	8,0 m	20°	Hvide søstenselementer, sort eternittag	Drægtighedsstald
7	Stald	100 m ²	4,5 m	20°	Hvide søstenselementer, sort eternittag	Sygesti til søer
8	Gyllebeholder	430 m ²	2 m	-	Grå elementer	Gødningsopbevaring
9	Gyllebeholder	800 m ²	2 m	-	Grå elementer	Gødningsopbevaring
10	Gyllebeholder	187 m ²	2 m	-	Grå elementer	Gødningsopbevaring
11	Lade	342 m ²	7,6 m	30°	Gule mursten, gråt eternittag	Garage
12	Lade	445 m ²	6,7 m	20°	Lyse grå stålplader, gråt eternittag	Maskinhus og værksted
13	Lade (ny)	250 m ²	7,5 m	20°	Hvide søstenselementer, gråt eternittag	Halm og foderopbevaring
14	Stuehus	150 m ²	7,6 m	40°	Gule mursten, Gråt skifertag	Beboelse
15	Stald (ny)	275 m ²	7,5 m	20°	Hvide søstenselementer, gråt eternittag	Udlevering af smågrise og søer
16	Opbevaring	15 m ²	3 m	40°	Grå stålplader, Sort eternittag	Kemikalieopbevaring og fyrrum
17	Foderlade (ny)	225 m ²	6 m			Foderopbevaring
	2 stk. 800 tons fodersilo (nye)	Diаметer: 13 m	11 m			Kornopbevaring
	16 tons fodersilo		9 m		Opstillet på vestlig side af bygning 2	Foderopbevaring
	16 tons fodersilo		9 m		Opstillet på vestlig side af bygning 2	Foderopbevaring
	6 tons fodersilo		5,5 m		Opstillet på vestlig side af bygning 2	Foderopbevaring
	15 tons fodersilo		9 m		Opstillet på østlig side af bygning 4	Foderopbevaring
	15 tons fodersilo		9 m		Opstillet på østlig side af bygning 4	Foderopbevaring
	15 tons fodersilo (ny)		9 m		Opstilles på østlig side af bygning 4	Foderopbevaring
	30 tons fodersilo (ny)		10,5 m		Opstilles på vestlig side af bygning 6	Foderopbevaring
	30 tons fodersilo (ny)		10,5 m		Opstilles på vestlig side af bygning 6	Foderopbevaring

Det ansøgte kræver bygningsmæssige ændringer, som anført i tabel 2.

Byggeriet påbegyndes, når miljøgodkendelsen foreligger, og anlægget forventes i drift senest 5 år efter at miljøgodkendelsen er meddelt. Ansøger ønsker at få 5 år til gennemførelsen af udvidelsen, da en så stor udbygning af det eksisterende anlæg vil kræve en del tid til forbedelse af byggeprojektet og indkøring af en ny besætning. Ansøger vurderer, at projektering, indhentning af tilbud fra forskellige firmaer og selve byggefasen vil tage et par år på grund af projektets størrelse. Herefter skal besætningen udvides, så det svarer til det ansøgte dyrehold. Fra en polt indkøbes til den farer første gang kan der næsten gå et år. Derfra kan der gå op til yderligere et par år inden besætningen er oppe på fuld produktion. Ansøger ønsker derfor 5 år til gennemførelsen af udvidelsen.

Ansøger har yderligere en ejendom, der ligger på Aabenraavej 162, 6400 Sønderborg. På denne ejendom er der på nuværende tidspunkt er tilladelse til 16 køer, 60 opdræt og 180 polte, i alt 42,1 DE. Produktionen på Aabenraavej 162 ansøges om at blive ændret til 800 polte/slagtesvin fra 45-130 kg, i alt 28,8DE. Der er indsendt en separat § 10-ansøgning.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøger skal indhente byggetilladelser til de planlagte bygningsmæssige ændringer hos Sønderborg Kommune, inden disse foretages.

Der stilles vilkår til valg af bygningsmaterialer samt vilkår om, at bygninger skal opføres som angivet i de medsendte tegninger. Der stilles vilkår om, at de nye bygninger og anlæg skal opføres i ikke reflekterende materialer og afdæmpede farver, i henhold til oplysninger i tabel 2, således at de harmonerer med det eksisterende byggeri. Bygninger kan eventuelt opføres i en gråtone, som ikke er så fremtrædende i landskabet som de lyse farver.

Der stilles vilkår om, at bygningsmæssige ændringer skal være gennemført inden 2 år fra godkendelsens meddelelse og at udvidelse af dyrehold skal påbegyndes, når nye stalde er opført og afsluttes inden 5 år fra godkendelsens meddelelse.

3.2 Husdyrhold og staldindretning

Dyreholdet i ansøgt drift udgør 1.400 årssøer med grise til fravæning ved 9 kg. Der fravænes 30 grise pr. årssø, der produceres således i alt 42.000 pattegrise. Dyreholdet i ansøgt drift udgør i alt 340,89 dyreenheder. Fravænningsvægten kan variere som følge af ændret efterspørgsel, dyrevelfærdsregler eller andet, hvorfor det ønskes tilladt at variere antal søer og fravænningsvægt for pattegrise indenfor det maksimalt tilladte antal dyreenheder.

Staldsystemer samt antallet af stipladser i de enkelte stalde fremgår af tabel 3.

Tabel 3. Stipladser

Dyrehold og staldtype for ansøgt drift	Staldafsnit nr.	Stipladser
Søer, løbe- og drægtighedsstald, individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Drægtighedsstald 1	100*

Årssøer, løbe- og drægtighedsstald, løsgående, delvis spaltegulv	Drægtighedsstald 3	359
Årssøer, løbe- og drægtighedsstald, løsgående, delvis spaltegulv	Drægtighedsstald 6	664
Søer, løbe- og drægtighedsstald, individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Drægtighedsstald 7	5
Søer, farestald, kassestier, delvist spaltegulv	Farestald 2	119
Søer, farestald, kassestier, delvist spaltegulv	Farestald 4	83
Søer, farestald, kassestier, delvist spaltegulv	Farestald 5	153

*Der er indtastet 100 stipladser hvoraf de 82 er stipladser er til polte der dyreenhedsmæssigt indgår i soholdet.

Miljømyndighedens vurdering

Det maksimale antal DE på 340,87 må ikke overskrides. Der kan dog være situationer (eks. sygdom i besætning, slagteristrejker m.m), hvor dyreholdet vil være afvigende fra det tilladte. I sådanne situationer skal landmanden kunne dokumentere de særlige omstændigheder overfor tilsynsmyndigheden og det er op til tilsynsmyndigheden at vurdere, om afvigelser i dyreholdet skyldes overproduktion, naturlig variation/udsving eller afvigelser pga. sygdom i besætningen, slagteristrejker m.m.

For at kunne kontrollere om godkendelsens vilkår om maksimalt dyrehold overholdes - med hensyn til antal, vægt og sammensætning af dyr – stilles der vilkår om, at der skal føres en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares på bedriften i 5 år og fremvises til miljømyndigheden på forlangende.

Det vurderes, at det kan accepteres, at antal søer og antal grise til fravæning samt fravæningsvægt varierer indenfor de maksimalt 340,89 DE, under forudsætning af, at lugtemissionen på maksimalt 40.303 OUE/m³ fortsat kan overholdes samt at andre forureningsparametre, f.eks. ammoniak, ikke øges.

Hvis antal søer og antal grise til fravæning samt fravæningsvægt varierer i forhold til det angivne, indenfor de maksimalt 340,89 DE, skal det dokumenteres, at forureningen ikke øges.

BAT for staldsystem

BREF-dokumentet for intensiv fjerkræ- og slagtesvineproduktion

Af BREF-dokumentet for intensiv fjerkræ- og svineproduktion fremgår det at, det med hensyn til staldsystemer til goldsøer/drægtige søer, er det BAT at have:

- fuld- eller delspaltegulv med et vakuumsystem nedenunder til hyppig fjernelse af gylle, eller
- delvist spaltegulv og en reduceret gødningskanal.

BAT for diegivende søer er en boks med fuldspaltede jern- eller plastikgulve og som har:

- en kombination af vand og gødningskanal, eller
- et udskylningssystem med gødningsrender, eller
- en gødningsopsamler nedenunder.

Miljøstyrelsens BAT-blade

Miljøstyrelsen har udgivet følgende BAT-blade for søer:

- Køling af gyllen i svinestalde (Svin – alle kategorier)

BAT-byggeblade

Dansk landbrugsrådgivning, Landscentret har desuden udgivet følgende BAT-byggeblade, der vedrører søer og smågrise:

- Faresti med delvist spaltegulv (Diegivende søer)
- To-klimastald med delvist spaltegulv (Smågrise)

Ansøger oplyser følgende

Ny drægtighedsstald:

I den nye drægtighedsstald går søerne løse i store grupper. Leje/hvilearealet er indrettet med redekasser med fast strøet leje, og aktivitetsarealet er med spaltegulv, hvor transponderne til fodring af søerne er placeret. Under spaltegulvet er der gyllekanaler med linespilsanlæg og gyllekøling. Der er 50 % fast gulv i den nye drægtighedsstald. Staldsystemet er primært valgt af hensyn til funktionssikkerhed og dyrevelfærd. Delvis fast gulv er BAT. Som yderligere virkemiddel til reduktion af ammoniakfordampningen bliver der installeret gyllekøling i kanalerne. Gyllekøling i svinestalde er beskrevet i Miljøstyrelsens BAT-blad nr. Sv.St.01. Gyllekøling er BAT.

Gyllekøling er i ansøgningen indsat med en ammoniakreduktionsprocent på 20 %, selv om 6 % er nok for at overholde den generelle ammoniakreduktionskrav. 20 % ammoniakreduktion anses af Sønderborg kommune som værende BAT, hvis varmen kan genanvendes. (den reelle effekt forventes at være 25-30 %). Varmen fra gyllekølingen genindvindes og anvendes til opvarmning i farestalden og beboelsen. Se afsnit 4.2 vedrørende gyllekøling.

Løbestald (tidligere drægtighedsstald):

I den nye løbestald (tidligere drægtighedsstald) er der enkeltdyrsopstaldning med ca. 50 % fast gulv og gyllekummer under spaltealet. Delvis spaltegulv er BAT. Stalden er bygget i 2004 og forventes først at skulle renoveres om ca. 25 år. Den forventede renovering ligger inde i revurderingsperioden, og det vil derfor blive vurderet til den tid, hvordan stalden skal indrettes, for til den tid at leve op til BAT.

Farestalde (bygning 2, 4 og 5):

Der er i de aktuelle farestalde delvist spaltegulv, med 1/3 spalter og vakuumudslusning. Pattegrisene går sammen med søerne, men med adgang til toklimasystem i pattegrisehulen.

Den kommende farestald, bygning 5 opføres ligeledes med delvist spaltegulv, 1/3 spalter og vakuumudslusning. Den væsentligste fordel ved staldsystemet er dyrevelfærd. Det tilgodeser pattegrisene, idet fast gulv er mere skånsomt end fuldspaltegulv. Delvis spaltegulv giver desuden mulighed for at anvende strøelse, hvilket ikke er muligt ved fuldspaltegulv. Farestien har herved et tørt miljø for pattegrisene, hvorved der kan opretholdes et lavt smittepres i farestalden. De eksisterende farestalde er fra hhv. 1997 og 2000 og forventes først at skulle renoveres om ca. 20 år. Den forventede renovering ligger inde i revurderingsperioden, og det vil derfor blive vurderet til den tid, hvordan staldene skal indrettes, for til den tid at leve op til BAT.

Der etableres desuden biologisk luftrensning i den nye farestald. Se bilag 9. Luftrenseren etableres for at reducere lugtgenerne til de omkringliggende nabobeboelser. Ammoniak, støv og lugtstoffer fjernes, når staldluften kommer i kontakt med vand og biofilmlag på filterene. På filterne sidder bakterier, der lever af støv fra bl.a. grisenes hudbakterier som findes naturligt i staldmiljøet. I filteranlægget har bakterierne gode betingelser i et vådt og varmt miljø. Da der udelukkende er tale om biologiske processer, kan spildprodukter uden problemer ledes til gyllebeholder. Det antages at den biologiske luftrensning fjerner 30 % lugt og ca. 90 % ammoniak fra afgangsluften. For at opfylde kravet om 20 % reduktion af ammoniakudledningen for udvidelsen forudsættes i ansøgningen, at der fjernes ca. 90 % ammoniak fra afgangsluften i farestalden bygning 5.

Ansøgers redegørelse for fravalg

Fravalg af BAT-teknikker for nye stalde:

Miljøstyrelsens BAT-blad nr. Sl.St.01:v1.05-09 omkring gylleforsuring: Gylleforsuring er uegnet i staldanlæg, hvor der bruges meget halm. Derudover kan der generelt være problemer med lugtgener fra forsøringsanlæg. Lugtgener kan forekomme fra procestanken. Derudover har erfaringer med forsøringsanlæg fra andre ejendomme vist, at der er en risiko for forværring af lugtgener på ejendomme hvor der sker en opblanding af forsuret gylle med ikke-forsuret gylle. Idet ejendommen ikke er placeret i umiddelbar nærhed af sårbar natur og de 20 % ammoniakreduktion kan opfyldes på anden vis, fravælges risikoen for forværrede lugtgener i forhold til nærliggende naboer/samlet bebyggelse. Det vil kræve en investering på ca. 1.150.000 kr. og årlige driftsomkostninger på ca. 90.000 kr. at etablere et sådant anlæg. Dette vurderes at være uproportionalt set ud fra både et driftøkonomisk og miljøøkonomisk perspektiv. Ansøger har derfor fravalgt denne teknologi.

Fravalg af BAT-teknikker for eksisterende stalde:

Miljøstyrelsens BAT-blad nr. Sl.St.02:v205-09 omkring Luftvaskere med syre i slagtesvinestalder: Luftvaskere med syre kan anvendes til at reducere ammoniakfordampningen fra staldanlægget. Det kræver, at afgangsluften samles og ledes gennem en renser. Anlægget er så dyrt at etablere, at det vurderes at være uproportionalt at installere på det eksisterende anlæg. Det vil kræve en investering på ca. 800.000 kr. og årlige driftsomkostninger på ca. 105.000 kr. at etablere et sådant anlæg. Ansøger etablerer i stedet en biologisk luftrenser i den nye farestald, som, ud over effekt på lugt, også reducerer ammoniakudledningen med 90 %.

Der installeres ikke gylleforsuring, i det der er tale om en eksisterende stald, hvor der ikke er sikkerhed for at betonen i gyllekanalerne har en god holdbarhed overfor syrepåvirkningen. Samtidig er energiforbruget ved drift af et forsøringsanlæg stort, og ansøger vurderer, at dette er uproportionalt i forhold til miljøgevinsten.

Miljømyndighedens vurdering

Den nye drægtighedsstald med løstgående søer indrettes med 50 % fast gulv. Under spalte-

gulvet er der gyllekanaler med linespilsanlæg og gyllekøling. Den nye farestald indrettes med delvist spaltegulv, 1/3 spalter og biologisk luftrensning, der fjerner ca. 90 % ammoniak fra afgangsluften. Smågrisene går sammen med søerne, men med adgang til toklimasystem.

Sønderborg Kommune vurderer, at de valgte staldindretninger lever op til BAT. Der stilles vilkår om etablering af biologisk luftreanseanlæg, da dette indgår i lugtberegninger samt som virkemiddel for at overholde det generelle ammoniakreduktionskrav. Der stilles vilkår om driftsjournal for det biologiske luftreanseanlæg, for at sikre optimal drift af anlægget.

Ansøger har oplyst, at overskudsvarmen fra gyllekøling i drægtighedsstalden genindvindes og anvendes til opvarmning i farestalden, hvorfor Sønderborg Kommune vurderer, at det er BAT at anvende gyllekøling, når det anvendes med 20 % ammoniakreduktion. Der stilles derfor vilkår om, at gyllekølingsanlægget skal være i drift svarende til en ammoniakreduktion på 20 % i drægtighedsstalden, jf. afsnit 4.2 vedr. gyllekøling.

Når de eksisterende stalde engang skal renoveres om forventet 20-30 år, skal der tages højde for, hvilke muligheder der er for at leve op til det, som på det tidspunkt er BAT for staldsystemer.

Sønderborg Kommune vurderer på baggrund heraf, at den ansøgte staldindretning i bygning 5 og 6 lever op til BAT, når staldanlægget indrettes som beskrevet i ansøgningen.

3.3 Ventilation

I tabel 4 er ventilationsanlæggets type beskrevet.

Tabel 4. Ventilationsanlæg

Staldafsnit nr.	Ventilationstype	Maksimal ventilation i m ³ /h*	Antal ind-sugninger	Antal afkast (udsugninger)	Afkasthøjde
1 Slagtesøer og polte	Undertryk med vægventiler	3 x 3.333	-	3	1 m over kip
2 Farestald	Undertryk med tagventiler	4 x 10.000	-	4	ca. 75 cm over kip
3 Løbeafdeling	Undertryk med vægventiler	4 x 10.225	-	4	1 m over kip
4 Farestald	Undertryk med tagventiler	4 x 10.535	-	4	1 m over kip
5 Farestald	Undertryk med vægventiler	2 x 40.000	-	8	ca. 75 cm over kip
6 Drægtighedsstald	Undertryk med vægventiler	8 x 10.000	-	8	ca. 75 cm over kip
7 Syge-/aflastningsstald	Ligetryk	3.000	2	1	1 m over kip

*Maksimal ventilationskapacitet er skønnet ud fra normal for ventilation samt oplysninger fra Skov A/S: Ventilationsbehovet for en stiplads i en løbe- drægtighedsafdeling er på ca. 100 m³/h og i en farestald ca. 430 m³/h. Luftrensningsanlægget i ny farestald (bygning 5) sænkes ned fra loftet.

For samtlige stalde er driftstimer pr. år for ventilationsanlæg i ansøgningen oplyst til 8.322 timer og driftseffekten er oplyst til 70 %.

Placering af afkast fremgår af bilag 1.1. Placeringen af afkastene på de nye stalde er ikke endeligt fastlagt, ligesom der kan blive ændringer af antal og kapacitet af afkast. Placering af afkast vil fremgå af byggeanmeldelsen.

BAT for ventilation

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion er følgende BAT for mekanisk ventilerede stalde:

- optimering af udformningen af ventilationssystemet i hver stald for at tilvejebringe god temperaturkontrol samt opnå minimumsventilation om vinteren.
- undgåelse af modstand i ventilationssystemer gennem hyppigt eftersyn og rengøring af luftkanaler og fans

Ansøger oplyser følgende

Ventilatorer vaskes i forbindelse med vask af de enkelte stalde, for at modvirke snavs mv. der øger modstanden og derved energiforbruget. Der er temperaturstyring på ventilationsanlæggene. Alle udsugningsskorstene i løbeafdelingen er etableret med strømbesparende MultiStep styring, hvilket vil sige temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget. Dette giver en årlig strømbesparelse på 40 – 50 % sammenlignet med et traditionelt undertrykssystem.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at ventilationssystemet ikke giver anledning til gener for de omkringboende med hensyn til støj eller støv, idet nye afkast mv. placeres i længere afstand fra nabobeboelser end eksisterende afkast. Det vurderes heller ikke, at ventilationssystemet giver anledning til væsentlige lugtpåvirkninger, da lugtkrav overholdes, jf. afsnit 5.2. I den nye farestald, bygning 5 etableres biologisk luftrensning, som reducerer lugten i afgangsluften.

For at sikre, at der kan ske en fri fortynding af luft fra afkast, stilles vilkår om, at nye afkast skal føres minimum 1 m over tagryg. En anden placering og højde af afkast kan eventuelt godkendes af Sønderborg Kommune.

For at sikre at ventilationen til enhver tid fungerer optimalt, herunder har det lavest mulige energiforbrug stilles der vilkår om, at der skal føres en driftsjournal for ventilationsanlægget. Der stilles også vilkår om at ventilationen skal rengøres minimum en gang årligt. Datoer for rengøring og service skal noteres i journalen, som skal opbevares i 5 år og forevises miljømyndigheden på forlangende.

Sønderborg Kommune vurderer, at ventilation lever op til BAT, når ovenstående vilkår efterlevs. Endvidere foretages der eftersyn og rengøring af ventilatorer, og der er temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.

3.4 Fodring

Der vil fortsat fodres med tørfoder på ejendommen efter udvidelsen. Om der indkøbes færdigfoder eller om foderet produceres på ejendommen ud fra eget korn og indkøbte råvarer

er endnu uvist. Foderet blæses ind i siloerne og snegles herefter ind i staldene. Hvis ejeren vælger at blande foderet selv, vil råvarer blive opbevaret i foderladen, bygning 17, og i de to amerikanersiloer. Foderet vil blive forarbejdet og blandet i foderladen.

Hvis foderet indkøbes, vil det kun blive opbevaret i de udendørs fodersiloer og således bygges den nye foderlade og de 2 amerikanersiloer ikke.

Halm vil fremover blive opbevaret i den nye lade, bygning 13.

Uanset fodertypen mv. vurderer ansøger, at der ingen støvgener eller støjgener er for naboer i forbindelse med håndteringen af foderet.

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring.

Der er ikke behov for fodertilpasning i ansøgt drift, da kravet om 20 % reduktion af ammoniakudledningen for udvidelsen opfyldes ved hjælp af biologisk luftrensning og gyllekøling.

BAT for foder

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion er følgende BAT:

- Med hensyn til fosfor, er det basis for BAT at fodre svin med fasefodring, med lavere samlet fosforindhold. I dette foder skal der bruges højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase med henblik på at garantere et tilstrækkeligt indhold af fordøjeligt fosfor.
- Indhold af råprotein i foder i overensstemmelse med tabel 5.

Tabel 5. Vejledende niveauer for råprotein i BAT-foder til svin

Art	Faser	Indhold af råprotein (% i foder) ¹⁾	Samlet fosforindhold (% i foder) ²⁾	Bemærkning
Fravænnede grise	< 10 kg	19 – 21	0,75 – 0,85	1) Med tilstrækkeligt afvejet og optimal tilførsel af aminosyrer og 2) Med tilstrækkeligt fordøjeligt fosfor med brug af f.eks. højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase
Smågrise	< 25 kg	17,5 – 19,5	0,60 – 0,70	
Slagtesvin	25-50 kg	15 – 17	0,45 – 0,55	
	50-110 kg	14 – 15	0,38 – 0,49	
So	drægtighed	13 – 15	0,43 – 0,51	
	diegivning	16 – 17	0,57 – 0,65	

Ansøger oplyser følgende

Der anvendes foder indeholdende et fosfor- og råproteinindhold indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF).

Foderet er tilsat fytase.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at der med de planlagte tiltag til opbevaring og håndtering af foder ikke sker en væsentlig påvirkning af omgivelserne.

For at sikre en god udnyttelse af foder som ressource, stilles der vilkår om at mængden af forbrugt foder og opstået spild skal noteres i driftsjournal.

I den ansøgte produktion vil ansøger benytte foder, som overholder de vejledende niveauer af råprotein, for de forskellige dyregrupper (jf. BREF). Sønderborg Kommune stiller desuden vilkår om, at der skal tilsættes fytase eller tilstrækkeligt fordøjeligt fosfor med brug af f.eks. højtfordøjelige uorganiske foderfosfater til foderet.

For at leve op til BAT for management stilles der yderligere vilkår om, at der skal føres journal over foderforbrug samt opstået spild.

Sønderborg Kommune vurderer, at ansøger anvender BAT i tilstrækkeligt omfang mht. foder, når ovennævnte vilkår overholdes.

3.5 Energi- og vandforbrug

I forbindelse med drift af ejendommen og den beskrevne husdyrproduktion før og efter udvidelsen, er der skønnet at være et forbrug af råvarer og hjælpestoffer som angivet i tabel 6.

Tabel 6. Forbrug af råvarer og hjælpestoffer

Middel	Før udvidelse mængde pr. år	Efter udvidelse mængde pr. år
El til produktionen	ca. 120.000 kWh	ca. 210.000 kWh
El til luftrensning	0 kWh	ca. 2.000 kWh
Fyringsolie til stald og stuehus	ca. 33.000 L	ca. 25.000 L
Diesellole	ca. 13.000 L	ca. 13.000 L
Vandforbrug, drikkevand i produktionen, vask i stalde, overbrusning mv.	ca. 4.325 m ³	ca. 7.350 m ³
Vandforbrug til luftrensning	0 m ³	ca. 750 m ³
Vandforbrug til sprøjtning	ca. 60 m ³	ca. 60 m ³

Elektricitet anvendes primært til ventilation, gyllepumpning, gyllekøling samt belysning. Bedriftens årlige elforbrug til gårdens drift forventes at stige fra 120.000 kWh til 212.000 kWh efter udvidelsen inkl. strøm til luftrensning.

Der anvendes fyringsolie til opvarmning af stuehus og stalde. Det årlige forbrug af fyringsolie forventes at falde fra 33.000 L til 25.000 L pga. genindvinding af varmen fra gyllekølingen.

Forbrug af diesellole forventes at være uændret i ansøgt drift.

Vask af maskiner osv. foregår på bedriftens anden ejendom, Aabenraavej 162.

Ejendommen forsynes med vand fra Avnbøl Ullerup Vandværk I/S. Der forbruges ca. 7.350 m³ årligt til drikkevand i produktionen og rengøring af produktionsanlæg mv. samt 750 m³ i forbindelse med luftrensning i ansøgt drift.

BAT for energi- og vandforbrug

Det er, ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, BAT at reducere energiforbruget ved at gøre samtlige tiltag herunder:

- anvende lavenergi-belysning
- nye stalde: anvende naturlig ventilation hvor det er muligt, ved at:
 - udforme bygning og stier, korrekt
 - fremme luftstrømmen ved at placere bygninger under hensyntagen til fremherskende vindretninger
- mekanisk ventilerede stalde:
 - optimere udformningen af ventilationssystemet i hver stald for at tilvejebringe god temperaturkontrol samt opnå minimumsventilation om vinteren
 - undgå modstand i ventilationssystemer gennem hyppigt eftersyn og rengøring af luftkanaler og fans

Det er, ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, BAT at reducere vandforbruget ved at gøre samtlige tiltag herunder:

- rengøre stalde og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller batch. Spulevand løber typisk ned i gyllesystemet, og det er derfor vigtigt at finde en balance mellem rengøring og brug af så lidt vand som muligt.
- udføre regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild
- registrere vandforbrug gennem måling af forbrug
- detektere og reparere lækager

Ansøger oplyser følgende

Energisparende foranstaltninger

Alle stalde er isolerede.

For at spare på energien installeres der lavenergilysstofrør og lavenergi varmpærer (nuværende belysning er også med lavenergibelysning). Der er installeret automatisk tænd og sluk på belysningen.

Ventilatorer vaskes i forbindelse med vask af de enkelte stalde. Der er temperaturstyring mv. på ventilationsanlæggene. Alle udsugningsskorstene i løbeafdelingen er etableret med strømbesparende MultiStep styring, hvilket giver en årlig strømbesparelse på 40 – 50 % sammenlignet med et traditionelt undertrykssystem, jf. afsnit 3.3.

Der etableres gyllekøling i den nye drægtighedsstald, bygning 6, varmen herfra genanvendes i staldanlægget.

Vandbesparende foranstaltninger

Vandbesparelse opnås ved drikkenipler over krybber. Staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Vask med højtryksrensere er vandbesparende.

Miljømyndighedens vurdering

Det fremgår af tabel 6, at det årlige elforbrug er på ca. 212.000 kWh i ansøgt drift. I henhold til "Håndbog for svinehold 2007/2008" er elforbruget for en tilsvarende produktion ca. 350.000 kWh. Det forventede forbrug i ansøgt drift er derfor væsentligt lavere end normen.

For at sikre en god udnyttelse af ressourcerne stilles der vilkår om, at hvis elforbruget overstiger over 300.000 kWh årligt, skal ejendommen gennemgås ved et energieftersyn. Energi-eftersynet er gratis og fås ved henvendelse hos elselskab.

Der stilles vilkår om, at besøgsrapporten fra et eventuelt energieftersyn skal fremsendes miljømyndigheden. Der stilles også vilkår om, at hvis en eventuel besøgsrapport viser energiforbedringer, som via besparelse på el kan tilbagebetales indenfor 2 år, skal disse udføres senest 2 år efter modtagelsen af rapporten.

Det fremgår af tabel 6, at det forventede vandforbrug vil være ca. 8.100 m³ årligt efter udvidelsen incl. vandforbrug til luftrensning. Det skønnede vandforbrug, excl. vandforbrug til luftrensning, svarer til det gennemsnitlige årlige vandforbrug for en tilsvarende produktion, i henhold til "Håndbog for svinehold 2007/2008".

Sønderborg Kommune vurderer (baseret på beregning), at energi- og vandforbruget er på et fornuftigt leje i forhold til bedriftens produktion.

For at sikre, at der sker en god udnyttelse af ressourcerne og at eventuelle uregelmæssigheder opdages, stilles der vilkår om, at der skal føres journal over forbrug af el og vand. Der stilles desuden vilkår om, at der regelmæssigt skal udføres kalibrering af drikkevandsanlægget, og at eventuelle lækager i drikkevandsanlæg straks skal repareres.

Det er Sønderborg Kommunes vurdering at virksomheden lever på til kravene til BAT for energi og vandforbrug, hvis virksomheden i øvrigt drives som beskrevet.

3.6 Spildevand herunder regnvand

Tabel 7 viser producerede spildevandsmængder, renseforanstaltninger samt hvortil spildevandet afledes.

Tabel 7. Spildevand

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	ca. 900 m ³	ca. 1.500 m ³	Via kanaler til gyllebeholder	Ingen
Vaskevand fra luftrensning	0 m ³	ca. 400 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand service-rum	ca. 170 m ³	ca. 170 m ³	Til lukket vandløb og videre til Snogbæk	Septiktank
Sanitært spildevand stuehus	ca. 170 m ³	ca. 170 m ³	Til lukket vandløb og videre til Snogbæk	Septiktank
Tagvand	ca. 2.650 m ³	ca. 5.200 m ³	Til lukket vandløb og	Ingen /forsinkelses-

			videre til Snogbæk	bassin
--	--	--	--------------------	--------

Mængden af rengøringsvand til vask af stalde, drikkevandsspild og vand til overbrusning er skønnet.

Traktorer og maskiner vaskes på bedriftens anden ejendom Aabenraavej 162, 6400 Sønderborg. Sprøjten vaskes i marken.

Der er ingen åbne riste til afledning af regnvand på ejendommen.

Afløbsplan fremgår af bilag 8.

Der er søgt om tilladelse til udledning af tagvand fra nye bygninger til Snogbæk via forsinkelsesbassin.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at kapaciteten i gyllebeholderen er tilstrækkelig til at rumme de angivne mængder spildevand, herunder regnvand, i ansøgt drift, jf. kapacitetsopgørelsen, afsnit 4.1.

Ligeledes vurderer kommunen, at den samlede håndtering af spildevand herunder regnvand sker på forsvarlig vis, når udledning af tagvand til Snogbæk sker via forsinkelsesbassin i henhold til de vilkår, der stilles i udledningstilladelsen.

For at sikre mod forurening ved uheld stilles der vilkår om, at eventuelle bekæmpelsesmidler samt farligt affald skal opbevares i et rum med tæt gulv og uden mulighed for afløb til kloak, dræn eller lignende. Bekæmpelsesmidlerne må kun opbevares i den oprindelige emballage.

Det er oplyst, at vask af maskiner og redskaber sker på Aabenraavej 162, hvorfor der stilles vilkår om, at vask af maskiner og redskaber ikke må ske på Avnbøløstenvej 69.

Der gøres opmærksom på, at afledning af tagvand fra driftsbygninger og andet overfladevand til dræn/vandløb, nedsivning eller lignende ikke er omfattet af denne miljøgodkendelse, men kræver særskilt tilladelse efter "Spildevandsbekendtgørelsen" fra Sønderborg Kommune, Afdeling Vand & Jord. Udledningstilladelse for tagvand fra nye bygninger, er udarbejdet og meddeles samtidig med miljøgodkendelsen.

Forholdene omkring afledning af sanitært spildevand fra stuehus er heller ikke omfattet af denne godkendelse.

3.7 Affald

Virksomhedens forventede affaldsmængder fremgår af tabel 8.

Tabel 8. Affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Årlig mængde*	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						

Spildolie	På spildbakke i maskinhus, bygning 12	Egentransport	I/S Alssund Affald	ca. 50 l	13.02.08	06.01
Olie- og brændstof-filtre	Maskinhus, bygning 12	Egentransport	I/S Alssund Affald	ca. 5 stk.	16.01.07	06.05
Spraydåser	Maskinhus, bygning 12	Egentransport	I/S Alssund Affald	ca. 50 stk.	15.01.10	23.00
Rester af bekæmpelsesmidler	Kemikalierum	Egentransport	I/S Alssund Affald	*	20.01.19	05.12
Kanyler	Servicerum i stald, bygning 2	Egentransport	Gråsten Apo-tek	Ca. 2 bokse	20.01.32	05.13
Tørbatterier - NiCd	I stuehuset, bygning 14	Egentransport	I/S Alssund Affald	Ca. 50 stk.	16.06.02	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	Maskinhus, bygning 12	Egentransport	I/S Alssund Affald	1 gang/uge	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	Maskinhus, bygning 12	Vognmand Knud Erik Heissel, Gråsten	Ukendt	1 gang/uge	15.01.02	52.00
Lysstofrør	Maskinhus, bygning 12	Egentransport	I/S Alssund Affald	1 gang/uge	20.01.21	79.00
Jern og metalaffald	Maskinhus, bygning 12	Majbøl pro-dukthandel	Ukendt	200 kg	02.01.10	56.20
Tomme olietromler og -tanke	Maskinhus, bygning 12	Majbøl pro-dukthandel	Ukendt	1 stk.	15.01.04	
Paller	Maskinhus, bygning 12	Egentransport	I/S Alssund Affald	10 stk.	15.01.03	62.00
Malet og lakeret træ	Maskinhus, bygning 12	Egentransport	I/S Alssund Affald	50 kg	17.02.01	62.00

* Normalt vil der ikke være rester i form af kemikalier (sprøjtemidler mv.) - kun hvis der kommer forbud mod anvendelse af et sprøjtemiddel eller lignende.

Mængderne forventes at være stort set uændrede før og efter udvidelsen.

Miljømyndighedens vurdering

Bedriften er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen efter de gældende regler og bortskaffelsen skal ske i overensstemmelse med Sønderborg Kommunes affaldsregulativ.

Desuden skal reglerne i Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr nr. 439 af 11. maj 2007 efterleves.

Der stilles vilkår om, at opbevaring af farligt affald skal ske i henhold til ”regulativ og forskrift for farligt affald i Sønderborg Kommune”.

Sønderborg Kommune vurderer, at der ikke vil være problemer med hensyn til affaldsbortskaffelsen fra virksomheden.

3.8 Råvarer og hjælpestoffer

Kemikalier opbevares i en mindre aflåst bygning vest for maskinhuset. Kemikalierne opbevares i udtjente kumrefrysere. Olieråvarer som motorolie, gearkasseolie, hydraulikolie og spildolie opbevares på spildbakker i værkstedet i maskinhuset. Fyringsolie og dieselolie opbevares i typegodkendte tanke, jf. tabel 9.

Tabel 9. Tankanlæg

Anvendes til	Størrelse	Fremstillings år	Tanknr.	Type godk. nr.	Placering
Fyringsolie	4.000 L	2000	106161	*	Maskinhus, overjordisk
Dieselolie	2.500 L	1999	8804801	*	Maskinhus, overjordisk

- Ejer er ikke i besiddelse af godkendelsesnummer på tankene.

Påfyldning af dieselolie sker på fast underlag i maskinhuset og pistolen er med automatisk stop. Eventuelt spild suges op ved hjælp af kattegrus eller savsmuld. Fyringsolietanken er ligeledes opstillet på støbt bund i maskinhus.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at opbevaring af kemikalier er acceptabel, da kemikalierummet er indrettet med fast gulv uden afløb og da olie opbevares på spildbakker eller i typegodkendte tanke i maskinhus med støbt bund.

3.9 Driftsforstyrrelser eller uheld

Der er i ansøgningen redegjort for mulige driftsforstyrrelser og uheld samt hvordan driftsforstyrrelser og uheld samt følger heraf søges minimeret:

- Anlægget er indrettet på en måde, der bevirker, at risikoen for driftsforstyrrelser og uheld minimeres.
- Gyllen løber vha. træk og slip system fra stald til forbeholder, hvorfra det pumpes til en af gyllebeholderne. Fortanken er hævet, så der ikke kan ske overløb. Overpumpning fra fortanken kan kun ske ved aktivering af kontakt inde i stalden. Der er ingen afløb i nærheden af gyllebeholderne, og før overpumpning tjekkes det, om der er plads i gyllebeholderen. Der er ingen faste rør eller pumper til overpumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn. Der er heller ikke spjæld mellem forbeholder og gyllebeholder.
- Skulle uheldet være ude og en af gyllebeholderne bryder sammen eller overfyldes ved en fejl og gyllen løber ud på marken, vil en del af gyllen kunne sive gennem jorden og ud i det lukkede vandløb Snogbæk via Kasmose. I dette tilfælde vil vandløbet kunne blokeres i en brønd nord for ejendommen eller hvor det lukkede vandløb løber ud i en mindre sø ca. 900 m vest for ejendommen ved hjælp af en

rendegraver (se beredskabsplan). Herefter vil oppumpning af forurenede vand ved hjælp af slamsuger iværksættes. Ansøger vurderer, at der er ekstrem lille risiko for, at dette vil ske. Gyllebeholderne er omfattet af tiårsbeholderkontrolordningen og eventuelle fejl og mangler udbedres løbende.

- I forbindelse med fx sygdomsudbrud med efterfølgende restriktioner over for svineflytninger eller slagteristrejke kan der ske en midlertidig ophobning af dyr på ejendommen. Dette vil bevirke, at lugtmissionen fra stalden bliver større end normalt. Denne situation forventes at forekomme meget sjældent.
- Da påfyldning af dieselolie sker på fast underlag i maskinhuset og pistolen er med automatisk stop, er risikoen for uheld i forbindelse med håndtering af brændstof lille. Eventuelt spild suges op ved hjælp af savsmuld eller kattegrus. Olieprodukter og spildolie opbevares på spildbakker i maskinhuset.

Der er udarbejdet en beredskabsplan som indeholder relevante telefonnumre, kortbilag med stophaner, hovedafbrydere, slukningsmateriel, udløb fra dræn til vandløb mv. samt instrukser vedrørende:

- Brand og evakuering
- Overløb af gylle
- Kemikalie og oliespild
- Strømsvigt
- Transport af bekæmpelsesmidler

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at der kan være en vis risiko for driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering og transport af gylle, samt håndtering af olie og bekæmpelsesmidler. Det er derfor vigtigt, at beredskabet straks tilkaldes ved uheld, der medfører forurening, og at miljømyndigheden orienteres efterfølgende. Det er dog stadig virksomhedens pligt at forebygge og afværge driftsforstyrrelser og uheld – ligesom det er virksomhedens pligt at genoprette den hidtidige tilstand jf. miljøbeskyttelseslovens § 71.

Sønderborg Kommune vurderer, at den foreliggende beredskabsplan i tilstrækkeligt omfang forholder sig til ovenstående kritiske situationer.

Der stilles vilkår om, at beredskabsplanen til enhver tid skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte samt andre, der arbejder på bedriften. Der stilles desuden vilkår om, at beredskabsplanen til enhver tid skal foreligge i en opdateret udgave og på de sprog, der er relevante i forhold til ejendommens ansatte mv. Der stilles vilkår om, at beredskabsplanen skal være udformet på et sprog som medarbejderne forstår og skal minimum opdateres hvert 2. år.

3.10 Biaktivitet/bivirksomhed

Der er ingen biaktiviteter på ejendommen.

4 Gødningsproduktion og –håndtering

4.1 Gødningstyper og mængder

I tabel 10 gives en oversigt over de forskellige typer husdyrgødning m.v. der produceres, modtages og afsættes i den ansøgte produktion.

Tabel 10. Gødningsproduktion

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE
Gylle fra Avnbøløstenvej 69	35.750,41	8.391,46	340,89
Gylle fra Aabenraavej 162	3.055,00	537,00	28,80
Afsat husdyrgødning (gylle til Nørskovvej 15, 6200 Aabenraa)	- 4971	- 1167	47,40
Afsat husdyrgødning (gylle til Kidingvej 42, 6200 Aabenraa)	- 4226	-992	-40,30
I alt til rådighed	29.608,41	6.769,46	281,99

Tabel 11 viser en oversigt over gødningsopbevaringsanlæg på ejendommen.

Tabel 11. Gødningsopbevaringsanlæg

Anlæg	Kapacitet i m ³	Opførelsesår	Overdækning	Beholder- kontrol	% før	% efter
Gyllebeholder (bygning 8)	1.720	1997	Ingen*	2008	22	22
Gyllebeholder (bygning 9)	4.000	2006	Ingen*	-	51	51
Gyllebeholder (bygning 10)	750	1986	Ingen*	2008	10	10
Gyllebeholder Aabenraavej 162	1.300	1991	Ingen*	2002	17	17
Fortank	20	1997	Betonlåg	-	-	-
Eksisterende kanaler	400	forskellige år	Ingen	-	-	-

Nye kanaler**	175	2010/2011	Ingen	-	-	-
I alt	8.365				100	100

* Beholderne har flydelag.

** Skønnet kapacitet i kanalerne, når der etableres linespil i den nye drægtighedsstald.

Der er indsendt en kapacitetsopgørelse i forbindelse med ansøgningen.

De producerede gødningsmængder, inklusiv rengøringsvand, drikkevandsspild og regnvand, jf. tabel 7 i afsnit 3.6, som ledes til gyllebeholder, fremgår af tabel 12.

Tabel 12. Producerede gødningsmængder mv.

Dyr	Gylle/vandmængde pr. år
Søer	9.089 m ³ *
Smågrise (7,2 – 9 kg)	423 m ³ *
Vaskevand fra luftrensning	400 m ³
<i>I alt</i>	<i>9.912 m³</i>

* Drikkevandsspild og rengøringsvand er inkluderet i normtal. Ansøger har lagt 20 % til normtal, da gyllemængderne på ejendommen erfaringsmæssigt har været større end normtallene foreskriver.

Den beregnede gødningsmængde, inklusiv rengøringsvand, drikkevandsspild og regnvand er i alt 9.912 m³ pr. år. Den samlede opbevaringskapacitet til flydende husdyrgødning er 8.365 m³. Der er således en opbevaringskapacitet på lidt over 10 måneder.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at der med de 10 måneders opbevaringskapacitet er tilstrækkelig opbevaringskapacitet på ejendommen til de producerede gødningsmængder. Der stilles vilkår om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet.

BAT for gødningsopbevaring

Af BREF-dokumentet for intensiv fjerkræ- og svineproduktion fremgår følgende:

BAT vedrørende lagring af svinegylle i en beton- eller stålbeholder omfatter alle følgende punkter:

- en stabil beholder der kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger
- beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring
- lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvis hvert år
- dobbelte ventiler bruges til alle ventiludgange fra lageret
- gyllen omrøres kun lige før tømning af beholderen ved f.eks. tilførsel på marken

Det er BAT at dække gyllebeholderne ved at bruge et af følgende:

- et fast låg, tag eller en teltstruktur, eller
- et flydelag, såsom snittet halm, naturlig udtørningskorpe, lærred, folie, tørv, ekspanderet ler (LECA) eller ekspanderet polystyren (EPS).

Ansøger oplyser følgende

- der er tale om stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt (tømmes helt 1 gang om året)
- beholdernes bund og vægge er tætte
- der er ingen spjæld, men alt overpumpes via neddykket rør
- gyllen omrøres kun umiddelbart før tømning
- beholderne er overdækket med naturligt flydelag (sikres ved at tilsætte halm efter hver tømning)
- beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes at opbevaring af gylle i godkendte beholdere lever op til BAT, da der er tale om nyere, stabile beholdere der kontrolleres hvert 10. år. Beholderne er desuden overdækket med naturligt flydelag, som sikres ved tilsætning af halm.

4.2 Gyllekøling

Der vil blive benyttet gyllekøling i den nye drægtighedsstald, stald 6.

I ansøgningen er indsat følgende oplysninger vedrørende ammoniakreduktion og driftstid for anlægget. Oplysningerne fremgår af tabel 13.

Tabel 13. Gyllekøling - ammoniakreduktion og driftstid

Stald	Driftstimer pr. år for anlæg	Gennemsnitlig ammoniakreduktion over året (8.760 timer)
Stald 6 (ny drægtighedsstald)	8.760	20,00 %

For at overholde den generelle ammoniakreduktionskrav er det tilstrækkeligt med en effekt af gyllekølingen på 6 %, men Sønderborg Kommune stiller vilkår om, at gyllekølingsanlægget skal være i drift i et sådant omfang, at den gennemsnitlige ammoniakreduktion over året er 20 %, for at der er tale om BAT, jf. 3.2.

Ved de efterfølgende beregninger anvendes derfor en gennemsnitlig ammoniakreduktion på 20 %.

Gyllekøling i drægtighedsstalden vil således reducere ammoniakfordampningen med min. 20 %. Ansøger har indsendt supplerende beregninger, der viser, at den samlede ammoniakemission fra anlægget er 4.202 kg N/år ved ammoniakreduktion på 20 %, mens den ved 6 % ammoniakreduktion er 4.482 kg N/år. Den overskydende ammoniakreduktion på -28 kg, forventer ansøger at have til gode til eventuelle senere udvidelser.

Det er oplyst, at arealet af gyllekummer er ca. 1.067 m² i den nye drægtighedsstald.

På baggrund heraf kan nødvendig køleeffekt beregnes ud fra Miljøstyrelsens BAT-blad ”Køling af gyllen i svinestalde”, 1. udgave, 19. maj 2009. Se tabel 14.

Tabel 14. Nødvendig køleeffekt

Stald	Nødvendig køleeffekt pr. m ² (W/m ²)	Nødvendig køleeffekt i alt (kW)	Nødvendig køling pr. år (kWh)
Stald 6 (ny drægtighedsstald)	14,44	15,4	134.970

For at opnå en reduktion i ammoniakemissionen på 20 pct. over året, skal der i gennemsnit over året køles med 14,44 W/m². Varmepumpen skal kunne levere en køleeffekt på mindst 15,4 kW. Se tabel 14.

Overskudsvarme genbruges til opvarmning i farestald og beboelse.

I forbindelse med gyllekølingsanlægget vil der komme til at løbe slanger med kølevæske (glycol) i jorden uden for staldene.

Miljømyndighedens vurdering

Gyllekølingsanlægget etableres med henblik på at reducere ammoniakemission, jf. afsnit 5.1, hvorfor der stilles vilkår herom, herunder vilkår til indretning og drift.

Anlægget er endnu ikke projekteret. Inden staldene tages i brug, skal der fremsendes beregning til Sønderborg Kommune, der dokumenterer, at anlægget lever op til nødvendige køleeffekter som angivet i tabel 14. Der skal desuden udarbejdes en tabel der viser sammenhængen mellem pumpens timetal og køleeffekten i kWh.

Den månedlige driftstid, hvor varmepumper kører efter ibrugtagning, skal noteres i en driftsjournal.

Der stilles vilkår om, at gyllen i gyllekanalerne skal udpumpes hyppigt, så der max. er 10 cm gylle i kanalerne, da det ved bestemmelse af nødvendig køleeffekt forudsættes, at der sker hyppig udmugning.

Sønderborg Kommune vurderer, at der med den beskrevne praksis kan opnås en gennemsnitlig ammoniakreduktion over året på 20 % som angivet i ansøgningen, da anlægget er dimensioneret i henhold til Miljøstyrelsens BAT-blad ”Køling af gyllen i svinestalde”, 1. udgave, 19. maj 2009.

Sønderborg Kommune accepterer, at den overskydende ammoniakreduktion i forhold til BAT-niveauet på 276 kg N pr. år (se afsnit 8 for nærmere redegørelse for Sønderborg kommunes BAT-niveau), kan godskrives ved senere udvidelser.

Det vurderes desuden, at det er sikret at overskudsvarmen fra gyllekøling bliver udnyttet.

I forbindelse med gyllekølingsanlægget vil der komme til at løbe slanger med kølevæske i jorden uden for staldene. Dette skal godkendes særskilt af Sønderborg Kommune, Afdeling Vand og Jord i henhold til § 19 i Miljøbeskyttelsesloven. § 19 tilladelse efter Miljøbeskyttelsesloven, er udarbejdet og meddelt samtidig med denne miljøgodkendelse.

4.3 Anden organisk gødning

Der modtages ikke gødning eller slam fra andre bedrifter.

4.4 Udbringning af husdyrgødning

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres, at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding og planternes udbytte.

Det er en maskinstation, der står for udbringningen af gyllen.

BAT for udbringningsteknik

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

Det er BAT at gøre følgende:

- Minimere emissionerne fra gødning til jord og grundvandet ved at afbalancere mængden af gødning med afgrødens forventede krav.
- Tage hensyn til de pågældende markers karakteristika, når der tilføres gødning på dem; dette gælder i særdeleshed jordbundsforholdene, jordtypen og arealets hældning, klimatiske forhold, nedbør og kunstvanding, jordens anvendelse og dyrkningsmetoder, herunder vekseldrift.
- Ikke tilføre gødning til stejlt hældende marker
- Ikke tilføre gødning på arealer der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord ubehandlet, 2 meter bræmmer)
- Ved gylleudbringning på landbrugsjord er det BAT med dyb nedfældning eller slangeudlægning. Ved slangeudlægning skal gylle indarbejdes inden for 4 timer (krav om indarbejdelse gælder kun for jord, som er let at opdyrke).
- Gødning skal spredes så tæt som muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted.
- Der må ikke tilføres gødning til jorden, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket.
- Spredningen af gødning/gylle skal håndteres således at lugtgener mindskes på steder, hvor det er sandsynligt, at naboer kan berøres, ved navnlig at gøre alt det følgende:
 - gødning spredes i løbet af dagen, hvor det er mindre sandsynligt at folk er hjemme desuden undgås weekender og helligdage.
 - opmærksom på vindretning i forhold til nabohuse.

Ansøger oplyser følgende

Ca. 25 % af gyllen udlægges på arealerne omkring ejendommen med en gylleudlægger eller køres ud med en 20 tons vogn, resten køres med 30 tons lastbil til gyllebeholder på Aabenraavej 162, gylleaftaler eller forpantede arealer i Haderslev Kommune.

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen, som udbringes med slæbeslanger, køres ud på vejetablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløbene.

Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 15-20 % mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering i sædskiftet og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomisk optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødning på bedriftens arealer.

Miljømyndighedens vurdering

Udbringning af gylle er omfattet af Husdyrgødningsbekendtgørelsen. Det betyder, at gylle som transporteres over 10 km skal køres i lukkede tanke.

I forbindelse med påfyldning af gyllevogn vil der være risiko for spild af gylle. Derfor stilles der vilkår om, at der skal etableres en påfyldningsplads med afløb til gyllebeholder, så eventuelt spild kan opsamles, hvis ikke der anvendes selvlæssende fyldetårn på gyllevognen.

Der stilles vilkår om, at der efter udbringning af gylle på marken skal sikres, at slæbeslanger mv. er tømt, så der ikke spildes gylle på vejen og at eventuelt spild på vejen skal fjernes.

Hvis udbringning af gylle forestås af andre end ansøger, skal ansøger sikre, at den eller de personer, der forestår udbringningen, informeres om relevante vilkår fra miljøgodkendelsen.

Der stilles desuden vilkår om, at al håndtering af gylle skal ske under opsyn, så risiko for udslip minimeres.

Ansøger har redegjort for bedste tilgængelige udbringningsteknik. Det er Sønderborg Kommunes vurdering, at ansøger lever op til kravene for anvendelse af BAT ved bl.a. at udarbejde gødningsplaner, overholde vilkår til bræmmer og tage hensyn til omkringboende. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår til anvendelse af bedste udbringningsteknik.

5 Forurening og gener fra husdyrbruget

5.1 Ammoniak og natur

Fordampningen af ammoniak vil primært ske fra stalde og gyllebeholdere.

Beregninger, der er foretaget ud fra Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem viser, at fordampningen af ammoniak fra nudriften er 2.832 kg kvælstof pr. år og i ansøgt produktion 4.202 kg kvælstof pr. år. Projektet medfører således en stigning i ammoniakfordampningen på 1.370 kg kvælstof pr. år.

Disse beregninger er fratrukket den generelle reduktion i fordampningen, som husdyrmiljøloven har fastlagt. Kravet er, at der skal ske en reduktion på 20 % for de stalde hvor indretningen ændres og for nye stalde – i forhold til et fastlagt reference-staldsystem. Ansøger har

vurderet, at da det eksisterende anlæg har en levetid udover godkendelsesperioden er der ikke lavet nogen plan for reovering af staldene.

Sønderborg Kommune har stillet vilkår om, at gyllekølinganlægget i den nye drægtighedsstald skal være i drift i større omfang end forudsat i ansøgningen, jf. afsnit 3.2 og 4.2. Det betyder, at den samlede ammoniakemission i ansøgt drift reelt vil blive 4.202 kg i stedet for 4.482 kg som ansøgningen reelt var indsendt med.

Miljømyndighedens vurdering

Ud fra en beregning i ansøgningssystemet vil der være ekstra deposition af kvælstof på 0,34 kg N/ha/år på et vandhul nord for ejendommen som følge af den ansøgte udvidelse. Den samlede ammoniakemission er ca. 4.202 kg N/år fra stald og lager. Kravet til ammoniakemissionen opfyldes ved installation, drift af en biologisk luftvasker og gyllekølingsanlæg. Der er stillet vilkår til luftrensning i afsnit 3.2. Ansøger overopfylder ammoniakreduktionskravet med 230 kg. Dette er beskrevet og behandlet i afsnit 4.2.

Beskyttet natur

Sønderborg kommune har kortlagt § 3 naturtyper indenfor 1.000 m fra anlæggene. Naturtyperne er vist i tabel 15 og i bilag 6.1.

Tabel 15. Naturtyper indenfor 1000 m fra anlæggene

UTM	NBL	HGL	HGL	Rødlist.	Samlet belastning N. dep.	Merbelastning N. dep.	Habitatdir. Bilag IV	Habitatdir. Bilag IV Krav om artsundersøgelser / bræmmer
Y	§ 3	§ 7	300 m	Fredninger	beregning	beregninger	Potentielle Bilag IV arter	
6089109	Mose	x			0,55	0,20	X	
6089311	Sø	x			0,50	0,19	X	
6089623	Vandløb	x			0,41	0,15		
6089614	Sø	x					X	
6090042	Skovmose med 3 søer	x		x	0,48	0,18	X	
6090154	Eng med sø	x					X	
6090187	Skovsø	x					X	
6090333	Skovsø	x					X	
6090132	Sø	x			1,53	0,34	X	(oprindelig ansøgning 0,52 i merbelastning, derfor vilkår om 5 m bræmme i Naturafdelingens udtalelse. Dette bortfalder når der indføres 20 % gyllekøling der giver 0,34)
6090418	Sø	x					X	
6090418	Eng	x						
6090515	Sø	x					X	
6090357	Eng, mosaik	x						
6090430	Overdrev, mosaik	x						
6090512	Overdrev, mosaik	x						
6090159	Sø	x			0,40	0,15	X	
6089912	Sø	x					(x)	
6089883	Sø	x			0,86	0,32	X	

Der er i alt registreret 18 naturlokaliteter inden for 1.000 m zonen. Hovedparten af lokaliteterne er småsøer/vandhuller. Der er indenfor de 1.000 m ikke registreret særlig følsomme naturtyper, jf. § 7 i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug af 20.12.2006.

I tabel 15 er vist merdepositionen fra anlægget, beregnet overslagsmæssigt af Sønderborg Kommune. Skov- og Naturstyrelsen har i deres "Vejledning vedrørende sagsvurdering for

lokale miljøeffekter som følge af luftbårent kvælstof ved udvidelse og etablering af husdyrbrug" fra 2003 (2005) vurderet at ekstra belastning på mindre end 0,5 – 1 kg N / ha/år kan antages at være uvæsentlige såfremt der ikke er tale om særlig næringsfølsomme naturområder og såfremt naturtypens grænseværdi ikke allerede er overskredet.

Danmarks miljøundersøgelser har i notatet "Usikkerheder i modeller for ammoniak i forbindelse med VVM og tærskelværdi for beregnet kvælstofafsætning for en enkelt kilde til særlig følsomme naturområder" 26.6.2005 vurderet, at en merbelastning på 0,6 kg N/ha/år ikke vil have en påviselig effekt under det nuværende belastningsniveau.

Baggrundsniveauet for kvælstofbelastningen ligger i Sønderborg Kommune på 16-21 kg N/år/ha.

Tålegrænser for de forskellige naturtyper mht. ammoniaknedfald varierer betydeligt jf. Vejledning om godkendelse af husdyrlandbrug. Se tabel 16.

Tabel 16. Tålegrænser for forskellige naturtyper mht. ammoniaknedfald (Faglig rapport fra arbejdsgruppen om ammoniak Faglig rapport fra DMU, nr. 568 2006)

Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	10-25	Sure overdrev 10-20, kalkholdige overdrev 15-25
Klit	10-25	klit 10-20, fugtige klitlavninger 10-25
Hede	10-25	tør hede 10-20, våd hede 15-25
Fersk eng	15-25	
Strandeng	30-40	
Mose (og kær)	5-25	højmoser 5-10, hængesæk, tørvelavninger 10-15, fattigkær og hedemoser 10-20, kalkrige moser og væld, rigkær 15-25
Løvskov	10-20	
Nåleskov	10-20	

Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	10-25	Sure overdrev 10-20, kalkholdige overdrev 15-25
Klit	10-25	klit 10-20, fugtige klitlavninger 10-25
Hede	10-25	tør hede 10-20, våd hede 15-25
Fersk eng	15-25	
Strandeng	30-40	
Mose (og kær)	5-25	højmoser 5-10, hængesæk, tørvelavninger 10-15, fattigkær og hedemoser 10-20, kalkrige moser og væld, rigkær 15-25
Løvskov	10-20	
Nåleskov	10-20	

For søers vedkommende vil kvælstof normalt ikke være den begrænsende faktor. Næringsfattige søer vil dog være påvirkelige, både mht. næringsberigelse og til forsuring. Dette gælder især brunvandede søer. Baggrundsniveauet for kvælstofbelastningen ligger således nær den øvre tålegrænse for flere af de næringsfattige naturtyper.

Beregningerne af depositionen på lokaliteterne inden for 1.000 m fra anlægget viser, at der for ingen af lokaliteternes vedkommende er en større merbelastning end 0-effekt niveauet for følsomme lokaliteter.

Det nærmeste registrerede § 7 areal til Avnbøløstenvej 69 er et overdrevarsareal, som ligger ca. 2,5 km fra ejendommen umiddelbart øst for Adsbøl. Beregninger i ansøgningssystemet har vist en merbelastning på 0,02 kg N/ha/år på arealet.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at husdyrproduktionen ikke gennem deposition af ammoniak vil påvirke naturlokaliteter inden for 1.000 m i negativ retning, idet:

- naturlokaliteterne ikke er af særligt næringsstoffølsomme typer
- ammoniakdepositionen i langt de fleste tilfælde er under det niveau, hvor der er påviselige effekter for næringsstoffølsomme lokaliteter

Med hensyn til § 7 arealerne vurderer Sønderborg Kommune, at disse på grund af den store afstand ikke vil blive påvirket af deposition af ammoniak fra anlægget. Beregninger af merdepositionen viser at merbelastningen er 0,02 kg N/ha/år hvilket er meget lidt.

Natura 2000

Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde på land ligger ca. 4,8 km V/SV for ejendommen (Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov (H83). Se bilag 3. Det nærmeste fuglebeskyttelsesområde er Flensborg Fjord og Nybøl Nor (F64) ca. 2,8 km mod S/SV. Beregninger viser en merdeposition af ammoniak på ca. 0,02 kg N/ha/år på begge områder. Se bilag 3.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at udvidelsen ikke har væsentlig effekt på Natura 2000 området på grund af den store afstand til anlægget, og den i forhold til kilden eksponentielt aftagende ammoniakdeposition. De teoretiske beregninger af merdepositionen underbygger dette da denne i begge tilfælde 0,02 kg N/ha/år, hvilket er meget lavt.

Bilag IV-arter

Af faglig rapport fra DMU nr. 637 (håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV) fremgår en oversigt over arters udbredelse i felter på 10 x 10 km fordelt over hele landet.

Af listen og ud fra kommunens egne registreringer fremgår, at følgende arter registreret i nærområdet til Avnbøløstenvej 69:

Dværgflagermus	(Pipistrellus pipistrellus)
Brunflagermus	(Nyctalus noctula)
Sydflagermus	(Eptesicus serotinus)
Pipistrelflagermus	(Pipistrellus pipistrellus)
Vandflagermus	(Myotis daubentonii)
Langøret flagermus	(Plecotus auritus)
Troldflagermus	(Pipistrellus nathusii)
Markfirben	(Lacerta agilis)
Stor Vandsalamander	(Triturus cristatus)

Ved naturgruppens besigtigelse af nærområdet inden for 1000 m i 2008 blev der ikke registreret bilag IV arter. Naturgruppens registrering viser dog, at der er naturarealer og biotoper, som potentielt kan være levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted for bilag IV arter. Stor Vandsalamander er observeret i 2001 i tre af søerne (lokalitet nr. 644, 649 og 661). Fundet af Stor Vandsalamander indikerer, at der findes levedygtige bestande af denne art i området, som ikke er registreret.

Vandhul 646 ca. 340 m nord for anlægget udgør en potentiel yngle- eller rastelokalitet for Bilag IV arten Stor Vandsalamander, da arten i 2001 er fundet i de oven for nævnte søer, som er beliggende ca. 360 m af vandhullet. Merdepositionen af N som følge af projektet er beregnet til 0,34 kg N/ha/år, hvilket er under 0-effektniveauet for følsomme lokaliteter.

Miljømyndighedens vurdering

Merdepositionen af ammoniak er som oven for nævnt beregnet til 0,34 kg N/ha/år, hvilket er under 0-effektniveauet for følsomme lokaliteter. Søen er beliggende i næringsrig, dyrket morænejord og vil ikke være særligt følsom over for ammoniaknedfald. Sønderborg kommune vurderer derfor, at en potentiel forekomst af Stor Vandsalamander heller ikke vil blive påvirket af ammoniakdeposition.

Flagermus-arterne anvender gamle, hule træer og bygninger som f.eks. lader som dagskjul og i visse tilfælde også som yngle- og overvintringssted. Fødesøgning finder sted i det åbne land, langs skovbryn, i haver og over vandområder. Sønderborg Kommune vurderer, at ammoniakdeposition ikke vil være af en sådan størrelse, at den vil påvirke gamle træer eller eksisterende bygninger med mulige dagskjul eller flagermusenes fødesøgningsmuligheder over det åbne land.

Potentielle levesteder for markfirbenet vil være tørre skrænter, stendiger og vejskrånninger. Sønderborg Kommune vurderer, at sådanne områder ikke vil blive påvirket negativt af ammoniakdeposition.

5.2 Lugt

Miljøstyrelsens ansøgningssystem www.husdyrgodkendelse.dk, har beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper. Se tabel 17.

Tabel 17. Lugtgeneafstande samt målte afstande

Områdetype	Lovens krav- minimum afstand (m) (geneafstanden)	Den vægtede gennemsnitsafstand (m)
Byzone / Sommerhusområde (Avnbøl/Vemmingbund)	435,54 m	Ca. 1,1 km/ca. 6 km
Samlet bebyggelse (Avnbløsten)	199,35 m	221,54 m
Enkelt bolig (Avnbøløstenvej 66)	54,38 m	145,53 m

Beregningerne fra www.husdyrgodkendelse.dk er vedlagt som bilag 10.

Lugtgenerafstandene er beregnet som for fuld besætning. Alle eksisterende og nye stalde indgår i beregningen.

Lugtens udbredelse i nærområdet, afhænger bl.a. af antal og typer af husdyr og geografisk placering. Disse faktorer indgår i lugtberegningen. I beregningen af geneafstanden indgår øvrige husdyrbrug i området, hvorfor geneafstanden er justeret i forhold til husdyrbrug på naboejendom Avnbøløstenvej 66.

I den nye farestald, bygning 5, installeres et biologisk luftrensingsanlæg, som reducerer lugten med 30 % i afgangsluften fra stalden. Effekten af det biologiske luftrensingsanlæg indgår ved beregning af geneafstande.

Ansøger har oplyst, at gylleudbringning normalt kun sker på hverdage. Der er fastsat vilkår om at transport af gødning gennem Avnbøløsten kun må ske i dagtimerne på hverdage.

Der er i Miljøstyrelsens ansøgningssystem www.husdyrgodkendelse.dk, beregnet en konsekvensradius på 590 m. Der kan rent undtagelsesvist forekomme registrerbar, men ikke gengivende lugt fra landbruget uden for konsekvensområdet.

Miljømyndighedens vurdering

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

Effekten af det biologiske luftrensingsanlæg indgår ved beregning af geneafstande, hvorfor der stilles vilkår om etablering af biologisk luftrensingsanlæg, i henhold til oplysninger i ansøgning, jf. afsnit 3.2.

I de 3 eksisterende gyllebeholdere skal der være det lovpligtige intakte flydelag, der effektivt stopper for lugtafgivelse. Det er derfor kommunens vurdering, at lugt fra gyllebeholderne ikke vil være til væsentlig gene for naboerne.

Når gyllen skal omrøres og bringes ud, vil der altid være lugtgener. Det er kommunens vurdering, at ansøger tager tilstrækkeligt hensyn til de naboer, ved normalt kun at udbringe gylle på hverdage og når vilkår vedrørende transport af gødning gennem Avnbøløsten overholdes.

5.3 Fluer og skadedyr

Det er i ansøgningen oplyst, at fluebekæmpelse sker i overensstemmelse med Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinjer, idet der indsættes rovfluelarver ca. hver 6 uge. Grundig og effektiv rengøring af staldene holder desuden fluer på et absolut minimum.

Ejer er tilmeldt den kommunale rottebekæmpelsesordning. Ejendommen besøges 6 gange om året, hvor depoter efterses og fyldes. Samtidig tjekkes bygninger for revner og sprækker og andre åbninger, hvor der er risiko for, at rotter og mus kan trænge ind.

Miljømyndighedens vurdering

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr, rotter, mosegrise m.v.,

som skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt. Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende.

Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres 1 gang årligt.

5.4 Transport

Udviklingen i antallet af forskellige typer transport ses af tabel 18. Tabellen viser skønnede transporter. Det skal bemærkes, antal og kapacitet pr. læs ikke er bindene, med mindre det er angivet som et vilkår.

Tabel 18. Antal transporter før og efter udvidelse

Art	Antal transporter før udvidelse	Antal transporter efter udvidelse
Foder	ca. 26	ca. 26 (2 biler af gangen)
Fyringsolie/brændstof	ca. 10	ca. 12
Afhentning af smågrise	ca. 26	ca. 26
Levering af slagtesøer	ca. 17	ca. 26
Levering af polte	ca. 26	ca. 26
Afhentning af døde dyr	ca. 52	ca. 52
Diverse sækkevarer mv.	ca. 2	ca. 2
Gyllekørsel	ca. 100*	ca. 240**
<i>I alt</i>	<i>ca. 259</i>	<i>ca. 410</i>

* 50 % køres med gylleudlægger, resten køres med 30 tons lastbil til gyllebeholder på Aabenraavej 162 eller til gylleaftaler

** 25 % køres med gylleudlægger, resten køres med 30 tons lastbil til gyllebeholder på Aabenraavej 162 eller til gylleaftaler

Der sker en stigning i antallet af transporter på ca. 58 %.

Da harmoniarealerne ligger spredt over en stor del af Sønderjylland er kort over kørselsveje ikke vedlagt ansøgningen. Cirka en fjerdedel af udbringningsarealerne ligger op ad ejendommen, hvorfor der kun i et begrænset omfang anvendes offentlig vej i forbindelse med udkørsel af gylle til disse arealer. Udbringningen af gylle på arealer omkring ejendommen, foregår primært med gylleudlægger.

Transporterne til forpagtede arealer nord for Haderslev foregår på motorvej udenom byerne Aabenraa og Haderslev. Transporterne til aftalearealerne syd for Broager går gennem Nybøl, men ikke gennem Broager by. Transporterne til Varnæs går gennem Avnbøl, Ullerup og Bovrup. Transporterne til harmoniarealerne ved Klipleve går gennem Adsbøl og Klipleve. Transporterne til bedriftens anden ejendom på Aabenraavej 162 går gennem Avnbøl og Ullerup. Alle kørsler vil foregå med lastbil. Transporterne vil primært foregå på hovedveje og større veje, så omkringboende generes mindst muligt. Flytning af gylle til gyllebeholder på Aabenraavej 162 er begrænset til 1-2 dage om året og sker normalt i vintermånederne. Transport af gylle til forpagtede arealer nord for Haderslev og gylleaftalearealer sker umiddelbart inden gyllen udbringes.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at de anførte transportveje for gylle medfører forholdsvist få gener for områdets beboere, idet størstedelen af transporterne foregår i lastbil. Der transporteres ikke gylle i gyllevogn gennem landsbyer eller på stærkt trafikerede veje.

5.5 Støj fra anlægget og maskiner

Angivelse og placering af støjkilder, der kan give væsentlige støjgener for omgivelserne er vist i tabel 19.

Tabel 19. Årlige og daglige driftsperioder under normale forhold

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På staldanlæg	Døgndrift
Kompressor	Værksted i maskinhus	Kan ikke høres uden for bygning
Aflæsning af foder	Ved siloer	Sket mellem ca. kl. 6 – 17
Afhentning af døde dyr	Opsamlingsplads ved gyllebeholdere	Sket i dagtimer
Afhentning af smågrise	Ved udleveringsstald	Sket mellem ca. kl. 6 – 10
Afhentning af søer	Udlevering sker via udleveringsvogn, som placeres ved gyllebeholdere	Sket i dagtimerne

Ansøger vurderer, at ingen af kilderne vil give anledning til støjgener ved naboerne, og det forventes, at de vejledende støjgrænser for områdetype 3 (jf. vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5 fra 1984) vil kunne overholdes.

Ansøger vurderer, at der hverken for det eksisterende staldanlæg eller de nye stalde er behov for at foretage støjreducerende tiltag pga. ejendommens beliggenhed i forhold til naboer. Siloer og nye stalde placeres så langt væk fra naboerne som muligt. Den eneste støj, der muligvis vil kunne høres ved naboer, vurderes at være ventilationsanlæggene på varme stille dage, hvor ventilationen kører på højtryk.

Sønderborg Kommune har ikke modtaget klager over støj fra ejendommen.

Miljømyndighedens vurdering

Der vurderes ikke at være behov for specifikke vilkår for støjbegrænsning. Der fastsættes de generelle støjgrænser for virksomheden i overensstemmelse med vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5 fra 1984. I tilfælde af, at det på et senere tidspunkt findes nødvendigt (fx pga. klager), at virksomheden dokumenterer, at støjvilkårene kan overholdes, stilles der vilkår om, at miljømyndigheden kan forlange en eftervisning af, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes. Støjmålinger/beregninger skal foretages og afrapporteres som ”miljømåling – eks-

tern støj” i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning nr. 6 fra 1984 og nr. 5 fra 1993.

5.6 Støv fra anlæg og maskiner

Der kan forventes støvbidrag fra staldenes ventilationsanlæg, fodringsanlæg og i forbindelse med håndtering af foder, halm, intern transport og kørsel på grusveje.

Uanset fodertypen mv. vurderer ansøger, at der ingen støvgener er for naboer i forbindelse med håndteringen af foderet, jf. afsnit 3.4.

Halm vil fremover blive opbevaret i den nye lade, bygning 13.

Miljømyndighedens vurdering

Med hensyn til støvgener fra ejendommen forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmandspraksis, og at al transport til og fra bedriften skal foregå ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse støvgener. Alle aktiviteter på bedriften skal planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Der stilles vilkår om, at stalde, anlæg, udenomsarealer m.v. skal vedligeholdes, så der ikke kan opstå væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal.

5.7 Lys

Langs bygning 2, 4, 15 og 6 i øst-vestgående retning vil der være halvmånelamper på facaderne - belysningen styres af sensorer. På maskinhuset, bygning 12, er der et lysstofrør, som tændes og slukkes manuelt. Ved læsserampen udenfor bygning 15 vil der være yderligere et lysstofrør – denne lampe tændes ved ud- og indlevering af dyr.

Ved stuehuset er der 3 lamper i gårdspladsen og der er ligeledes to lamper placeret på selve stuehuset.

Ansøger vurderer, at ingen naboer vil blive generet af lys fra ejendommen pga. afskærmning fra bygningerne.

Miljømyndighedens vurdering

Af hensyn til naboer og andre stilles der vilkår om, at porte skal holdes lukket i tidsrummet solnedgang til solopgang, og at udendørs lys ved driftsbygninger kun må tændes efter behov. Undtaget er høstperioden hvor arbejdstiden er afhængig af vejr og vind.

Det vurderes, at der således er taget tilstrækkeligt hensyn til omkringboende og de landskabelige værdier.

6 Udbringningsarealer

6.1 Harmoniareal

Ifølge den gældende husdyrgødningsbekendtgørelse må der højst udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 1,4 DE pr. ha pr. planperiode for svin. I tabel 20 er gylleaftaler og udbringningsarealerne angivet.

Tabel 20. Udbringningsarealer og gylleaftaler

	Udspretningsareal	Maks. antal DE/ reduceret antal DE*
Ejet areal	73,50ha	102,9 DE/98,49 DE
Forpagtet Lasse Jørgensen, Aabenraavej 162, 6400 Sønderborg	13,99 ha	19,59 DE/18,75DE
Forpagtet Asmus Madsen, Kalvetoft 15, 6400 Sønderborg	25,76 ha	36,06 DE/34,52 DE
Forpagtet Birgitte og Andreas Lorenzen, Nygårdvej 4, 6100 Haderslev	97,55 ha	136,57 DE/130,72DE
Gylleaftale, Chresten Jørgensen, Nørskov 15, 6200 Aabenraa	33,83 ha	47,4DE
Gylleaftale Mogens Dall, Kidingvej 42, 6200 Aabenraa	28,8 ha	40,3 DE
I alt	273,43	382,8DE/366,40 DE

* 1,34 DE/ha

Med de ansøgte dyreenheder på 340,89 og 1,4 DE/ha, vil der være brug for et harmoniareal på ca. 243,5 ha.

Lorens Peter Lorenzen har en polteproduktion på Aabenraavej 162, 6400 Sønderborg på 28,8 dyreenheder. Arealer til denne ejendom indgår i denne godkendelse. Der udbringes således en gødningsmængde på i alt 369,7 dyreenheder på arealerne.

Miljømyndighedens vurdering

Da husdyrbrugets samlede udbringningsareal er større end det mindst tilladte jf. Bek. om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. vurderer miljømyndigheden, at harmonikravet er opfyldt.

Jf. afsnit 7.3 må der dog maksimalt udbringes 1,34DE/ha på husdyrbrugets udbringningsarealer.

Hvis der på et tidspunkt ikke er tilstrækkeligt udbringningsareal til rådighed, stilles der vilkår til at dyreholdet derfor mindskes, så de gældende harmonikrav samt krav til max 1,34DE/ha på udbringningsarealer kan overholdes. Sønderborg Kommune vurderer at det med ovenstående vilkår, ikke er nødvendigt med yderligere vilkår til harmoniarealet.

7 Påvirkning fra arealerne

I forbindelse med vurderingen af projektets mulige indvirkning på miljøet er der vurderet på, om virksomheden overholder harmonikravet og om der er problemstillinger vedrørende planforhold, som gør sig gældende. Der vurderes også på arealanvendelsens påvirkning af

grundvandsressourcerne, vandmiljøet og beskyttet natur i forhold til fosfor, nitrat og ammoniak. Beskyttet natur indebærer naturarealer beskyttet af § 7 i Husdyrloven, § 3 i Naturbeskyttelsesloven, Natura 2000 områder og arter, som er omfattet af Habitatdirektivets bilag IV (bilag IV arter) samt andre relevante artsfredninger. Der vurderes også på arealanvendelsens påvirkning af kulturelementer i landskabet, som f.eks. beskyttede jord- og stendiger og fortidsminder og andre aktuelle fredninger.

7.1 Udbringningsarealerne

Tabel 21 er taget fra IT-ansøgningssystemet og viser hvordan bedriftens areal er sammensat og hvor mange hektar, der ligger i udpegede og følsomme områder.

Tabel 21. Udbringningsarealer

	I alt, ha	I nitratfølsomme indvindingsområde ha	I nitratklasse 1-3 ha	I fosforklasse 1-3 ha
Ejede og forpagtede arealer	210,81	0	101,35	0
Aftalearealer	62,62	0	0	0

Til ejendommen hører 210,81 ha ejet/forpagtede udbringningsarealer samt 62,62 ha aftalearealer.

101,35 ha ejede og forpagtede arealer ligger i Nitratklasse 1. Dette indebærer ifølge det elektroniske ansøgningsskema en DE-reduktionsprocent på 92,79 %. Det reelle dyretryk på arealerne er 1,34 DE/ha og det maksimale DE/ha er beregnet til 1,30. Der kompenseres herfor ved at etablere 1,1 % ekstra efterafgrøder ud over Plantedirektoratets krav. Den reelle N-udvaskning bliver herefter 46,6 kg N/ha, hvor den maksimale N-udvaskning må være 47,2 kg N/ha. Kravet er derfor overholdt.

Alle arealer er beliggende uden for områder med risiko for overfladeafstrømning. Alle arealer ligger uden for fosforbelastede oplande, der afvander til Natura 2000 områder. Se bilag 5.

Arealerne i oplandet til Haderslev Fjord, (bilag 7) mark: AL1, AL2, AL3, AL4, AL5, AL6, AL7, AL8, AL9 og AL10 som udgør ca. 97,55 ha, ligger i nitratklasse 1 og i oplandet til et sårbart Natura 2000 område, Lillebælt. De resterende arealer ligger i oplandet til Als Fjord. Tre af arealerne mellem Bovrup og Varnæs er lavbundsområder, men er i okkerklasse IV det vil sige, at der ingen risiko er for okkerudledning. Se bilag 4.

Ingen af arealerne er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde se bilag 3.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at de generelle krav om fosforoverskud, som er fastlagt i lovgivningen, er overholdt på disse arealer med de sædskifter, som benyttes. Beregningerne i ansøgningssystemet viser da også at kravet om fosforoverskud er overholdt.

Aabenraa Kommune vurderer jf. bilag 13 og 13.1, at det for aftalearealerne i Aabenraa Kommune er tilstrækkeligt at følge de generelle regler på modtagers arealer, det er derfor ikke

nødvendigt med § 16. Arealerne i Haderslev Kommune ligger indenfor nitratklasse I og i oplandet til et sårbart Natura 2000 område (Lillebælt). Haderslev kommune vurderer, at der skal stilles vilkår om reduktion af husdyrtrykket i forhold til de generelle harmonikrav eller reduktion af nitratudvaskningen efter de generelle regler for nitratklasse I. Haderslev kommune vurderer endvidere, at Vandløbslovens bestemmelse om 2 m dyrkningsfri bræmmer vil være tilstrækkeligt til at udbringningen på aftalearealerne ikke vil have en væsentlig miljømæssig påvirkning af Natura 2000 området Lillebælt. Se bilag 12.

De beregnede mængder kvælstof og fosfor i husdyrgødningen, som tilføres udbringningsarealerne (egne og forpagtede arealer), udgør i nudrift 21.069 Kg N/år og 4.955 Kg P/år og efter den ansøgte ændring/udvidelse 29.887 Kg N/år og 6.769 Kg P/år.

Det maksimale antal dyreenheder er beregnet til 1,3 DE/ha på ejede og forpagtede arealer og det reelle dyretryk er beregnet til 1,34 DE/ha. Der skal derfor etableres 1,1 % efterafgrøder ud over plantedirektoratets krav.

Udskiftning af bedriftens udbringningsarealer eller udskiftning af markarealer hos 3. mand til udspreddning eller afsætning af gødning skal anmeldes til kommunen før planårets begyndelse d. 31. august i henhold til gældende regler.

7.2 Beskyttede s Beskyttede sten- og jorddiger

Der er et beskyttet sten- og jorddiger langs marken 4-1. De beskyttede sten- og jorddiger er omfattet af bestemmelserne i Museumsloven § 29 a. Det betyder, at de ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Sønderborg Kommune. De beskyttede sten- og jorddiger fremgår af bilag 6.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at de beskyttede sten- og jorddiger, der findes på ejendommen, er tilstrækkeligt beskyttede af gældende lovgivning.

7.3 Kultur- og fortidsminder

Der er registreret fortidsminde i umiddelbar nærhed af mark 3-1, med en 100 meter beskyttelseslinje. Fortidsminder, der er omfattet af bestemmelserne i Museumslovens § 29 ikke må ikke ændres. Dette vil sige, at alle foranstaltninger, der indebærer en påvirkning af fortidsmindernes indhold og overflade, ikke er tilladt. Det registrerede fortidsminde kan ses på bilag 6.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at de kultur- og fortidsminder, der findes på og i nærheden af ejendommen, er tilstrækkeligt beskyttede af gældende lovgivning. Der stilles derfor ikke vilkår.

7.4 Lokalisering og planmæssige forhold

Arealerne i Sønderborg Kommune, i tilknytning til Avnbøløstenvej 69 ligger i området omkring Ullerup og Avnbøl. Ejeren har også en ejendom med tilhørende arealer på Aabenraa-vej 162, som ligger ved Ullerup. Udbringningsarealerne for de to ejendomme bliver drevet under samme cvr. nr. og de skal derfor alle godkendes. De fleste af arealerne ligger samlede omkring de to ejendomme. Se bilag 2.

Ved udbringningsarealer i eller op ad byzone:

For udbringningsarealer beliggende i eller inden for 200 meter til byzone eller lokalplan udlagt til boligformål, gælder der ifølge Husdyrgødningsbekendtgørelsen, at udbringning af husdyrgødning ikke må finde sted på lørdage, søn- og helligdage.

Et områdes zonestatus fremgår af lokalplan eller af kommuneplanrammen. Se bilag 2.

Lokalplan: Der er ingen lokalplaner på arealerne i tilknytning til Avnbøløstenvej 69. Der er lokalplaner for nogle af områderne i umiddelbar nærhed af arealerne. I lokalplanerne, er området omkring Aabenravavej 162, udlagt til erhvervsområde og lettere industri (lokalplan nr. BY3-533, 31-533 og 19-533) der ligger i byzone. Mark 12-0 vest for AM5, AM5, 13-0, 14-2, 14-0, 14-3, 12-0 syd for 13-0, 16-0, 3-2 og ligger inden for 200 meter til lokalplan nr. BY3-533, 31-533 og 19-533.

Kommuneplan: Mark 3-1 og 3-2 ligger inden for kommuneplanrammen, delvist i byzone. Mark 3-0, 3-1, 3-2 12-0 syd for 13-0, ligger inden for 200 meter til et område, hvor der er vedtaget Kommuneplaner beliggende helt eller op til Byzone. Se bilag 2.

Miljømyndighedens vurdering

Mark 3-1 og 3-2 ligger delvist i byzone. For mark 12-0 vest for AM5, AM5, 13-0, 14-2, 14-0, 14-3, 12-0 syd for 13-0, 16-0, 3-2, 3-0, 3-1, gælder der, at udbringning af husdyrgødning ikke må finde sted på lørdage, søn- og helligdage. Sønderborg Kommune stiller ingen supplerende vilkår til arealerne, som vedrører planmæssige forhold. Det vurderes, at de generelle regler i forbindelse med udbringning op til byzone er tilstrækkelige.

7.5 Påvirkninger af søer og vandløb

Udbringningsarealerne afvandes af en række vandløb. Arealerne tættest på anlægget afvandes af Snogbæk der er i Sønderjyllands Amts Regionplan 2005 er målsat som gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk (B1). Målsætningen er ikke opfyldt på strækningen.

Arealerne ved Ullerup afvandes via et mindre vandløb målsat som gyde- og yngelopvækstområde (B₁) til Als Fjord. Målsætningen er ikke opfyldt på strækningen. Arealerne ved Varnæs afvandes af tilløb til Bovrup Bæk der er målsat som karpefiskevand (B₃) tættest på arealerne. Målsætningen er ikke opfyldt. Arealerne syd for Bovrup afvander via Bovrup Bæk til Als Fjord. Målsætningen er B₁ – gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk. Målsætningen er ikke opfyldt på strækningen.

Arealerne på nordsiden af Haderslev Fjord i Haderslev Kommune afvandes af Åstrup Bæk til Haderslev Fjord. Åstrup Bæk er ikke særskilt målsat i Regionplan 2015 men er omfattet af det generelle krav om minimum faunaklasse 5. Denne generelle målsætning er opfyldt på strækningen.

Lundsø er en B-målsat sø ifølge Regionplan 2005. Søen ligger omtrent 440 m fra anlægget. Målsætningen var ikke opfyldt ved det seneste tilsyn. Søen er ikke udpeget som særligt regionalt eller lokalt beskyttelsesområde af Sønderborg Kommune. Der er et enkelt udbringningsareal der ligger tæt herpå, ca. 75 m. Arealet strækker sig med et mindre hjørne, ind i oplandet til søen. Se bilag 4. Der er foretaget depositionsregninger af kvælstof på Lundsø der viser en merbelastning på 0,19 kg N/ha/år.

Udbringningsarealerne er ikke vandløbsnære. Se bilag 4. På mark nr. 5-0 er der på bilag 4 registreret et åbent vandløb. Dette er i realiteten et lukket rørlagt vandløb..

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at vandløbslovens samt Husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser om dyrkningsfrie bræmmer ved højt målsatte vandløb og forbud af udkørsel af husdyrgødning på stejle skrånninger, er tilstrækkelige til at sikre vandløbene mod negative påvirkninger fra driften af arealerne.

Der stilles ikke vilkår vedrørende Lundsø, idet udbringningsarealerne ikke afvander til søen.

7.6 Kvælstof og fosfor til fjord & hav

Kvælstof

Udbringningsarealerne, ejede og forpagtede arealer, afvander til Nybøl Nor, Als Fjord og Flensborg Fjord. Udvaskningen fra rodzonen udgør iflg. beregningerne fra Farm N 45,6 kg N/ha i den nuværende situation og 46,6 kg N/ha i den ansøgte situation. Mellem rodzonen og recipienten sker der iflg. kortværket på www.miljoeportalen.dk en yderligere reduktion på 0-50 %, svarende til ingen yderligere reduktion, hvis man tager udgangspunkt i den laveste værdi i intervallet. Den samlede forøgelse af N-udvaskningen til Als Fjord og Nybøl Nor (Flensborg Fjord) bliver herefter henholdsvis 107 kg N pr. år og 5,1 kg N/år.

Flensborg Fjord er en stor og hydrografisk kompleks fjord. Det samlede areal for hele fjordsystemet er 296 km², hvoraf 176 km², ca. 60% er dansk, jf. Sønderjyllands Amts basisanalyse del II. På grund af den hydrografiske kompleksitet er fjorden inddelt i 3 afsnit: inderfjord, Nybøl Nor og yderfjord. Volumener og de hypsografiske 80 % dybder for inder- og yderfjord er beregnet på baggrund af både den danske og tyske del.

Nybøl Nor og Sildekulen er et saltvandsområde forbundet med Flensborg Fjord gennem en snæver passage ved Egersund. Arealet er på 801 ha iflg. Sønderjyllands Amts basisanalyse del II og maksimumdybden er 13 m. Voluminet er på 28,4*10⁶ m³. Salinitetsforholdene følger forholdene i Flensborg Fjord. Vandudskiftningen er beregnet til ca. 12 dage, men kan ved specielle vindstuvningshændelser i Flensborg Fjord være betydelig kortere. Nybøl Nor er et internationale naturbeskyttelsesområde, EF-Fuglebeskyttelsesområde F 64.

Nybøl Nor er tillige målsat som naturvidenskabeligt interesseområde i Sønderjyllands Amts regionplan 2005, der er ophøjet til landsplandirektiv efter kommunalreformen. Målsætningen er ikke opfyldt på grund af en for stor belastning med næringsstoffer, herunder kvælstof, samt miljøfremmede stoffer (Basisanalyse for EF-Fuglebeskyttelsesområde F64 Flensborg Fjord og Nybøl Nor).

Det samlede opland til Flensborg Fjord udgør 14 868 ha ekskl. oplandet til Nybøl Nor, svarende til at belastningen fra udbringningsarealet udgør 0,03 % af fjordens samlede belastning. Ifølge udkast til vandplan for hovedvandopland 1.11 Lillebælt/Jylland udgør den nuværende påvirkning fra land til Nybøl Nor (2001-2005) 108 tons N/år. Den målsatte påvirkning er opgjort til 37 tons N, svarende til et indsatsbehov på 66 %. Det forventes ikke, at målopfyldelse kan nås inden 2015.

Yderst i Flensborg Fjord ligger Habitatområde 173 Bredgrund. Se bilag 15.1. Oplandet til den ydre del af Flensborg Fjord er 10 870 ha iflg. Sønderjyllands Amts basisanalyse del II. Udbringningsareal 4-2 udgør 0,05 % af oplandsarealet. Ifølge udkast til vandplan for hovedvandopland 1.11 Lillebælt/Jylland udgør den nuværende påvirkning fra land til Flensborg

Yderfjord (2001-2005) 196 tons N/år. Den målsatte påvirkning er opgjort til 69 tons N, svarende til et indsatsbehov på 65 %. Det forventes ikke, at målopfyldelse kan nås inden 2015.

Als Fjord er et havområde på 33,27 km², og med et vandvolumen på 4,98*10⁸ m³. Maksimumdybden er 33,2 m. Området er lagdelt gennem sommermånederne. Bundsaliniteten er 16-19 o/oo. Den yderste del af fjorden er udlagt som et naturgivent iltsvindsområde. Der er udlagt spildevandsnærområde ved Ballebro. Als Fjord er målsat med en generel målsætning. Målsætningen er ikke opfyldt. Herudover er den nordlige del af Als Fjord målsat som naturgivent iltsvindsområde. Als Fjord er ikke udpeget som Natura 2000 område, men er i den tidligere regionplan 2005 fra Sønderjyllands Amt målsat med en generel målsætning og en skærpet målsætning/naturgivent iltsvindsområde. Målsætningen for Als Fjord indebærer at badevandskvaliteten skal være god, og de biologiske kriterier for tilstedeværelsen af et upåvirket eller kun svagt påvirket plante- og dyreliv skal være opfyldt. Den generelle målsætning er ikke opfyldt jf. basisanalyse for vanddistrikt 50 del II.

Ifølge udkast til vandplan for hovedvandopland 1.11 Lillebælt/Jylland udgør den nuværende påvirkning til Als Fjord (2001-2005) 235 tons N/år. Den målsatte påvirkning er opgjort til 69 tons N, svarende til et indsatsbehov på 70 %. Det forventes ikke, at målopfyldelse kan nås inden 2015.

Oplandet til Als Fjord udgør 9958 ha. Udbringningsarealerne til Als Fjord udgør 107,12 ha svarende til 1,07 %. Se bilag 4.

Der er i henhold til lovgivningens beskyttelsesniveau for nitrat til overfladevand krav om reduceret husdyrgødningstryk på 5,12 ha, mark 4-2, der afvander til Nybøl Nor og på arealerne der afvander til Haderslev Fjord. De nævnte arealer er omfattet af nitratklasse I, dvs. at deres evne til at denitrificere er ringe og ligger mellem 0 og 50 pct., hvilket indebærer at der kun må tilføres husdyrgødning svarende til 85 % af den maksimalt tilladelige kvælstofbelastning.

Miljømyndighedens vurdering

Et af udbringningsarealerne, 4-1, afvander til Nybøl Nor, der er et Natura 2000 område, som indgår i EF-Fuglebeskyttelsesområde nr. 64. Udbringningsarealerne i oplandet til Nybøl Nor er på den baggrund pålagt restriktioner, idet de er omfattet af Nitratklasse 1, hvilket indebærer at de kun må tilføres 85 % af den maksimalt tilladelige kvælstofbelastning. Ved den konkrete vurdering af påvirkningen af området anbefales det i Kammeradvokatens "Udkast til praksisnotat om miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelse af husdyrbrug" af 28.5.2009 at tage udgangspunkt i en sammenligning af udbringningsarealets størrelse i forhold til oplandet til Natura 2000 området. Udbringningsarealet udgør ca. 0,04 % af oplandsarealet til Nybøl Nor. På den baggrund vurderer Sønderborg Kommune, at udvaskningen af nitrat ikke vil påvirke Natura 2000 området negativt.

Udbringningsarealet til den ydre del af Flensborg Fjord, hvor Habitatområde 173 Bredgrund ligger placeret, udgør 0,05 % af oplandsarealet. Ifølge NOVANAs model over havstrømningen vil næringsstoffer ikke strømme mod Bredgrund. Se bilag 15 og 15.1. På den baggrund, og på baggrund af vandudskiftningen og opblandingen i denne del af fjorden, vurderer Sønderborg Kommune, at udvaskningen af nitrat ikke vil påvirke Natura 2000 området væsentligt.

I alt 107,12 ha afvander til Als Fjord, der ikke er udpeget til Natura 2000 område. Oplandet til Als Fjord er på den baggrund ikke belagt med restriktioner mht. kvælstofbelastning. Udbringningsarealet til Als Fjord udgør 1,08 % af det samlede oplandsareal (oplandet til Als Fjord er 9958 ha). På den baggrund vurderer Sønderborg Kommune, at Als Fjord ikke vil blive påvirket negativt af udvaskning med nitrat ved gennemførelse af projektet.

Sønderborg kommune vurderer fælles for de marine områder, at der på baggrund af vedtagne vandplaner og hertil svarende handleplaner samt gennemførelse af regeringens ”grøn vækst” vil kunne ske reduktioner i kvælstofudledningen til Als Fjord gennem en årrække.

Fosfor

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer og aftalearealer er beliggende i oplande til et Natura 2000 område (internationalt naturbeskyttelsesområde), der i henhold til Skov- og Naturstyrelsens kortværk er overbelastet med fosfor. Derfor skal der ikke, i henhold til lovgivningen, stilles krav til fosforoverskuddet på bedriften, hvis der ikke konkret vurderes behov herfor. Imidlertid er kravet til P-overskud overholdt ifølge ansøgningsskemaet op husdyrgodkendelse.dk. Ifølge dette ansøgningsskema er P-overskuddet på 5,57 kg P/ha/år.

Miljømyndighedens vurdering

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer og aftalearealer er beliggende i oplande til et Natura 2000 område (internationalt naturbeskyttelsesområde), der i henhold til Skov- og Naturstyrelsens kortværk er overbelastet med fosfor. Da kravene til P-overskud samtidig er overholdt ifølge ansøgningsskemaet i www.husdyrgodkendelse.dk, vurderer Sønderborg kommune, at ingen af vandområderne vil blive påvirket væsentligt i negativ retning ved udvaskning af fosfor ved en gennemførelse af projektet.

7.7 Nitrat til grundvand

Ved ansøgning om tilladelse eller godkendelse til etablering, ændring eller udvidelse af et husdyrbrug med udbringningsarealer helt eller delvist inden for nitratfølsomme indvindingsområder, er der ifølge lovgivningen et generelt krav om, at nitratudvaskningen fra rodzonen ikke må stige som følge af projektet, hvis udvaskningen overstiger 50 mg nitrat pr. liter i den ansøgte drift. Beregninger skal foretages i Farm-N, der er et modelværktøj udviklet af Danmarks Jordbrugsforskning. Værktøjet er indbygget i det digitale ansøgningssystem.

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer eller aftalearealer er placeret inden for nitratfølsomme indvindingsområder.

Miljømyndighedens vurdering

Udbringningsarealerne er ikke beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder. På baggrund heraf vurderer Sønderborg Kommune, at projektet ikke medfører væsentlige problemer i forbindelse med nitratbelastning af grundvandsressourcer.

7.8 Beskyttet natur

Der indgår ikke § 3 beskyttet natur på udbringningsarealerne, men en del af arealer grænser op til eller omkranser søer. Se tabel 22.

Tabel 22. § 3 beskyttet natur

Mark	§ 3 naturtype	Ejet/forpagtet	Aftalearealer	Type
1-0	Sø	x		Omkranser sø
AM 5	Sø	x		Omkranser sø og grænser op

				til et andet
12-0 (vest for AM5)	Sø	x		Grænser op til sø
4-1	Sø	x		Grænser op til sø

Vandhullerne kan potentielt være levesteder for Bilag IV arter som Spidssnudet frø, Løvfrø samt Stor Vandsalamander.

Ingen af udbringningsarealerne ligger indenfor natur, som er beskyttet i henhold til § 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Miljømyndighedens vurdering

Med henblik på at sikre de § 3 beskyttede søer og vandhuller bedre mod indsvivning af næringsstoffer og give mulighed for en mere varieret flora og fauna i de umiddelbare omgivelser, der findes i forbindelse med udbringningsarealerne, stilles vilkår om en 5 m dyrknings-, sprøjte- og gødskningsfri bræmme omkring § 3 søer og vandhuller der ligger på eller grænser op til, markerne 1-0, 12-0 vest for AM5), 4-1 og AM5.

5 meter bræmmen omkring vandhullet og søer sikrer, at vandhullet og søer beskyttes mod randeffekt fra det dyrkede areal. Det betyder, at der ikke sker overfladeafstrømning fra landbrugsarealet og til søen, og at søen derfor ikke bliver overbelastet med næringsstoffer. Da bræmmen ikke dyrkes sker der ingen jordbearbejdning og derfor vil der til stadighed være vegetation på arealet til at bremse overfladeafstrømningen og jorderosion af næringsstoffer og der vil være vegetation til at optage den næring, som modtages fra den omkringliggende mark. At sprøjtning ikke er tilladt sikrer, at vegetationen ikke sprøjtes væk, så der ikke er vegetation til at optage næringsstoffer og forebygge jorderosion til vandhullet. Desuden vil bræmmen gøre vandhullet mere attraktivt for Stor Vandsalamander, da der også vil være mulighed for fødesøgning på arealet.

For arealernes vedkommende vurderes de generelle bestemmelser i husdyrgødningsbekendtgørelsen at være tilstrækkelige til at beskytte de tilgrænsende § 3 områder.

7.9 Natura 2000

Der er ikke udbringningsarealer beliggende i Natura 2000 områder.

Det udbringningsareal der ligger nærmest Natura 2000 område med terrestriske naturtyper (Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov (H83)), er mark 4-1 der ligger ca. 5.250 meter øst for området. Udpegningsgrundlaget er de 11 habitattyper, som er indeholdt i skoven (3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger, 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks, 7120 Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse, 7140 Hængesæk og andre kærsumfund dannet flydende i vand, 7220 Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand, 7230 Rigkær, 9120 Bøgeskove på morbund med kristorn, 9130 Bøgeskove på muldbund, 9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund, 91D0 Skovbevoksede tørvemoser, 91E0 Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld) og 1 art (Stor vandsalamander). Habitatområdet er følsomt over for næringsstofpåvirkning (tålegrænse 10-20 kg N/ha/år). Et af udbringningsarealerne, 4-1, afvander til fug-

lebeskyttelsesområdet Flensborg Fjord og Nybøl Nor (F64). I udpegningsgrundlaget indgår Troldand, Bjergand, Hvinand og Toppet skallesluger. Tre af arterne på udpegningsgrundlaget (Troldand, Bjergand og Hvinand) lever af bunddyr som f.eks. blåmuslinger, medens toppet skallesluger lever af fisk. Arterne vil indirekte være følsomme over for en for stor tilførsel af næringsstoffer, idet der kan opstå iltsvind med efterfølgende død af bunddyr og fisk. Det nærmeste øvrige Natura 2000 område er Augustenborg Skov (Habitatområde 200) der ligger omtrent 10 km øst for det nærmeste udbringningsareal. I den yderste del af Flensborg Fjord ligger Habitatområde 173 Bredgrund, der på udpegningsgrundlaget har 1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand og 1170 Rev.

Miljømyndighedens vurdering

Afstanden til det nærmeste Natura2000 område (Rinkenæs Skov, Dyrehaven og Rode Skov (H83)) med terrestriske naturtyper der er næringsfølsomme, er så stor at det vurderes at der ikke vil være negative påvirkninger på områderne som følge af projektet. Udbringningsarealet 4-1 afvander til fuglebeskyttelsesområdet Flensborg Fjord og Nybøl Nor (F64). I afsnit 7.5 har Sønderborg kommune vurderet, at udbringningsarealet udgør så lille en del af oplandet til natura 2000 området, at dette ikke vil blive påvirket af udledningen. Det samme gælder det i yderfjorden beliggende Natura 2000 område Bredgrund (H173). Se bilag 15 og 15.1.

Der foreligger endnu ikke naturplaner, som specificerer hvilke tiltag, der skal iværksættes for at opnå gunstig bevaringsstatus for Natura 2000 områdernes naturtyper og arter, og der er ikke kendskab til forhold som for bevarelsen af de internationale naturbeskyttelsesområder kræver umiddelbar indgriben. Det vurderes, at indtil vedtagne naturplaner foreligger, vil kravene til udledninger fra projektet være tilstrækkelige til, at der ikke sker en væsentlig negativ påvirkning af de internationale naturbeskyttelsesområder. Kommunen foretager derfor ikke en nærmere konsekvensvurdering, jf. bek. nr 408 af 1. maj 2007.

7.10 Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, ifølge habitatdirektivets artikel 12d, at yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

Af faglig rapport fra DMU nr. 637 (håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV) fremgår en oversigt over arters udbredelse i grid på 10 x 10 km fordelt over hele landet.

Af listen fremgår følgende arter registreret i nærområdet til Avnbøløstenvej 69:

- Dværgflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*)
- Brunflagermus (*Nyctalus noctula*)
- Sydflagermus (*Eptesicus serotinus*)
- Pipistrellflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*)
- Vandflagermus (*Myotis daubentonii*)

- Langøret flagermus (*Plecotus auritus*)
- Troldflagermus (*Pipistrellus nathusii*)
- Markfirben (*Lacerta agilis*)
- Stor Vandsalamander (*Triturus cristatus*)

Registreringer viser, at der er naturarealer og biotoper, som potentielt kan være levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted for bilag IV arter på arealet 1-0. Dette gælder arter som Stor Vandsalamander, Løvfrø og Spidssnudet frø. Spidssnudet Frø er observeret i 2001 i vandhullet på arealet og indikerer at der er levedygtige bestande af arten i området som ikke er registreret. Det vurderes på den baggrund, at vandhullet på eller op til mark 1-0, 12-0(vest for AM5) og AM5 er potentielle levesteder for Stor Vandsalamander og Spidssnudet Frø.

Miljømyndighedens vurdering

Flagermus-arterne anvender gamle, hule træer og bygninger som f.eks. lader som dagskjul og i visse tilfælde også som yngle- og overvintringssted. Fødesøgning finder sted i det åbne land, langs skovbryn, i haver og over vandområder. Sønderborg Kommune vurderer, at projektet ikke vil påvirke gamle træer eller eksisterende bygninger med mulige dagskjul eller flagermusenes fødesøgningsmuligheder over det åbne land, idet der ikke sker væsentlige ændringer i arealanvendelsen.

Potentielle levesteder for markfirbenet vil være tørre skrænter, stendiger og vejskrånninger. Sønderborg Kommune vurderer, at sådanne områder ikke vil blive påvirket negativt i forbindelse med projektet.

For paddearternes vedkommende vil de potentielle levesteder omfatte vandhullerne og deres nærmeste omgivelser. Med henblik på at sikre varierede omgivelser og levesteder for Bilag IV arten stor vandsalamander, samt potentiel forekomst af Bilag IV arten spidssnudet frø, samt sikre en mindre tilførsel af næringsstoffer gennem indsivning, er der i afsnit 7.5 stillet vilkår om 5 m gødsknings- og sprøjtefri bræmme omkring vandhuller på eller op til udbringningsarealer, mark 1-0, 12-0(vest for AM5) og AM5.

Sønderborg Kommune vurderer, at disse tiltag vil være tilstrækkelige til, at Bilag IV arterne og deres levesteder ikke vil påvirkes negativt som følge af gennemførelse af projektet.

8 Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Et af hovedformålene med Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er at fremme anvendelsen af renere teknologi og sikre brug af den bedste tilgængelige teknik i husdyrbrug. Princippet om brugen af bedste tilgængelige teknik (BAT) indebærer, at der inden for en given sektor skal anvendes den miljømæssigt set mest effektive og avancerede teknologi i produktionen.

Ansøger har redegjort for BAT vedrørende følgende under de enkelte afsnit:

- Staldsystem
- fodring
- energi- og vandforbrug

- opbevaring af husdyrgødning
- udbringningsteknikker
- management

Sønderborg kommunes BAT-niveau er udarbejdet på baggrund af nyeste tilgængelige viden.

Det teoretiske BAT-niveau for søer, er beregnet ud fra den givende produktion i et nyt bar-marksprojekt, hvor alle stalde er etableret med 33 % fast gulv, samt 20 % køling i alle stalde, undtaget farestalden.

Indtastes denne produktion i www.husdyrgodkendelse.dk fås et teoretisk BAT-niveau på 4478 kg N/år.

Ansøger vælger for at opfylde reduktionskravet, at indføre luftrensning og gyllekøling i de nye stalde. Ved disse tiltag, opnås en samlet emission på 4202 kg N/år.

BAT- for ovenstående punkter opsummeres sidst i dette afsnit. BAT for management, behandles i herunder:

BAT for Management

Det er BAT at udføre alle følgende punkter:

- Identificere og implementere uddannelses- og træningsprogrammer for bedriftspersonale
- Føre journal over vandforbrug
- Føre journal over energiforbrug
- Føre journal over mængde af husdyrfoder
- Føre journal over opstået spild
- Føre journal over spredning af uorganisk gødning på markerne*)
- Føre journal over spredning af husdyrgødning på markerne*)
- Have en nødfremgangsmåde til at håndtere ikke planlagte emissioner og hændelser
- Iværksætte et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftsklar stand, samt at faciliteterne holdes rene
- Planlægge aktiviteter på anlægget korrekt, såsom levering af materialer og fjernelse af produkter og spild
- Planlægge gødning af markerne korrekt*)

*) – BAT - krav anses for opfyldt ved reglerne i §§ 21- 22 i Lov om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække.

Ansøger oplyser følgende

På bedriften er der taget følgende forholdsregler:

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning.

Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvor forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet. Beredskabsplanen er udarbejdet i forbindelse med denne ansøgning om miljøgodkendelse.

Der er ikke udarbejdet egentlige planer for reparation og vedligehold. Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov.

Der er ikke egentlige uddannelses- og træningsprogrammer, men de ansatte sendes på relevante kurser i arbejdstiden, når der er behov, alt efter hvilke type arbejdsopgaver, de skal håndtere.

Det overvejes at investere i en strømaskine til den nye drægtighedsstald.

Herudover vaskes rutinemæssigt efter hvert hold i farestierne. Løbe- drægtighedsstaldene vaskes efter behov – primært i varme perioder, så dyrene ikke bliver kolde, da staldene aldrig er helt tømt. I kolde perioder er luftfugtigheden så høj, at vandet ikke kan bortventileres hurtigt nok.

Derudover udbringes gylle aldrig på søndage og helligdage, og der køres aldrig op til beboelsejendomme på lørdage. Typisk kontaktes særligt udsatte ejendomme telefonisk eller pr. brev forud for gyllekørsel.

BAT på staldsystem

Ny drægtighedsstald:

Gyllekanaler med linespilsanlæg og gyllekøling. Der er 50 % fast gulv i den nye drægtighedsstald. Som yderligere virkemiddel til reduktion af ammoniakfordampningen bliver der installeret gyllekøling i kanalerne. Se bilag 11 og afsnit 4.2 vedrørende gyllekøling.

Løbestald (tidligere drægtighedsstald):

Med ca. 50 % fast gulv og gyllekummer under spaltearealet

Farestalde (bygning 2, 4 og 5):

Der er i de aktuelle farestalde delvist spaltegulv, med 1/3 spalter og vakuumudslusning.

Der etableres biologisk luftrensning i den nye farestald.

BAT på fodring

Der anvendes foder indeholdende et fosfor- og råproteinindhold indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF).

Foderet er tilsat fytase.

BAT for Energi og vandforbrug

Alle stalde er isolerede.

For at spare på energien installeres der lavenergilysstofrør og lavenergi varmepærer (nuværende belysning er også med lavenergibelysning). Der er installeret automatisk tænd og sluk på belysningen.

Der etableres gyllekøling i den nye drægtighedsstald, bygning 6, varmen herfra genanvendes i staldanlægget. Se bilag 11.

Vandbesparende foranstaltninger

Vandbesparelse opnås ved drikkenipler over krybber. Staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Vask med højtryksrensere er vandbesparende.

BAT for opbevaring af husdyrgødning

- der er tale om stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt (tømmes helt 1 gang om året)
- beholdernes bund og vægge er tætte
- der er ingen spjæld, men alt overpumpes via neddykket rør
- gyllen omrøres kun umiddelbart før tømning
- beholderne er overdækket med naturligt flydelag (sikres ved at tilsætte halm efter hver tømning)
- beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen

BAT for udbringning af husdyrgødning

Ca. 25 % af gyllen udlægges på arealerne omkring ejendommen med en gylleudlægger eller køres ud med en 20 tons vogn, resten køres med 30 tons lastbil til gyllebeholder på Aabenraavej 162, gylleaftaler eller forpagtede arealer i Haderslev Kommune.

Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 15-20 % mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøger har redegjort for implementeringen af BAT i forhold til Management. Der er stillet en række vilkår i de øvrige BAT-afsnit: der skal bl.a. registreres vand-, el- og foderforbrug. Eventuelle spild skal registreres. Der skal føres en driftsjournal for ventilationsanlæg og biologisk luftrensingsanlæg.

Kommunen vurderer, at ansøger lever op til BAT for Management, når de enkelte vilkår til egenkontrol og driftsjournal efterleves.

Sønderborg Kommune vurderer at ansøger overopfylder BAT-niveauet med 276 kg. Ifølge www.husdyrgodkendelse.dk overopfylder ansøger reduktionskravet med 293 kg N/ år. Da BAT-niveauet vægter tungere end reduktionskravet, godskrives ansøger de 276 kg N/år.

Sønderborg Kommune vurderer samlet set, med baggrund i de enkelte redegørelser for BAT, at det ansøgte lever op til niveauet for BAT, for en ejendom med den pågældende husdyrproduktion og størrelse, med de vilkår som i øvrigt er stillet i miljøgodkendelsen i relation til BAT.

Det vurderes, at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille vilkår om yderligere indførelse af bedst tilgængelig teknologi.

Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyn til om beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er overholdt.

9 Alternative løsninger og o-alternativet

9.1 Alternative løsninger

Ansøger oplyser, at der ikke er undersøgt nogen alternativer i forbindelse med ansøgningsprocessen. Placeringen af de nye bygninger er valgt ud fra et driftsmæssigt synspunkt, men også ud fra hensynet til at samle bygningsmassen og undgå spredt byggeri.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at husdyrbruget kan miljøgodkendes på baggrund af oplysninger om ønsket indretning og drift, og at der derfor ikke brug for alternativer.

9.2 o-alternativ

o-alternativet er at opretholde produktionen på det nuværende produktionsniveau. Det vil sige en bibeholdelse af den tilladte produktion på Avnbøløstenvej 69.

Miljømæssigt vil o-alternativet betyde, at miljøpåvirkningen i nærområdet omkring ejendommen ikke øges yderligere.

Miljømyndighedens vurdering

Det er Sønderborg Kommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på Avnbøløstenvej 69 ikke påvirker lokalområdet i negativ retning.

Med hensyn til nabogener set i forhold til o-alternativet kontra udvidelsen på Avnbøløstenvej 69, er det Sønderborg Kommunes vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde væsentlig større gener for naboerne end ved den nuværende produktion – jf. afsnit 5.2, 5.3, 5.5 og 5.7 om lugt-, støj- og fluegener samt lysforhold.

Samfundsmæssigt vil o-alternativet kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.).

10 Husdyrbrugets ophør

I forbindelse med ophør af husdyrproduktion vil ejendommen blive overdraget med alt indhold til en anden husdyrproducent, eller også vil anlægget blive tømt for dyr og gødning, og rester af kemikalier samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ. Unødvendige olietanke vil blive sløjfet.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter.

Der stilles i øvrigt vilkår om at de nye kornsiloer skal fjernes, hvis de ikke har været i brug i 3 år.

Det vurderes derfor, at der er taget tilstrækkelige hensyn til landskabet og forureningsfare ved ophør.

11 Egenkontrol og dokumentation

Ejendommen er i den eksisterende miljøgodkendelse fra 3. august 2006 (som bortfalder, jf. vilkår 1) underlagt to egenkontrollvilkår:

1.3. Der skal føres en driftsjournal over ejendommens dyrehold. Driftsjournalen skal indeholde oplysninger og dokumentation for antal indkøbte dyr og evt. salg af levende dyr samt vægt heraf, antal dyr bortskaffet til destruktion samt antal og vægt af dyr sendt til slagtning. Driftsjournalen skal fremvises til miljømyndigheden på forlangende og dokumentation skal gemmes i minimum 5 år.

2.2. Ventilationsanlæggene skal holdes rene og serviceres jævnligt, så ventilationsydelsen er optimal. Driftsjournal herfor skal indeholde oplysninger om dato og rengøring.

Herudover er der en række andre faste procedurer, som dog ikke registreres skriftligt (bortset fra logbog):

- Der vaskes stalde inklusiv ventilatorer efter bestemte rutiner.
- Ved overpumpning fra forbeholder til gyllebeholder tjekkes først, om der er plads.
- Der føres logbog over flydelag på gyllebeholderne
- Etablering af flydelag umiddelbart efter tømning af gyllebeholder
- Evt. spild ved fodersiloer samles op og bortskaffes
- I løbet af dagen holdes anlæggene under opsyn og det tjekkes, om anlæggene kører som de skal

Ansøger har ingen umiddelbare forslag til egenkontrol. Så vidt muligt vil det gerne undgås, at skulle føre udførlige driftsjournaler, da der jo ikke bruges flere end de nødvendige ressourcer i form af råvarer, hjælpestoffer, energi osv.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøger har redegjort for egenkontrol.

Der er i godkendelsen stillet vilkår til egenkontrol vedrørende miljøteknologier, ventilationsanlæg, dyrehold, ressourceforbrug, affald og gødning.

Sønderborg Kommune vurderer, at de vilkår, der er stillet til egenkontrol er tilstrækkelige til at sikre, at der ikke opstår væsentlig påvirkning fra husdyrbruget.

12 Offentliggørelse og klagevejledning

Forannoncering

Ansøgningen blev offentliggjort den 30. september 2009 på www.sonderborg.dk og i Sønderborg Ugeavis.

Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen.

Høring

Haderslev Kommune og Aabenraa Kommune er hørt vedrørende arealer i de pågældende kommuner. Udtalelser fra Haderslev Kommune er vedlagt som bilag 12 og udtalelse fra Aabenraa Kommune er vedlagt som bilag 13.

Udkast til miljøgodkendelse blev den 22. marts 2010 udsendt til høring hos naboer og skønnede parter i sagen. Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 6 uger frem til og med den 04. maj 2010. Der indkom enkelte kommentarer fra ansøger, i forbindelse med høringen. Kommentarerne er indarbejdet i denne godkendelse.

Annoncering af afgørelse

Afgørelsen om godkendelse efter Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug er offentliggjort på www.sonderborg.dk og i Sønderborg Ugeavis onsdag 16. juni 2010.

Klagevejledning

Denne godkendelse er meddelt i overensstemmelse med kapitel 3 § 12 stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, (Miljøministeriets lov nr. 1572 af 20. december 2006 med efterfølgende ændringer).

Godkendelsen kan indenfor en frist på 4 uger – fra den er offentliggjort i Sønderborg Ugeavis og på www.sonderborg.dk - påklages til Miljøklagenævnet af:

- Gårdejer Lorens Peter Lorenzen, Avnbøløstenvej 69, 6400 Sønderborg
- Enhver, der har en individuel og væsentlig interesse i sagens udfald
- Miljøministeren
- Sundhedsstyrelsen
- Klageberettigede interesseorganisationer

Godkendelsen kan påklages i overensstemmelse med reglerne i kapitel 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

En kopi af udkastet til denne godkendelse er sendt til:

Ansøger:

Lorens Peter Lorenzen
Avnbøløstenvej 69
6400 Sønderborg

Konsulent:

LandboSyd, att. Lene Alnor
Peberlyk 2
6200 Aabenraa

Skønnede parter:

Se bilag 1

Den endelige godkendelse er udover til ansøger og konsulent sendt til:

Interesseorganisationer:

- Danmarks Naturfredningsforening
- Danmarks Naturfredningsforening, Afdeling Sønderborg
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Vejle
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Sønderborg
- Dansk Ornitologisk Forening
- Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdeling Sønderjylland
- Det Økologiske Råd
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark
- Friluftsrådet

Andre myndigheder:

Miljøcenter Ribe

Statsforvaltningen Syddanmark (Embedslægeinstitutionen)

Godkendelsen kan påklages af ovenstående.

En eventuel klage skal være skriftlig. Klagen mærket "Landbrugsafdelingen" skal sendes til landbrug@sonderborg.dk eller til Sønderborg Kommune, SØKO, Postboks 530, 6400 Sønderborg. Kommunen videresender klagen til Miljøklagenævnet sammen med det materiale, der ligger til grund for sagens bedømmelse. Klagen skal være modtaget af Sønderborg Kommune inden klagefristens udløb **onsdag 16. juni 2010 kl. 15.00.**

Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge § 90 i Lov om godkendelse m.v. af husdyrbrug, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger. Godkendelsen kan påklages til Miljøklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug § 84 - 87.

En eventuel klage skal indgives skriftligt og stiles til Miljøklagenævnet, men sendes til Sønderborg Kommune, som umiddelbart efter klagefristens udløb sender klagen videre til Miljøklagenævnet ledsaget af denne afgørelse og det materiale, som er indgået i sagens Konklusion.

13 VILKÅR

GENERELT

1. Meddelelse af denne godkendelse medfører, at alle vilkår givet i miljøgodkendelse af 3. august 2006 ophæves.
2. Vilkårene i denne godkendelse skal, hvis andet ikke er anført, være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen træder i kraft.
3. Husdyrbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for denne miljøgodkendelse, herunder ansøgningsmaterialet, supplerende oplysninger, den miljøtekniske beskrivelse og vurdering, medmindre vilkårene i denne godkendelse og senere afgørelser foreskriver andet.
4. Udskiftning af arealerne indeholdt i denne godkendelse skal forud anmeldes til kommunen inden planårets begyndelse den 1. august, jf. § 16 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.
5. Bygninger og anlæg skal være opført senest 1. juli 2012. Udvidelsen af husdyrholdet skal være gennemført senest juli 2015. Er produktionen ikke fuldt gennemført til den dato, vil godkendelsen kun gælde for den produktion, der er ved udløbet af de fem år eller registreret i løbet af de fem år. Ejeren skal underrette tilsynsmyndigheden, såfremt besætningens størrelse efter fem år efter godkendelsesdatoen ikke har opnået den godkendte størrelse.
6. Et eksemplar af miljøgodkendelsen skal til enhver tid være tilgængelig på virksomheden. Eventuelt driftspersonale skal være orienteret om godkendelsens indhold.

HUSDYRHOLDET, STALDANLÆG OG DRIFT

7. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet nedenfor:

Dyreholdet må maksimalt udgøre 1.400 årssøer med grise (der fravænnens 30 pattegrise pr. årssø) til fravænnning ved 9,0 kg, svarende til i alt 340,89 DE.

Placering af dyr samt staldtype	Staldafsnit nr.	Stipladser
Søer, løbe- og drægtighedsstald, individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Drægtighedsstald 1	100
Årssøer, løbe- og drægtighedsstald, løsgående, delvis spaltegulv	Drægtighedsstald 3	359
Årssøer, løbe- og drægtighedsstald, løsgående, delvis spaltegulv	Drægtighedsstald 6	664

Søer, løbe- og drægtighedsstald, individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Drægtighedsstald 7	5
Søer, farestald, kassestier, delvist spaltegulv	Farestald 2	119
Søer, farestald, kassestier, delvist spaltegulv	Farestald 4	83
Søer, farestald, kassestier, delvist spaltegulv	Farestald 5	153

*Der er indtastet 100 stipladser hvoraf de 82 er stipladser er til polte der dyreenhedsmæssigt indgår i soholdet

8. Den samlede produktion må ikke overstige 340,89 DE på årsplan. Det tillades variation af dyreholdet indenfor antal søer og antal grise til fravæning samt fravæningsvægt så længe det maksimale antal DE ikke overstiges og såfremt ingen forureningsparametre øges. Hvis antal søer og antal grise til fravæning samt fravæningsvægt varierer i forhold til det angivne i vilkår 9, indenfor de maksimalt 340,87 DE, skal det dokumenteres, at forureningen ikke øges med hensyn til lugt og ammoniak.
9. Den godkendte produktion skal foretages jævnt fordelt over året.

Ventilation

10. Så få ventilationsafkast som muligt i de enkelte staldsektioner må være i brug samtidigt, så den højst mulige afkasthastighed opnås.

Energi og vandforbrug

11. Hvis virksomhedens elforbrug overstiger 300.000 kWh/år skal der foretages et energieftersyn inden 1 år efter at elforbruget overstiger ovenstående. Besøgsrapporten fra energieftersynet skal fremsendes miljømyndigheden. Eventuelle forslag til forbedringer, som via en besparelse på el kan tilbagebetales indenfor 2 år, skal udføres senest 2 år efter ansøgers modtagelse af besøgsrapporten.
12. Lækager i drikkevandsanlæg skal straks repareres.
13. Anlæg der er særligt energiforbrugende som f.eks. ventilationsanlæg og anlæg til gyllekøling, skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt.

Spildevand herunder regnvand

14. Der må ikke foregå vask af maskiner og redskaber på ejendommen.
15. Der skal indhentes en spildvandstilladelse til udledning af tag og overfladevand fra Sønderborg kommunes afdeling for Vand og Jord.

Affald

16. Virksomhedens medicinaffald, veterinært affald m.v. skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende.

Foder

17. Der skal anvendes fytase eller tilstrækkeligt fordøjeligt fosfor med brug af f.eks. højtfordøjelige uorganiske foderfosfater i foderet.

Råvarer og hjælpestoffer

18. Ved håndtering af smøremidler og kemikalier må der ikke opstå spild med deraf følgende risiko for forurening af jord og grundvand
19. Kemikalier, herunder bekæmpelsesmidler, der er klassificeret som giftige eller meget giftige, skal opbevares i et rum med tæt gulv og uden mulighed for afløb til kloak, dræn, jord eller lignende. Eventuelle rester af bekæmpelsesmidler skal opbevares i original emballage.
20. Tankning af dieselolie skal foregå på en plads med fast og tæt bund, og således at spild kan opsamles.

Driftsforstyrrelser eller uheld

21. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften. Beredskabsplanen skal senest ved ibrugtagning af godkendelsen være accepteret/godkendt af miljømyndigheden. Beredskabsplanen skal ajourføres efter behov.
22. Beredskabsplanen skal som minimum opdateres hvert 2. år.
23. Beredskabsplanen skal til en hver tid foreligge på de sprog, som er relevante for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.
24. Bedriften skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld.
25. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til Alarmcentralen, tlf.: 112 og efterfølgende straks at underrette Tilsynsmyndigheden, Landbrugsafdelingen, Sønderborg Kommune, tlf.: 8872 4085.

HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

Placering i landskabet og bygningsmæssige forhold

26. De nye bygninger og anlæg skal opføres som angivet i tegninger i ansøgningsmaterialet.

27. De nye bygninger og anlæg skal opføres i ikke reflekterende materialer og afdæmpede farver, i henhold til oplysninger i tabel 2. Bygninger kan eventuelt opføres i en gråtone, som ikke er så fremtrædende i landskabet som de lyse farver.
28. Der skal udarbejdes en plan med afskærmende beplantning omkring de nye anlæg. Beplantningsplanen skal godkendes af Sønderborg Kommune, inden opførelse af det nye anlæg påbegyndes.
29. Afskærmende beplantning skal være plantet senest ét år efter det nye anlæg er opført.

Afstande i forhold til naboer m.v.

30. De nye stalde skal placeres minimum 5 m fra naboskel.

GØDNINGSPRODUKTION OG –HÅNDTERING

31. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og skal foregå på en måde, der medfører mindst mulig gene for omgivelserne.
32. Påfyldning af gylle til vogn skal ske på støbt plads med afløb til gyllebeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Pladsen skal ind mod gyllebeholderen være afgrænset af en jernbetonmur eller lignende, der sikrer mod påkørsel af denne.
33. Såfremt påfyldningen af gylle sker med selvlæssende fyldetårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, er der ikke krav om påfyldeplads.
34. Efter udbringning af gylle på mark skal det sikres, at slæbeslanger m.v. er tørt, så der ikke spildes gylle på vejen.
35. Ved transport af flydende husdyrgødning på offentlig vej skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted.
36. Transport af gødning med traktor og vogn via Avnbøløsten må kun ske på hverdage og i tidsrummet mellem kl. 7 og kl. 19.
37. Gyllen i gyllekanalerne i bygning i 6, skal udpumpes hyppigt, så der max. er 10 cm gylle i kanalerne.
38. Omrøring af gyllebeholder må kun ske umiddelbart inden udbringning.

Gyllekøling

39. Køleanlægget skal være forsynet med et trykovervågningsystem samt en alarm og en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper køleanlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk efter driftsstop.
40. I den nye drægtighedsstald (bygning 6) skal der etableres et gyllekølingsanlæg i gyllekummerne, på i alt 1.067 m², i henhold til ansøgningen (efter BAT-blad ”Køling af gyllen i slagtesvinestalde”). For at opnå en reduktion i ammoniakemission-

nen på 20 pct. over året, skal der i gennemsnit over året køles med 14,44 W/m². Varmepumpen skal kunne levere en køleeffekt på mindst 15,4 kW.

41. Der skal etableres gyllekøling som giver en samlet årlig køling af gyllen i den nye farestald svarende til minimum 134.970 kWh.
42. Der skal monteres en timetæller på varmepumpen.
43. Når varmepumpen er valgt, skal der udarbejdes en tabel der viser sammenhængen mellem pumpens timetal og køleeffekten i kWh.

PÅVIRKNINGER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

Lugt

44. I den nye farestald (bygning 5) skal der i henhold til ansøgningen installeres et biologisk luftrensingsanlæg, som reducerer lugten minimum 30 % i afgangsluften fra stalden.
45. Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes således at lugtgener som vidt muligt begrænses. Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til lugtgener, som af tilsynsmyndigheden vurderes til at være væsentlige.
46. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til flere lugtgener for omkringboende end forventet, skal bedriften udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som accepteres af tilsynsmyndigheden og derefter gennemføres.
47. S sammensætningen af dyr på stald må på intet tidspunkt medføre en lugtemission, der overstiger 40.303 OUE/m³.

Støj fra anlægget og maskiner

48. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer: Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver referencetiden inden for den pågældende periode.

Mandag-fredag kl. 07-18 (8 timer) Lørdag kl. 07-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 07-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-07 (1/2 time)	Alle dage kl. 22-07 Maksimal værdi
55 db (A)	45 dB (A)	40 dB (A)	55 dB (A)

49. Virksomhedens bidrag til lavfrekvent støj og infralyd fra f.eks. ventilationsanlæg, køleanlæg eller kompressor målt indendørs i bygninger uden for eget skel må ikke overskride grænseværdier for støj jf. Orientering 9/1997 fra Miljøstyrelsen.

50. Miljømyndigheden kan forlange, at virksomheden skal dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Målinger/beregninger skal foretages og afrapporteres som "miljømåling - ekstern støj" i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger nr. 6 fra 1984 og nr. 5 fra 1993.

Dokumentationen skal tilsendes miljømyndigheden sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Tidsfrist herfor aftales med miljømyndigheden.

51. Dokumentationen skal udføres efter Miljøstyrelsens gældende vejledninger af et firma, som er godkendt af Miljøstyrelsen. Målingerne/beregningerne skal foretages og afrapporteres som "Miljømåling - ekstern støj".

Målingen/beregningen skal foretages for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund, under de mest støjbelastende driftsforhold - eller efter anden aftale med miljømyndigheden.

Fluer og skadedyr

52. Der skal foretages en effektiv bekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod skadedyrsangreb. Fluebekæmpelse skal ske i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium.
53. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).
54. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester m.v., så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

Støv fra anlæg og maskiner

55. Støvgener fra færdsel på grus- og markveje skal minimeres ved hensynsfuld kørsel.
56. Landbrugsdriften må uden for ejendommens areal ikke give anledning til støvgener, som af tilsynsmyndigheden vurderes at være væsentlige.

Lys

57. Mellem solnedgang og solopgang skal porte holdes lukkede for at reducere lysgenerne for omboende. Undtaget er høstperioden. Portene kan dog åbnes kortvarig ved ind- og udkørsel.
58. Der må kun tændes udendørs lys ved driftsbygninger efter behov.

AREALER

Udbringningsarealer

59. Kopier af nye og ændrede aftaler om udbringningsarealer skal fremsendes til Sønderborg Kommune, når disse indgås. Der skal medsendes oplysninger om følgende: arealets størrelse, arealets beliggenhed, aftaleparternes navn, adresse, CVR-nr. og dato for indgåelse af aftalen.

60. Arealerne skal drives, som beskrevet i ansøgningen, de supplerende oplysninger og som sammenfattet i godkendelsens miljøtekniske beskrivelse, medmindre vilkårene i denne godkendelse, lovændringer og senere afgørelser foreskriver andet.
61. Den del af godkendelsen der vedrører arealerne, skal være kendt af de personer, der er beskæftiget med den pågældende del af arealdriften.
62. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på bedriftens udbringningsarealer svarende til 1,34 DE.
63. Der skal på bedriftens udbringningsarealer være mindst 1,1 % efterafgrøder ud over de til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår, artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødskning. Hverken de ekstra efterafgrøder eller de lovpligtige efterafgrøder må erstattes af "grønne marker".
64. Udskiftning af udbringningsarealer skal godkendes af Sønderborg Kommune.

Kvælstof og fosfor til overfladevand

65. Der må ikke etableres afvandingsrender på markerne til afledning af vand til åer, bække, grøfter, dræn eller søer.
66. Der må ikke tilføres arealerne anden organisk gødning med indhold af fosfor.

Påvirkning arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

67. Der skal være en 5 m dyrknings-, sprøjte- og gødskningsfri bræmme omkring § 3 søer og vandhuller der ligger på eller grænser op til, markerne 1-0, 12-0 vestfor AM5), 4-1 og AM5, med henblik på at sikre varierede omgivelser og levesteder for Bilag IV arten stor vandsalamander, samt potentiel forekomst af Bilag IV arten spidssnudet frø, samt sikre en mindre tilførsel af næringsstoffer gennem indsivning. Se bilag 6.2. De fem meter måles fra vandhullets kronekant lig praksis for bræmmer langs vandløb. Bræmmerne må gerne slås.
68. Der skal etableres en 2 m bred gødnings- og sprøjtefri bræmme, hvor udbringningsarealerne grænser op til vandløb omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

HUSDYRBRUGETS OPHØR

69. Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Sønderborg Kommune.
70. Ved ophør af husdyrbruget skal der foretages en oprydning, som kan accepteres af Sønderborg kommune, herunder:
 - Gyllebeholdere, fortank med rørsystemer, gyllekanaler/kummer m.v. skal tømmes og rengøres
 - Alle staldafsnit skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter regler om udbringning af husdyrgødning

- Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativer.
71. Ophører produktionen skal de nye kornsiloer (amerikanersiloer) fjernes, hvis de ikke har været i brug i 3 år. Der gives et års frist for fjernelse.

EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

Egenkontrol – generelt

72. Oplysningerne fra egenkontrollen skal opbevares samlet, være opstillet overskueligt, hele tiden være opdateret og være lettilgængelige for tilsynsmyndigheden.
73. Oplysningerne skal fremvises for miljømyndigheden på forlangende og dokumentationen skal gemmes i minimum 5 år.

Egenkontrol – miljøteknologier

Biologisk luftrensningsanlæg

74. Driften af det biologiske luftrensningsanlæg skal følge fabrikantens anvisninger om optimal drift og vedligeholdelse, m.m. Fabrikantens anvisninger og evt. en serviceaftale skal indsendes til og accepteres af Sønderborg Kommune, Landbrugsafdelingen inden denne godkendelse må udnyttes. Enhver type af driftsstop noteres i driftsjournalen sammen med årsagen hertil. Luftrensningsanlægget skal mindst én gang årligt efterses af en sagkyndig og nødvendige reparationer og justeringer skal foretages.

Gyllekøling

75. Driften af gyllekølingsanlægget skal følge fabrikantens anvisninger om optimal drift og vedligeholdelse, m.m. Fabrikantens anvisninger og evt. en serviceaftale skal indsendes til og accepteres af Sønderborg Kommune, Landbrugsafdelingen inden denne godkendelse må udnyttes. Enhver type af driftsstop noteres i driftsjournalen sammen med årsagen hertil. Køleanlægget skal forsynes med et trykovervågningssystem samt en alarm og en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage i varmesystemet stopper anlægget. Anlægget må ikke kunne genstartes automatisk. Gyllekølingsanlægget skal mindst én gang årligt efterses af en sagkyndig og nødvendige reparationer og justeringer skal foretages.
76. Varmepumpens timetæller skal aflæses månedligt og noteres i driftsjournal.

Egenkontrol – ventilationsanlæg

77. Ventilationssystemerne skal holdes rene og serviceres jævnligt, så ydelsen af ventilationen er optimal. Driftsjournal herfor skal indeholde oplysninger om dato for kontrol og rengøring.

Egenkontrol – dyrehold

78. Der skal føres en driftsjournal over dyreholdet. Driftsjournalen skal indeholde oplysninger og dokumentation for antal og vægt af indsatte grise, antal dyr bortskaffet til destruktions, antal og vægt af dyr sendt til slagning samt eventuelt solgte le-

vende dyr. Dokumentation kan være i form af E-kontrol eller kvitteringer fra indkøb, destruktionsanstalt, slagteri m.v. Driftsjournalen skal fremvises til miljømyndigheden på forlangende, og dokumentationen skal gemmes i minimum 5 år.

79. Hvis dyreholdet varierer i forhold til oplysninger i vilkår 8, skal driftsjournalen endvidere indeholde lugtberegninger samt beregning af ammoniakemission, som viser, at forurening ikke øges med hensyn til lugt og ammoniak.

Egenkontrol – foder

80. Mængde af forbrugt foder samt opstået spild skal registreres i en driftsjournal.
81. Det skal dokumenteres, at korrektionsfaktoren ved gennemregning af type 2 korrektion ikke overstiger 1 for alle dyregrupper. Dokumentation skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar det efterfølgende år. Dokumentation skal vise forbruget af foder i perioden, samt antal kg produceret slagtesvin f.eks. i form af faktura fra foderstoffirma og afregninger fra slagteri.

Egenkontrol – ressourceforbrug

82. Vandforbruget skal registreres i en driftsjournal årligt.
83. Virksomhedens el-forbrug skal kunne dokumenteres for tilsynsmyndigheden, f.eks. ved kvittering fra elselskabet.

Egenkontrol – affald

84. Der skal foreligge dokumentation for korrekt affaldsbortskaffelse f.eks. i form af logbog eller kvitteringer.

Egenkontrol – gødning

85. Der skal føres et regnskab over afsat og udbragt husdyrgødning..
86. Der skal til enhver tid overfor tilsynsmyndigheden kunne fremlægges gødnings- og sædskifteplaner, samt gødningsregnskaber, som kan dokumentere, at husdyrgødningen udbringes miljømæssigt forsvarligt og at harmonikravet overholdes.
87. I forbindelse med udarbejdelsen af mark- og gødningsplan skal der laves et lagerregnskab for den efterfølgende planperiode, der dokumenter, at der er opbevaringskapacitet frem til den 1. april.
88. Der skal foretages kontrol af overjordiske rørsamlinger og rørføringer til gylletransport mindst hvert 10. år samtidig med beholderkontrollen. Kontrollen skal foretages af en autoriseret kloakmester.

Sussanne Bigum Mortensen

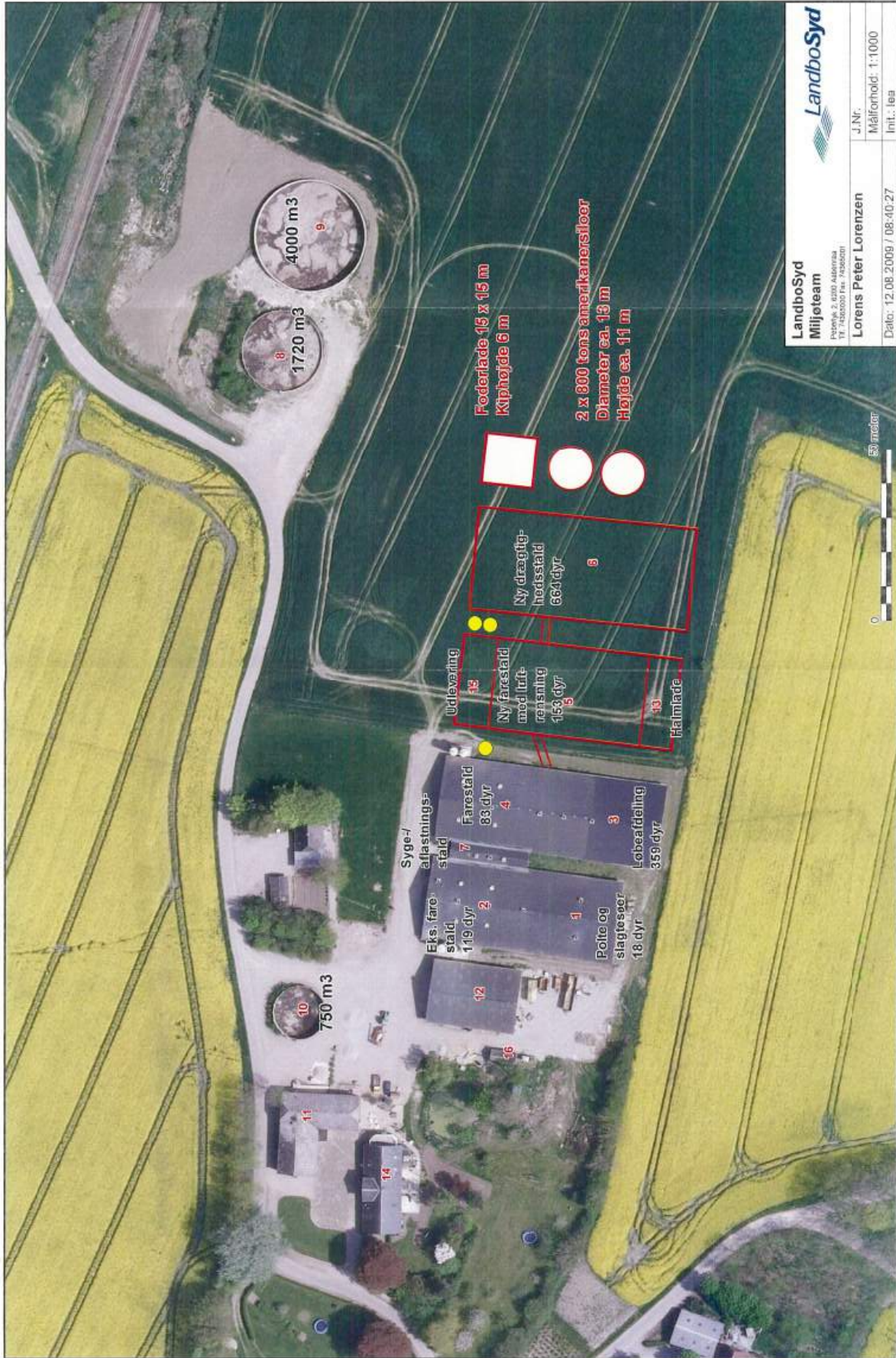
Landbrugsafdelingen

Natur og Miljø

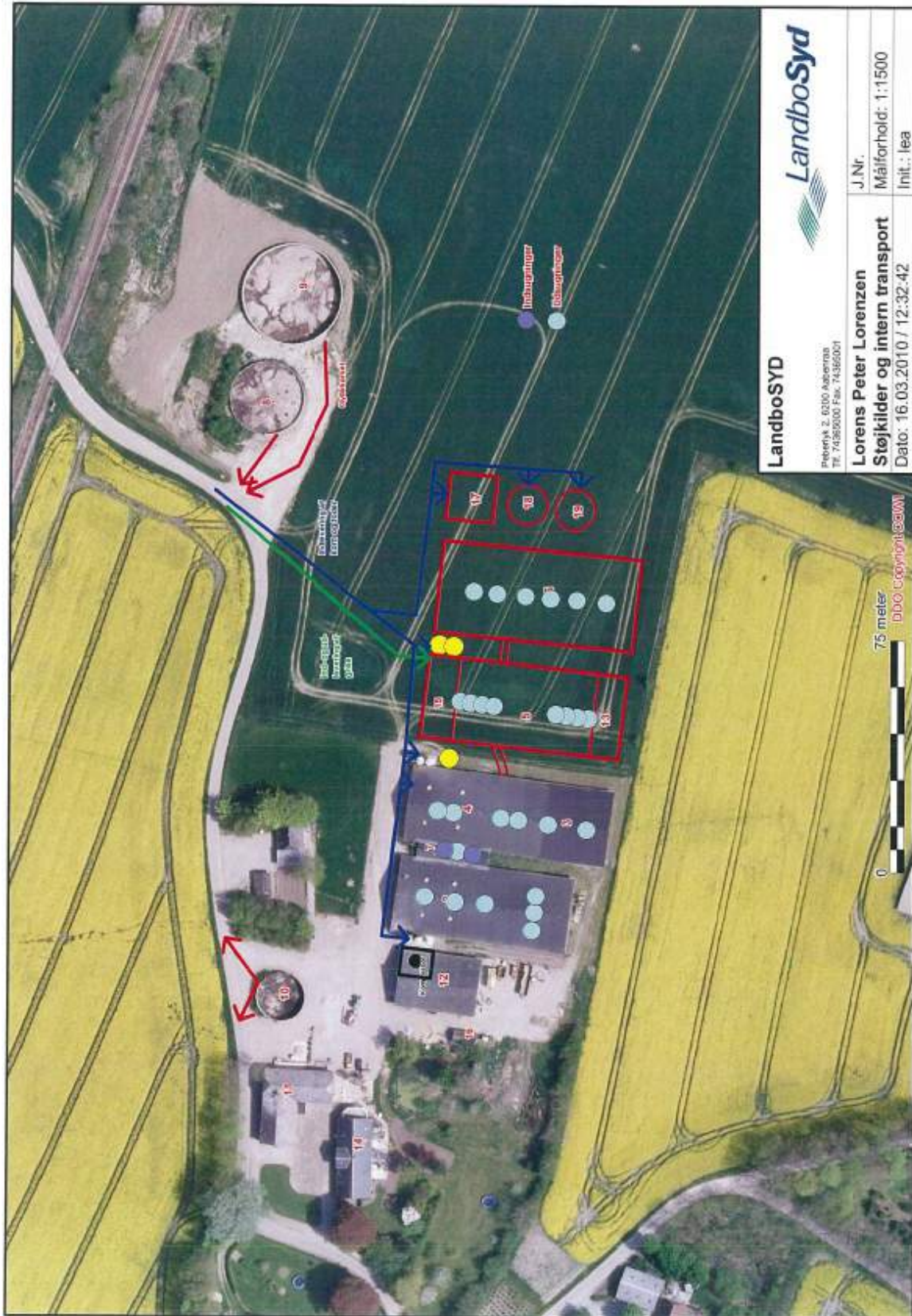
Sønderborg Kommune

BILAG

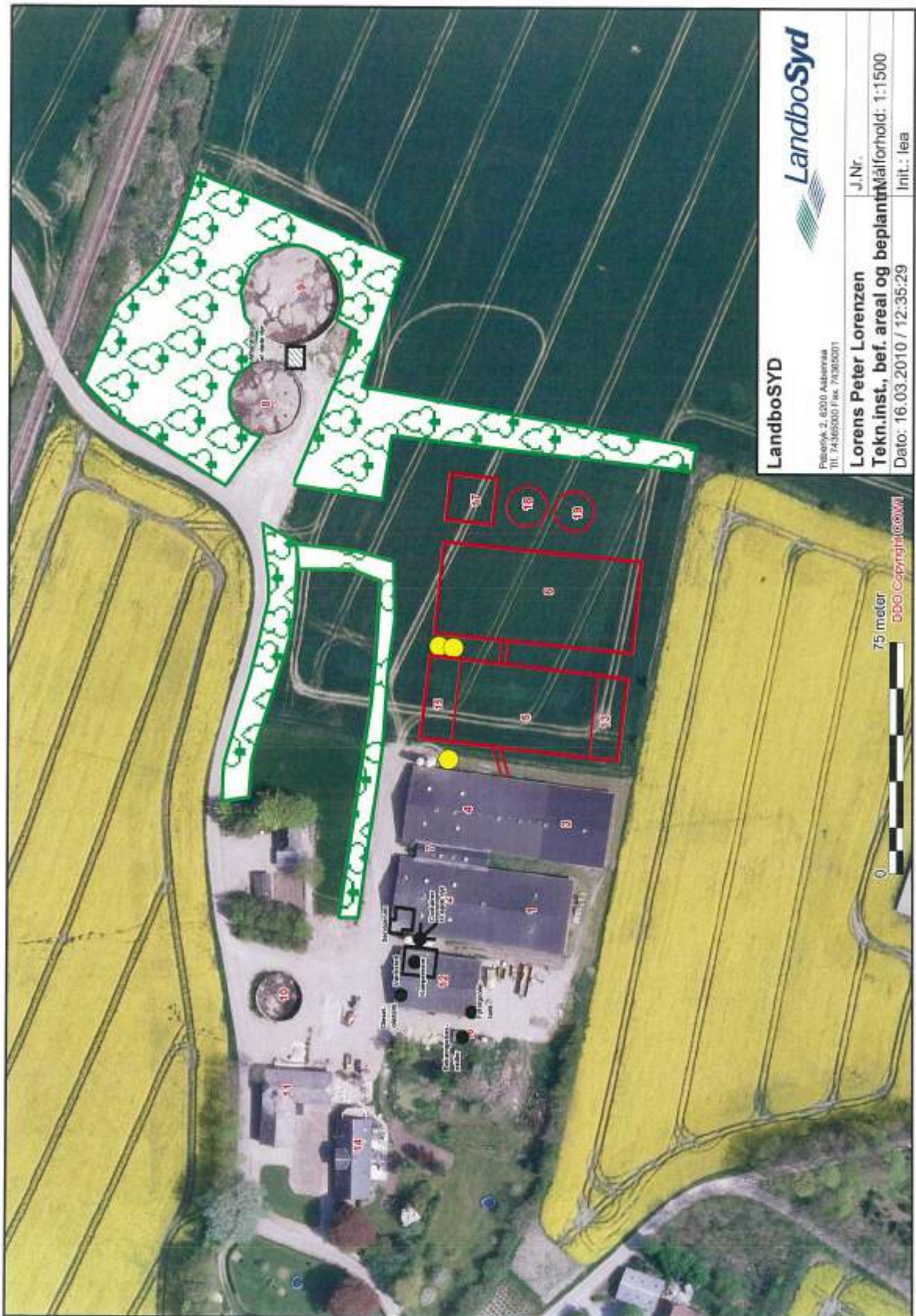
Bilag 1

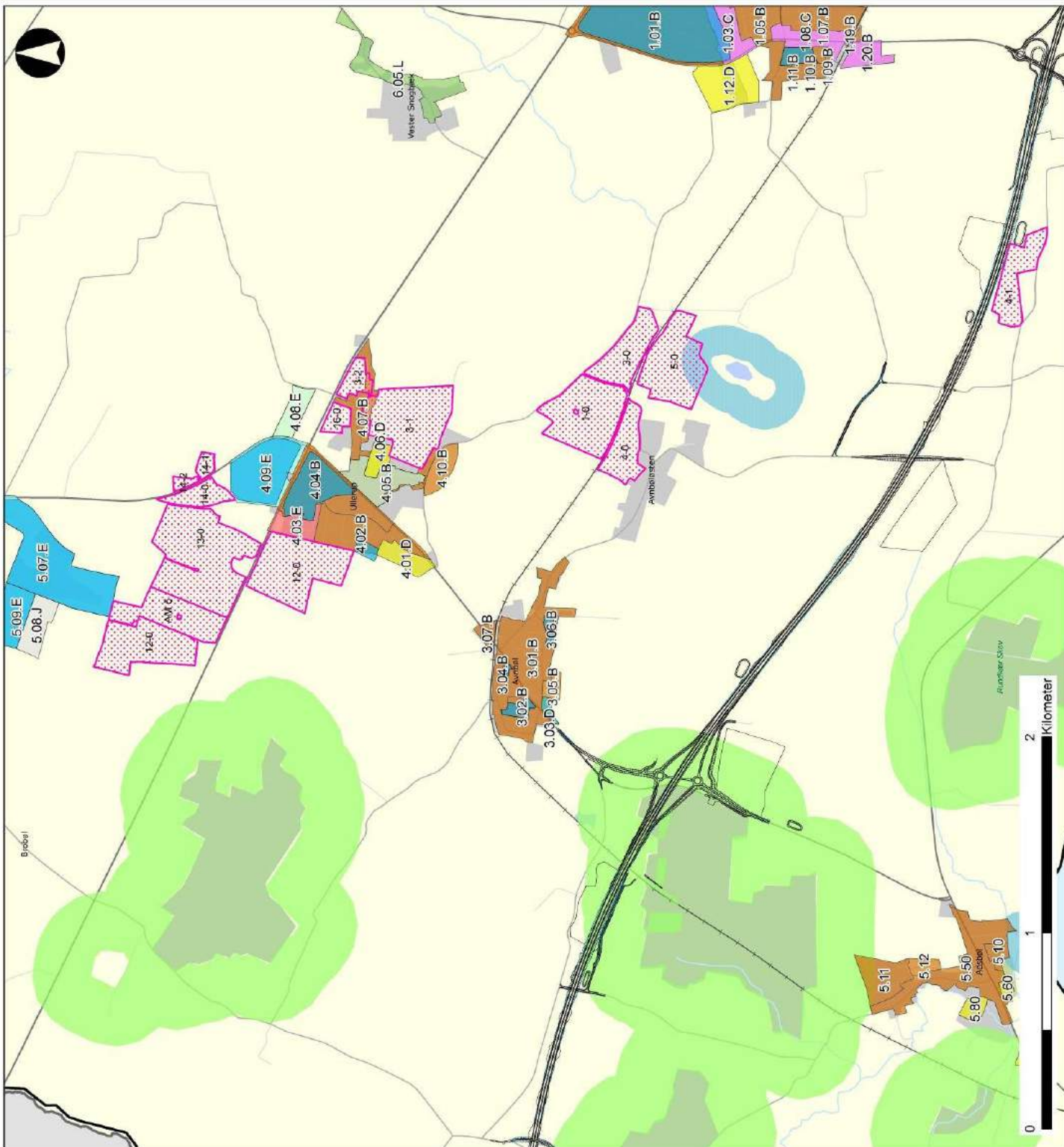
Bilag 1.1

Bilag 1.2

Bilag 2

Bestlutningskriterier:

Avnbølstenvej_69

ArealType

Aftale

Udbringning

Zonestatus fra vedtagne Lokalplaner

Byzone

By og sommerhusområde

Byzone og landzone

Sommerhusområde

Sommerhusområde og landzone

Landzone

Søbeskyttelseslinjer

Skovbyggelinier gældende

Skovbygglinier ophævet

Bedrift som udtalelsen vedrører:

Avnbølstenvej_69

ArealType

Aftale

Udbringning

Planmæssige forhold

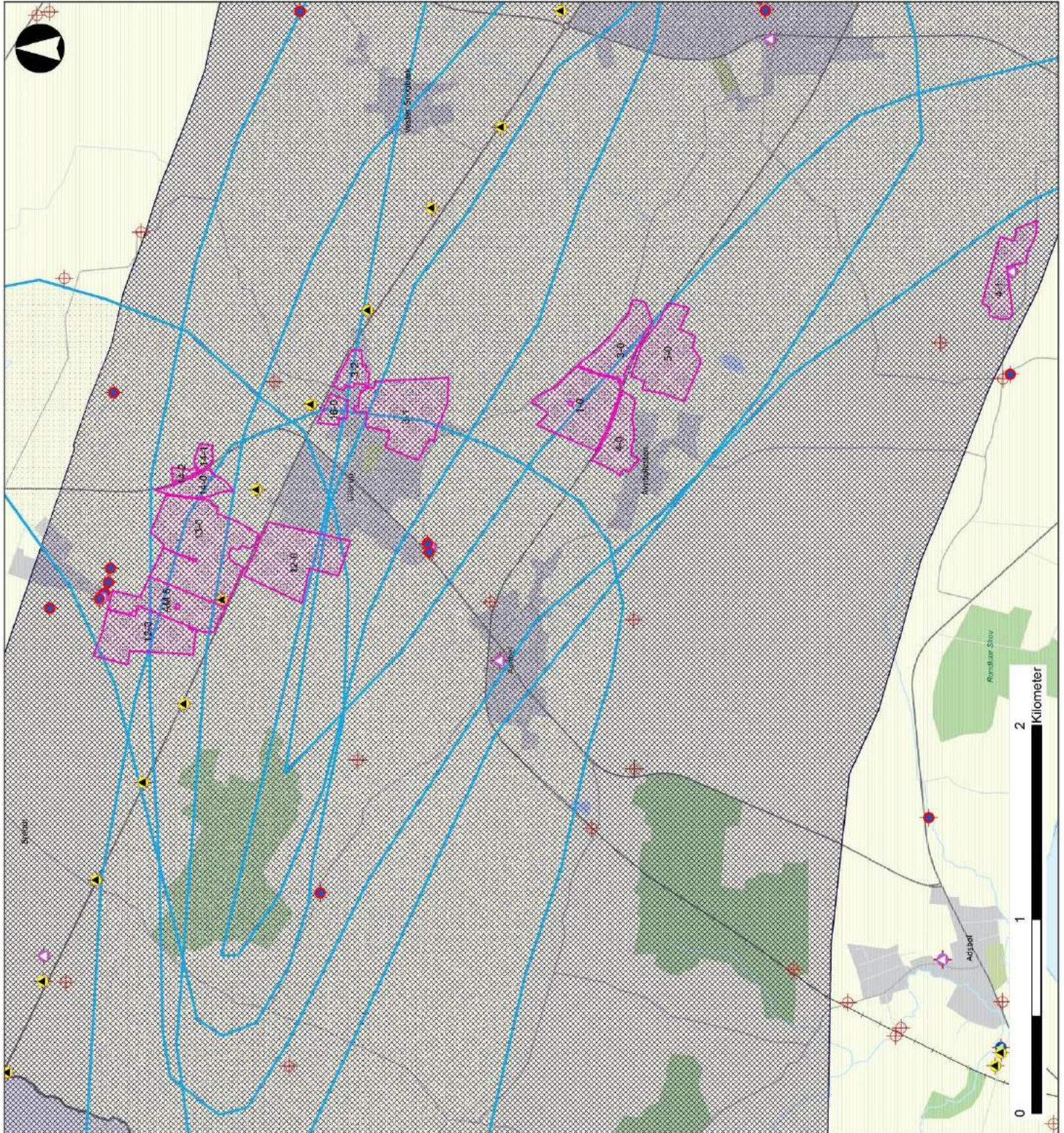
Journal nr.: 08/17752

Adresse: Avnbølstenvej 69

Målskiftforhold: 1:19, 152

Udskriftsdato: 07-05-2010

Kortet er vejledende

Beslutningskriterier:

Avnbøstøtvej_69

ArealType

Aftale

Ubringning

Anden boring

VV - Alment vandværk

V - Privat fællesanlæg

VP - Privat husholdning

VD - Dambrug

VM - Markvanding/gartneri

S - Sløjfet

RE - Reserveboring

VA - Afværgeboring

C - Brønd

GEUS Alle boringer

Indvindingsoplande (RP05 og modelberegnet)

RP05 Indvindingsopland for almene vandværker

RP05 Nitratfølsomme indvindingsoplande

Områder med særlige drikkevandsinteresser

Områder med drikkevandsinteresser

Områder med begrænset drikkevandsinteresser

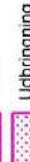
Indsatsområder

Boringsnært beskyttelsesområde

Avnbøstøtvej_69

Bedrift som udtalelsen vedrører:

ArealType

Aftale

Ubringning

Grundvand

Journal nr.: 08/17752

Adresse: Avnbøstøtvej 69

Måstoksforhold: 1:19.152

Udskriftsdato: 07-05-2010

Beslutningskriterier:

Avnbolstenvej_69

ArealType

Vandløb

Status

Lavbund og okker

LAVBUND

Bedrift som udtalelsen vedrører:

Avnbolstenvej_69

ArealType

Overfladevand

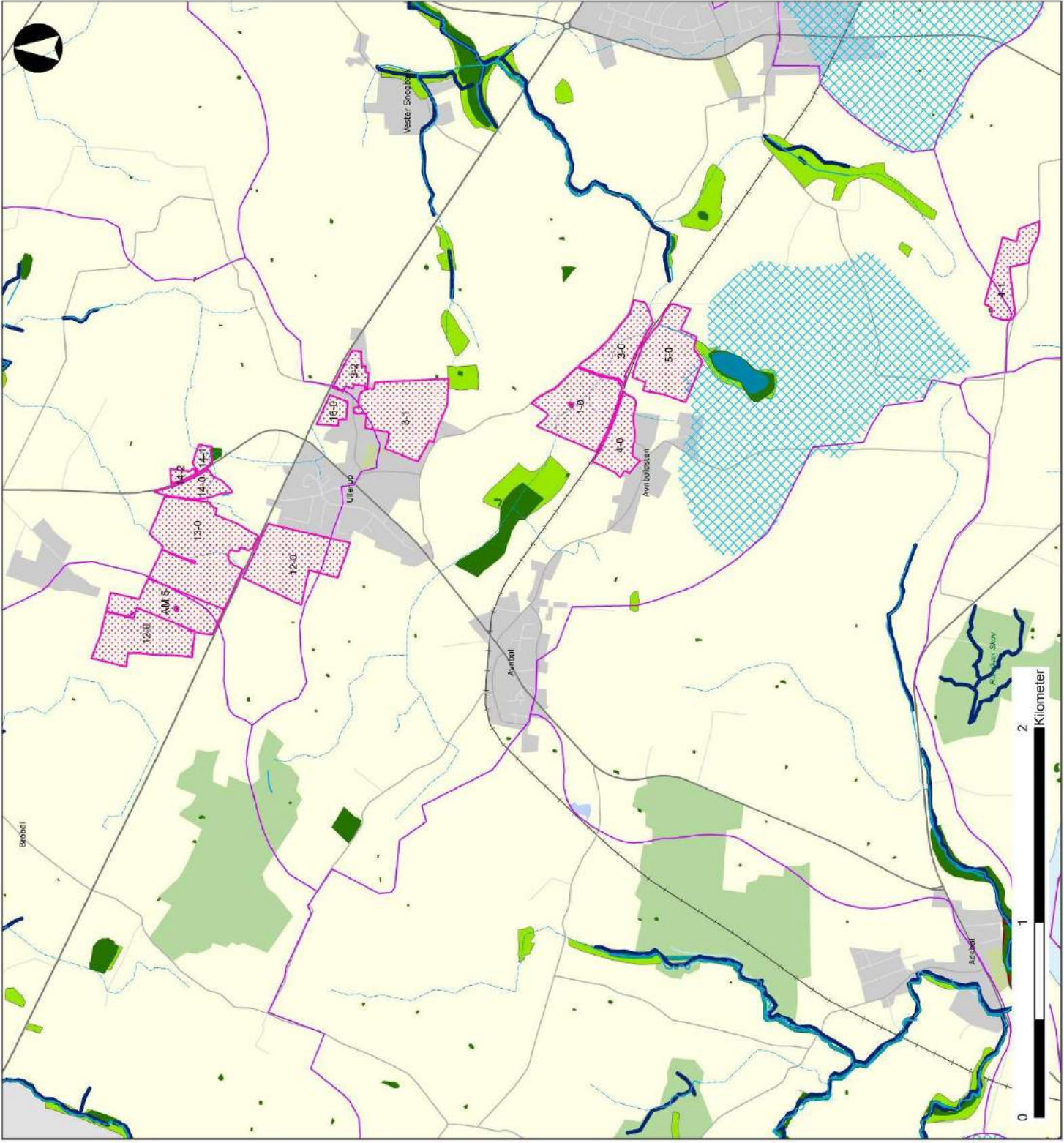
Journal nr.: 08/17752

Adresse: Avnbølstenvej 69

Målestoksforhold: 1:19.152

Udskriftsdate: 07-05-2010

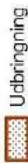
Kortet er vejledende

Bilag 5

Beslutningskriterier:

AVNBØLSTENVEJ_69

Beskyyttede naturtyper med bufferzoner

OBJEKTTKST

- Beskyttet højmosé
- Beskyttet hedeløvedrev
- Bufferzone I
- Bufferzone II
- Nitratklasse I
- Nitratklasse II
- Fosforklasse I og III
- Oplande til Natura 2000
- EF-Habitatområder
- EF-fuglebeskyttelsesområder
- Ramsarområder
- RP05 Eksisterende skov

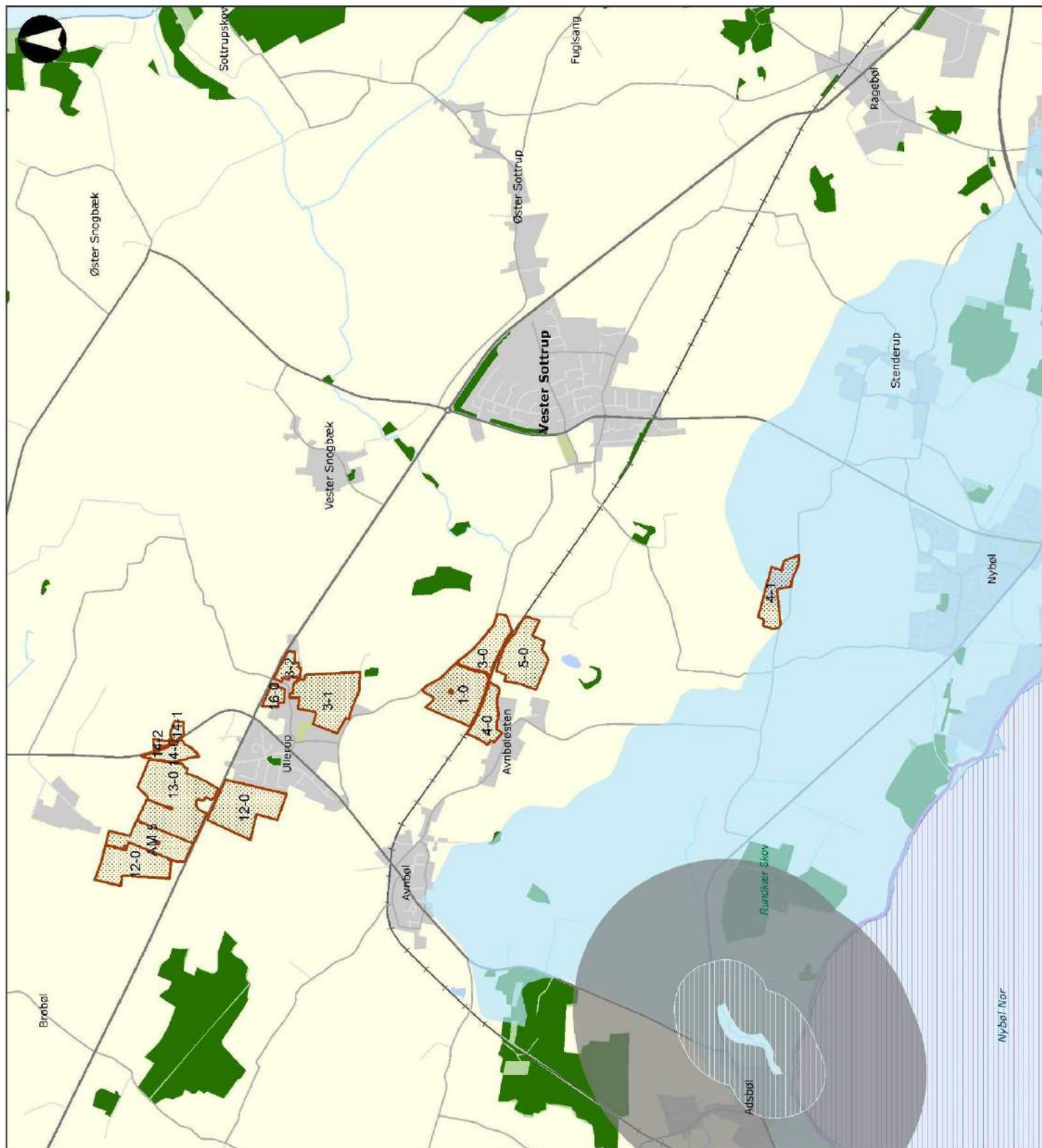
Natura 2000

Journal nr. 08/17752 og 08/17753

Adresse: Avnbølstenvej 69 og Aabenraavej 162

Måstoksforhold: 1:35.000

Udskriftsdato: 17.03.2010

Bilag 6

Beslutningskriterier:

AVNBØLSTENVEJ_69

Aftale

Udbringning

Padderregistrering

Butsnudet frø

Grøn frø

Ingen reg. padder

Lille Vandsalamander

Løgfør

Løvfør

Skrubtudse

Spidsnudet frø

Stor Vandsalamander

Strandtudse

Fortidsminde - Ingen beskyttelseslinje

Fortidsminde - 100m beskyttelseslinje

Beskyttede sten- og jorddiger

Vandløb

Status

Rønlagt

Åbent

Beskyttede vandløb

Fredeede områder

Fredeede områder, forslag

Nyregistreret Eng

Nyregistreret Mose

Nyregistreret Overdrev

Nyregistreret Strandeng

Nyregistreret Sø

Beskyttede naturtyper §3

Eng

Hede

Mose

Overdrev

Strandeng

Sø

Vandløbsoplande

Beskyttet natur

Journal nr. 08/17752 og 08/17753

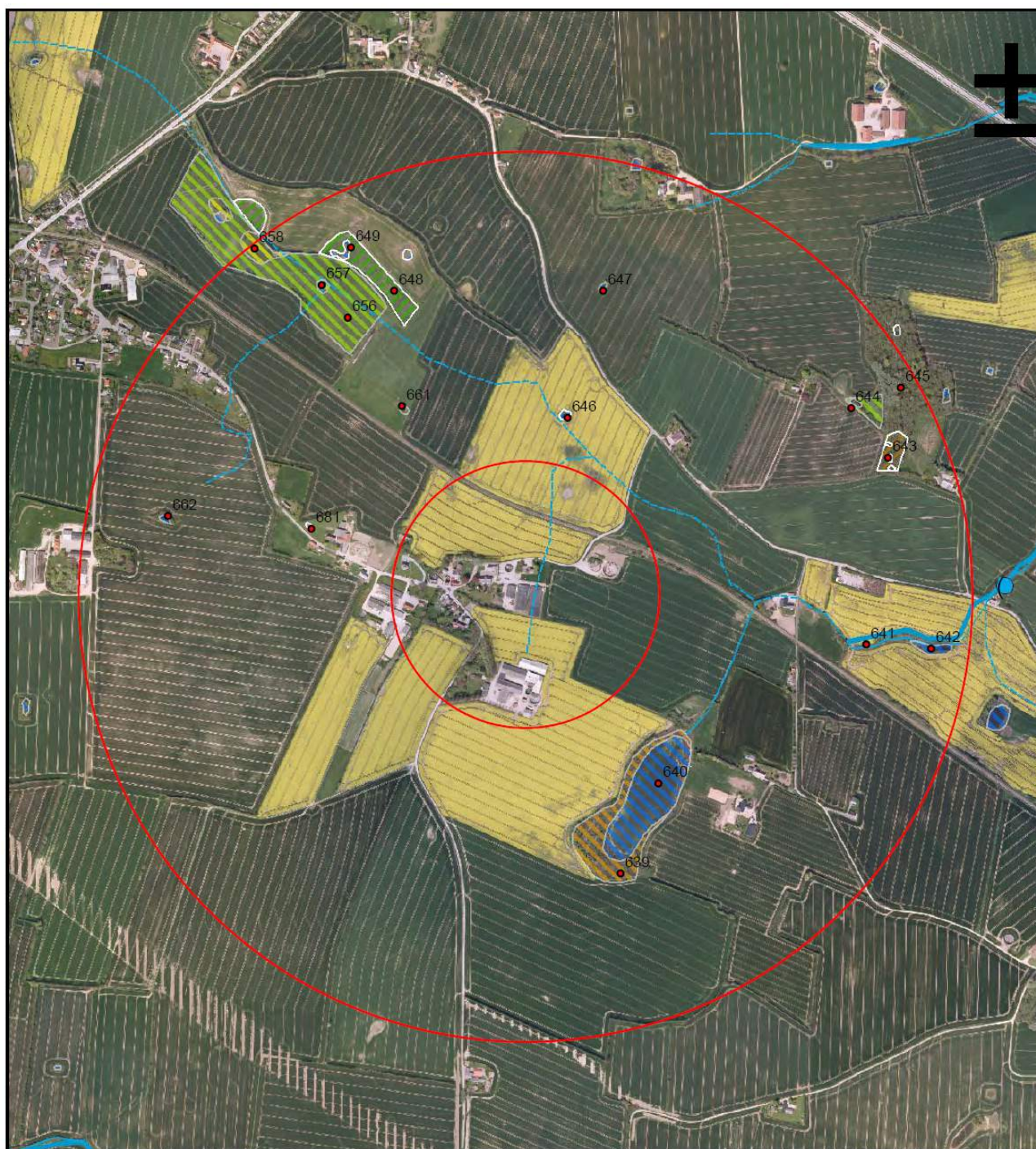
Adresse: Avnbølstenvej 69 og Aabenraaavej 162

Måstoksforhold: 1:25.000

Udskriftsdato: 17.03.2010

Bilag 6.1

Avnbøløstenvej 69

Nye registreringer

naturtype

- eng
- mose
- overdrev
- strandeng
- sø

Vejledende registreringer

- §3 Eng
- §3 Mose
- Overdrev
- Strandeng
- Sø

Vandløb

Status

- Rørlagt
- Åbent
- Vandløbsstationer
- Beskyttede vandløb

Kortbilag

Luffoto 2008

Afdeling:

Naturgruppen

Sagsbehandler:

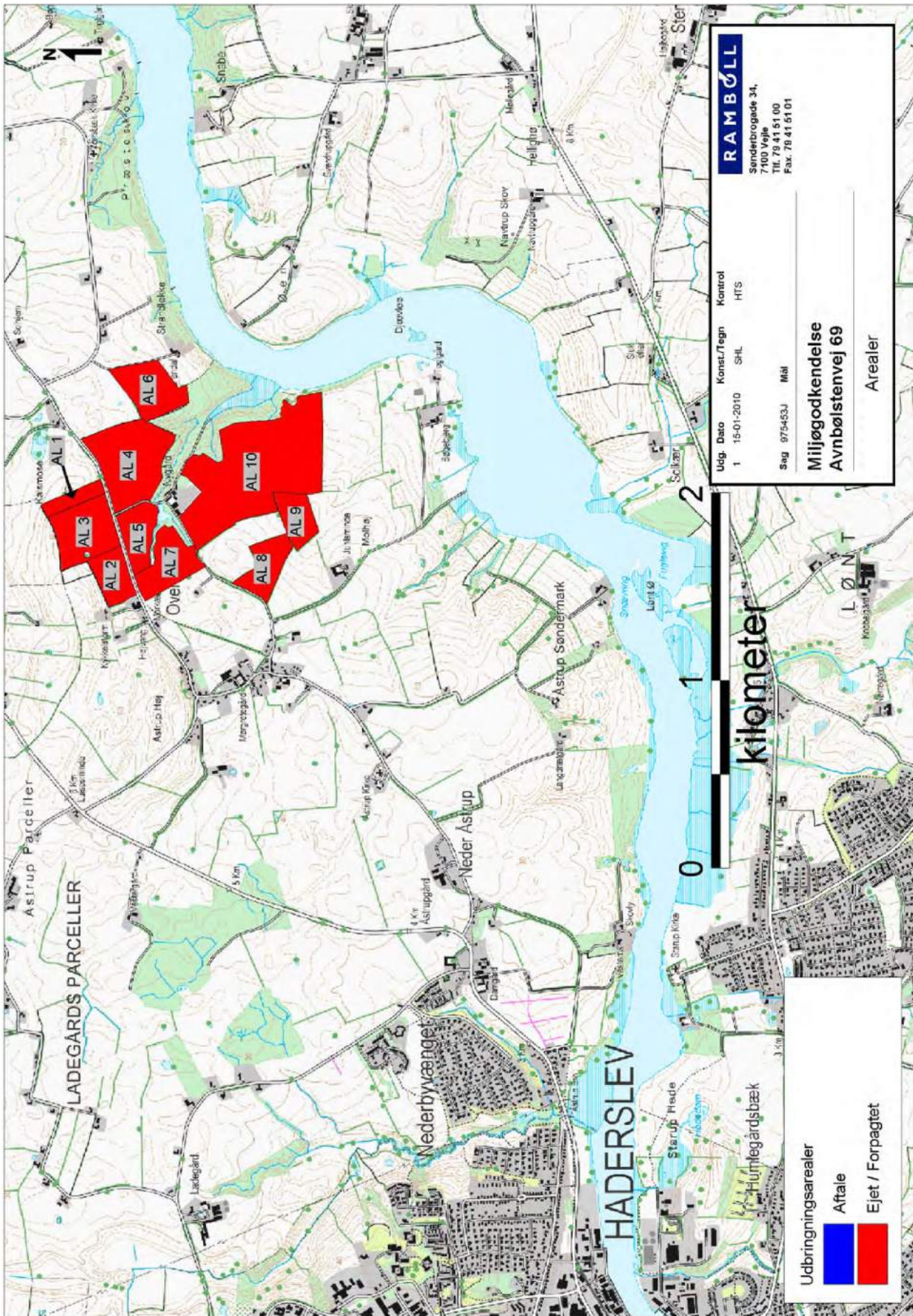
LMK

Juli 2009

0 400 Meters

Sønderborg

RAMBØLL
Senderbrogade 34,
7100 Vejle
Tlf. 79 41 51 00
Fax. 79 41 51 01

Udg.	Date	Konstr./Tegn.	Kontrol
1	15-01-2010	SHL	HTS

Sag 975453J Mbl

**Miljøgodkendelse
Avnbøstenvvej 69**

Arealer

Udbringingsarealer

	Aftale
	Ejlet / Forpagtet

Bilag 7.1

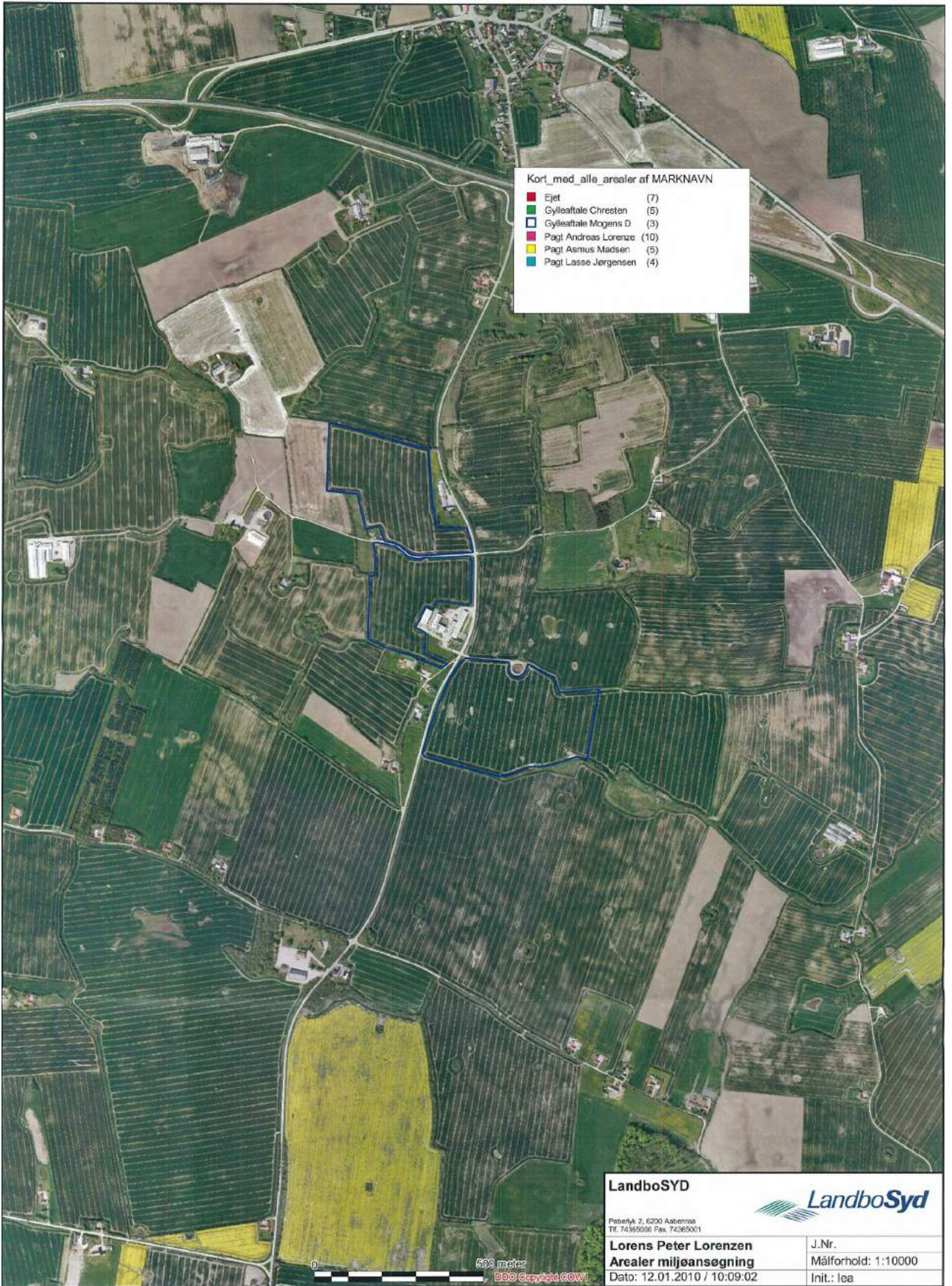
LandboSYD

Peterlyk 2, 6200 Aabenraa
Tlf. 74365000 Fax 74365001

Lorenz Peter Lorenzen
Arealer miljøansøgning
Dato: 23.04.2009 / 10:40:41

J.Nr.
Målforshold: 1:10000
Init.: mut

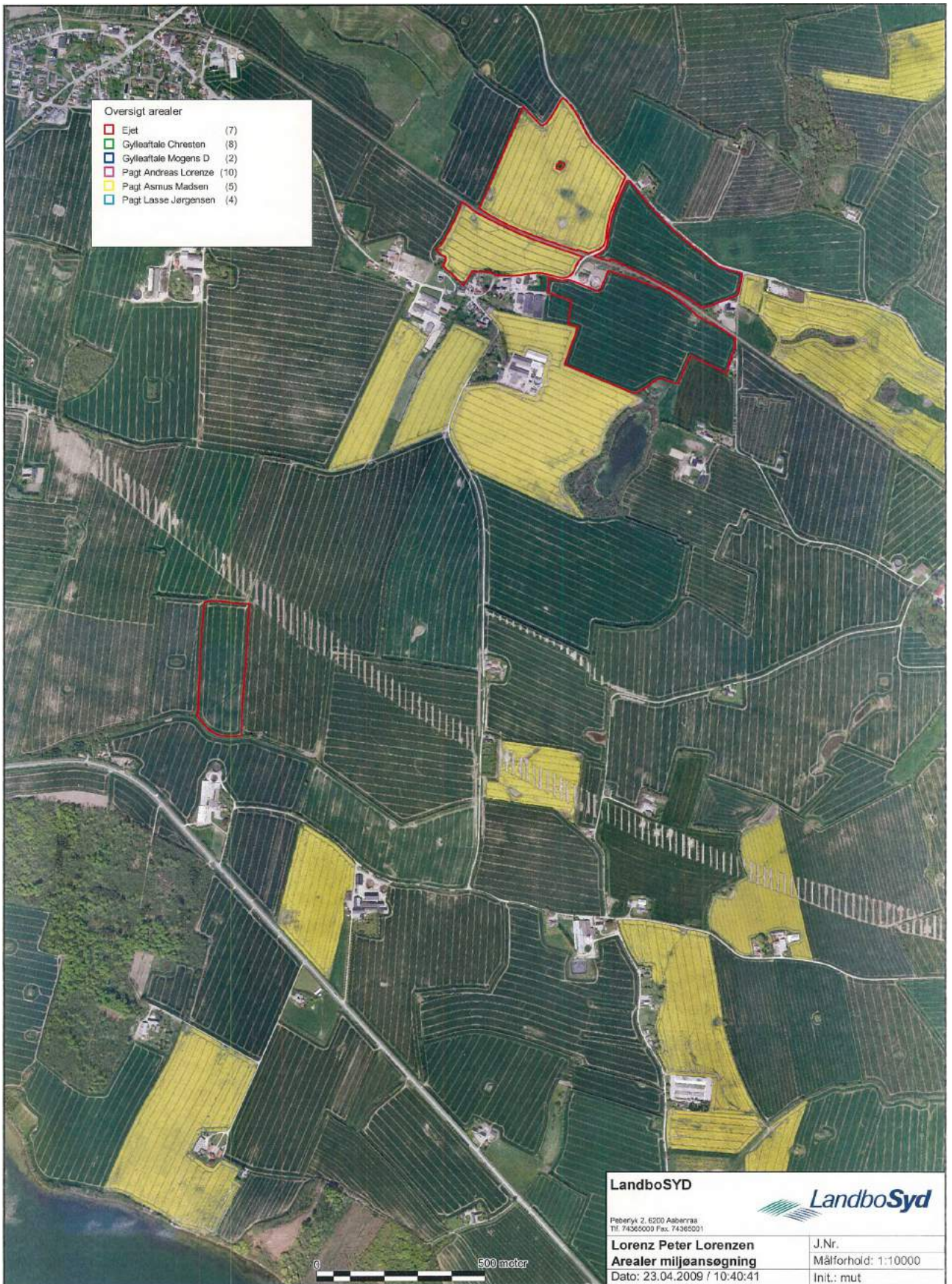

Oversigt arealer

Ejet	(7)
Gylleartale Chresten	(8)
Gylleartale Mogens D	(2)
Pagt Andreas Lorenze	(10)
Pagt Asmus Madsen	(5)
Pagt Laase Jørgensen	(4)

LandboSYD <small>Pødenryk 2, 6200 Aabenraa Tlf. 74363000 Fax. 74365001</small>			
Lorenz Peter Lorenzen Arealer miljøansøgning		J.Nr. Målforshold: 1:10000 Init.: mut	
Dato: 23.04.2009 / 10:40:41			

Oversigt arealer

Ejet	(7)
Gylleaftale Chresten	(8)
Gylleaftale Mogens D	(2)
Pagt Andreas Lorenze	(10)
Pagt Asmus Madsen	(5)
Pagt Lasse Jørgensen	(4)

LandboSYD

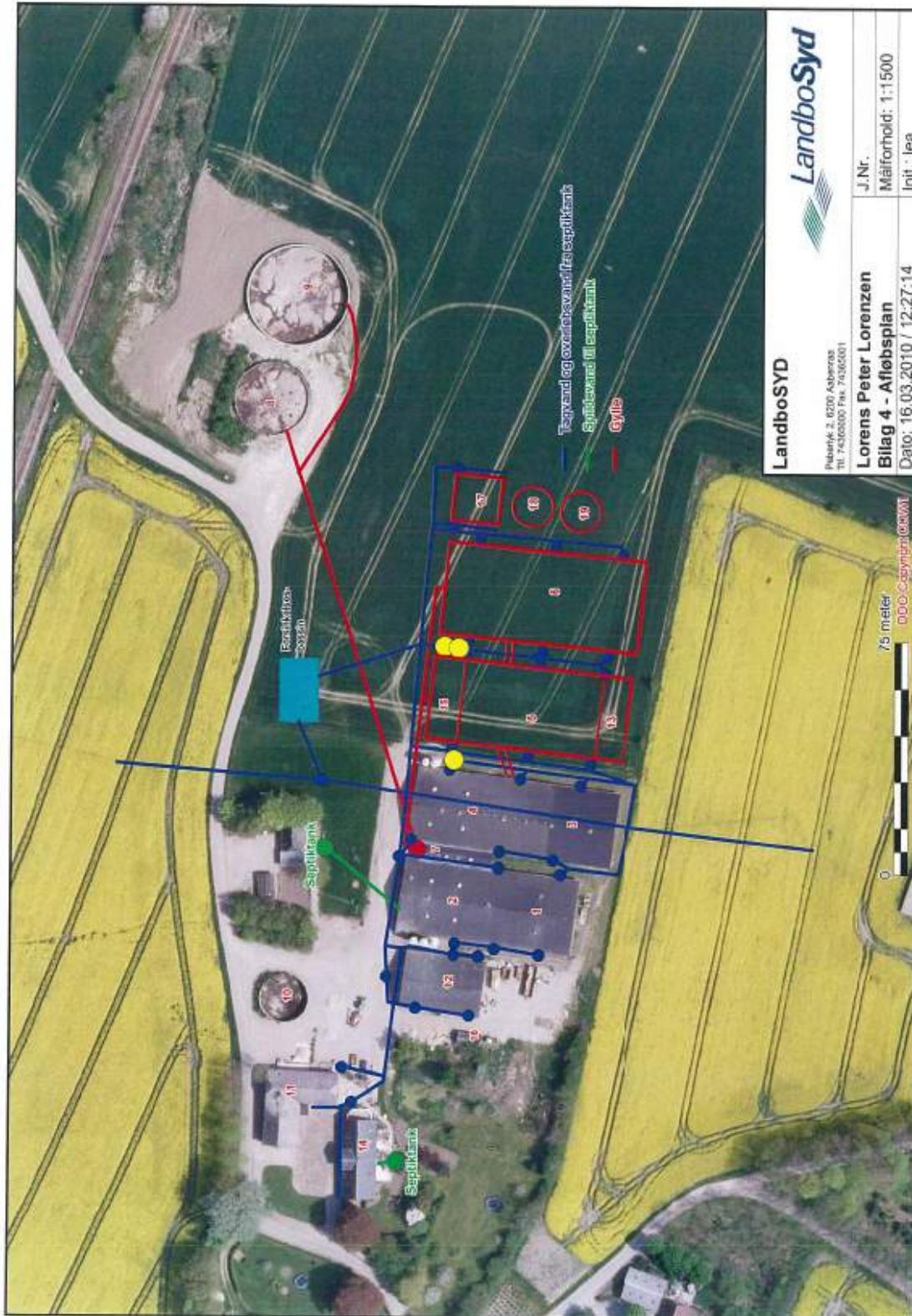

Febergå 2, 6200 Aabenraa
 Tlf: 74365000 Fax: 74365001

Lorenz Peter Lorenzen
Arealer miljøansøgning
 Dato: 23.04.2009 / 10:40:41

J.Nr.
 Målförhold: 1:10000
 Init.: mut

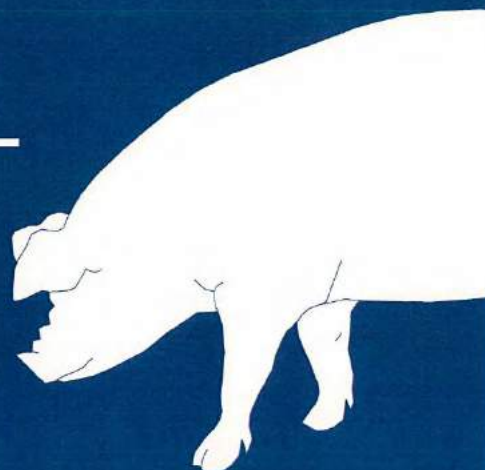
Bilag 8

Farm AirClean - BIO moduler

Lugt- og ammoniakreduktion

klima for vækst

Effektiv rensning af staldluften... ammoniak, lugt og støv

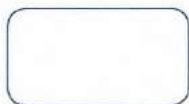

SKOV har løsningen på hvordan afgangsluften fra svinestalde kan renses effektivt for både ammoniak, lugt og støv.

Løsningen er et system med biologisk luftrensning, og det er resultatet af et mangeårigt forsknings- og udviklingsprojekt i samarbejde med bl.a. Landsudvalget for Svin, Danske Slagterier og Århus Universitet.

Systemet har ved omfattende test vist at:

- Ammoniakholdet i afgangsluften fra stalden reduceres til mindre end 1 ppm
- Lugten af "gris" fjernes fra afgangsluften
- Støvholdet i afgangsluften reduceres med 95 %

En verden af
individuelle
løsninger

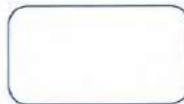
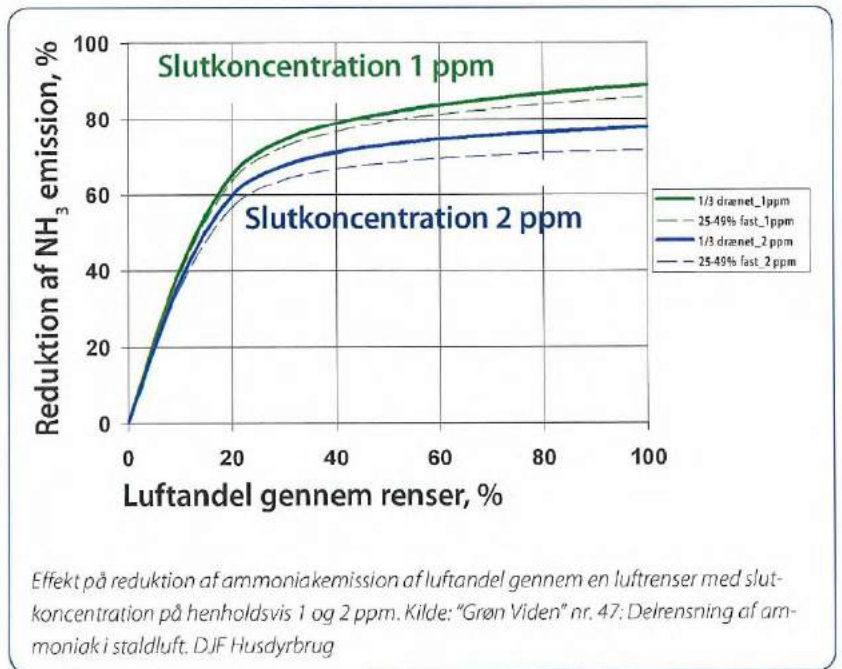
Hvorfor investere i biologisk luftrensning?

Der er et stort og stadigt stigende nationalt og internationalt pres på landbruget for at reducere miljøbelastningen.

Det omfatter krav om reduktion af udledningen af ammoniak og andre kvælstofforbindelser. Det samme gælder for lugtgener fra stalde.

Biologisk luftrensning bevirker:

- at producenten lever op til krav vedr. lugt- og ammoniakudledning som trådte i kraft 1. januar 2007
- en reduktion af både lugtgener og ammoniak - ingen andre systemer reducerer begge faktorer
- at ammoniakfordampningen minimeres og lugten af gris fjernes fra afgangsluften
- at produktionen gøres miljøvenlig til gavn for landmandens naboer, vandmiljøet og sårbar natur
- at støvindholdet i afgangsluften reduceres effektivt og risikoen for smittespredning via støv mindskes betydeligt.

Kun vand og naturligt forekommende mikroorganismer...

Patenteret filteropbygning

Staldluften sendes igennem to filtre som overrisles med vand. Ammoniak og lugtstoffer fjernes i begge filtre mens størstedelen af støvet fjernes i det første filter.

Luftrensningen er en biologisk proces. På filtrene dannes en biofilm af bakterier og andre mikroorganismer. Ammoniak, lugtstoffer og støv fjernes, når staldluften kommer i kontakt med vandet og biofilmen i filtrene.

Princippet i SKOV biologisk luftrensning er patentanmeldt på verdensplan og systemet er allerede i drift i en række lande verden over.

Naturlig rensning via mikroorganismer

De effektive bakterier og andre mikroorganismer findes naturligt i staldens eget miljø. Nogle af bakterierne er specialiseret i at omsætte ammoniak. Andre mikroorganismer lever af de karakteristiske lugt-

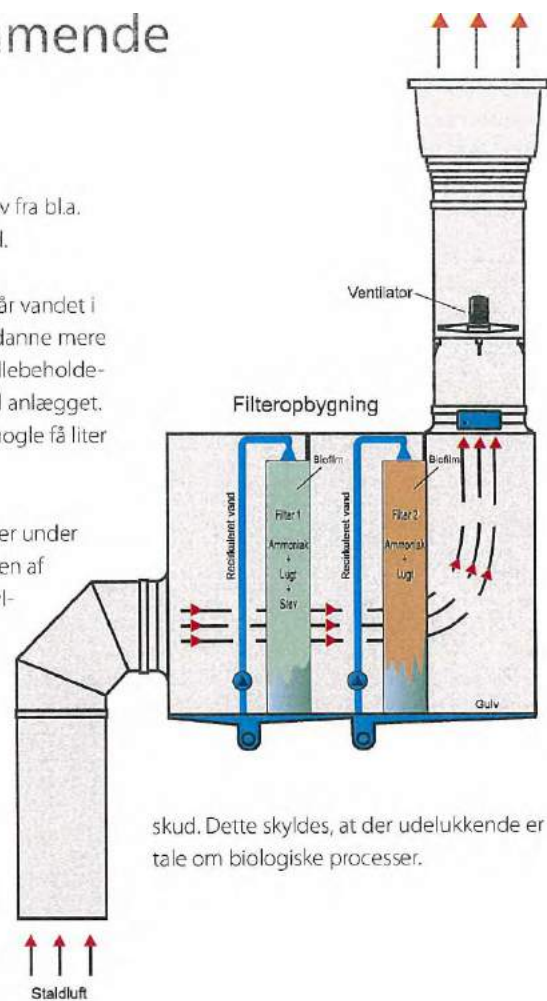
stoffer fra svinestalde og af støv fra bl.a. rodemateriale og grisenes hud.

Vandet recirkulerer i filtrene. Når vandet i filtrene mister evnen til at omdanne mere ammoniak, læses dette til gyllebeholderen, og der tilføres frisk vand til anlægget. Vandforbruget begrænses til nogle få liter pr. dag pr. gris.

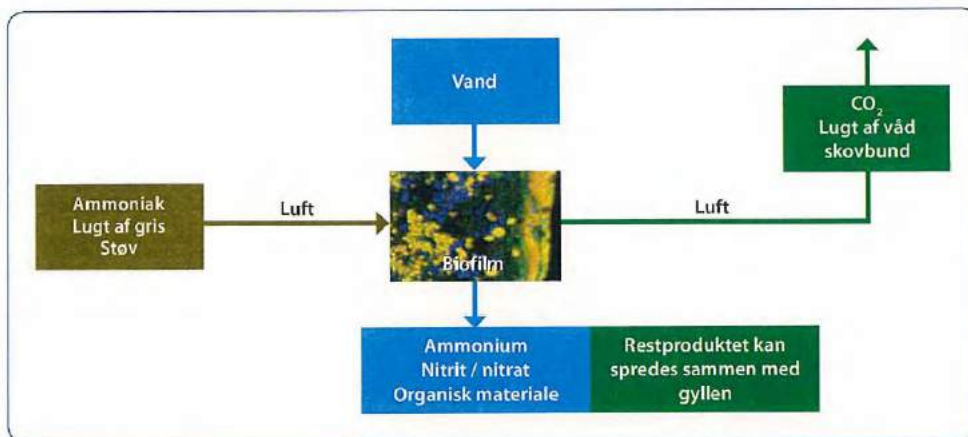
Op til 95 % af vandet fordamper under processen. Således er mængden af restprodukter der læses til gylletanken, meget begrænset.

Produktionen af kvælstofholdigt vand fra luftrensningsenheden svarer til ca. fem procent af den samlede gødningsproduktion.

Det lænsede vand kan med fordel håndteres sammen med gyllen eller køres direkte på marken som gødningstil-

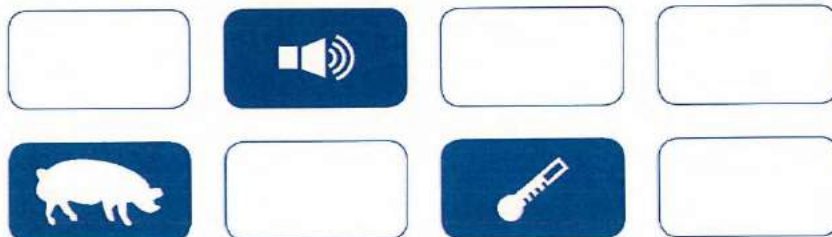
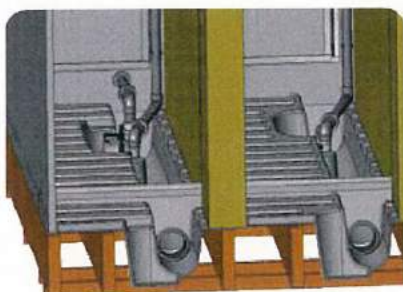
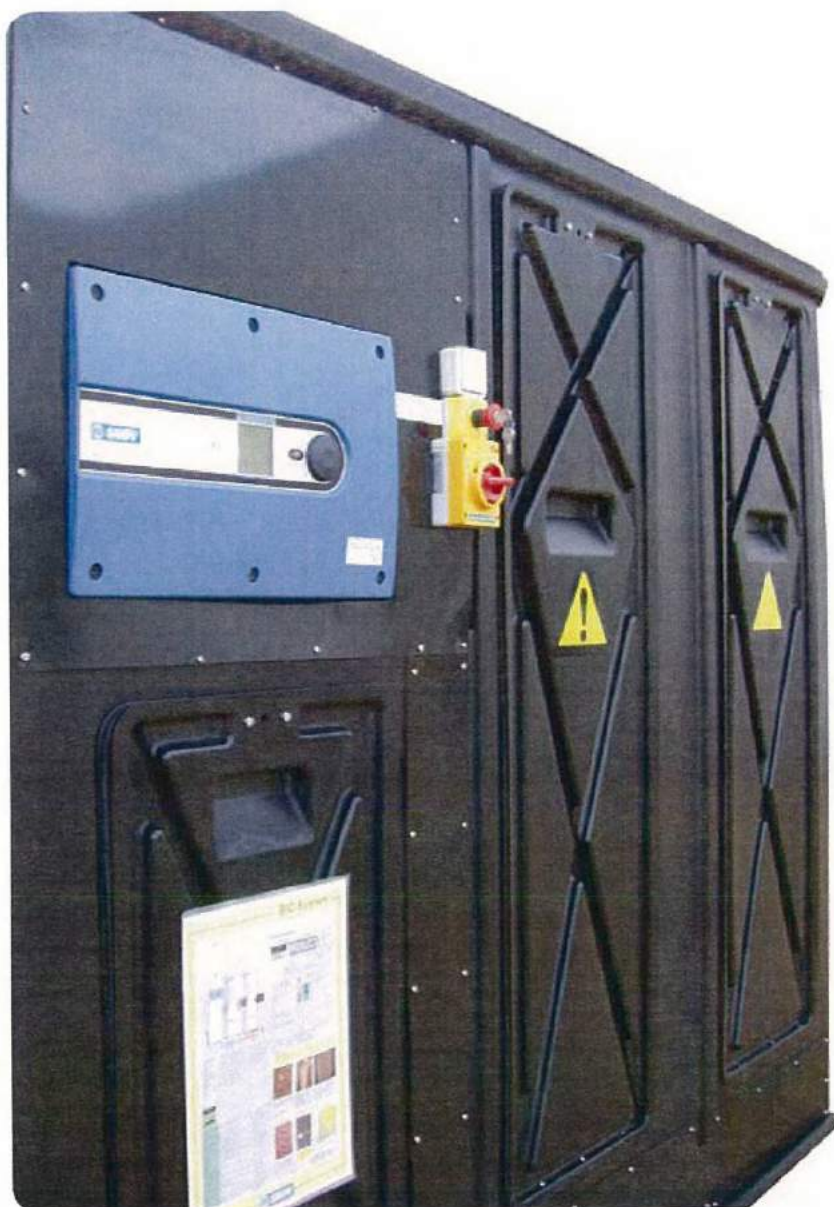
skud. Dette skyldes, at der udelukkende er tale om biologiske processer.

Nyt og forbedret styresystem

Hvert modul er udstyret med en DOL 256 AirClean computer, der regulerer luftrensningen i netop dette modul. Den decentrale styring sikrer en optimal rensning af den enkelte sektion baseret på det faktiske behov.

Styringen er gjort meget enkel og informationsniveauet er begrænset til de data, som producenten finder allermest nødvendige. Producenten kan på styringens display aflæse, om styringen er i drift, om filtervaskeren er aktiv samt få et overblik over væsentlige data som vandforbrug og driftstid. Disse data kan yderligere vises i en døgnrapport eller en år-til-dato rapport. Ligeledes vises eventuelle alarmer.

BIO modulerne

SKOV har udviklet et modulbaseret koncept som gør det muligt at bestille antallet af rensenheder til luftrensning ud fra antallet af m³ staldluft der skal renses.

Ideen bag den modulbaserede filterenhed er at standardisere luftrensningsenheden så den består af konceptenheder som er præfabrikerede. De er af meget høj kvalitet og med de sædvanlige fordele, nemlig sikkerhed og billiggørelse ved produktion og montage af produktet.

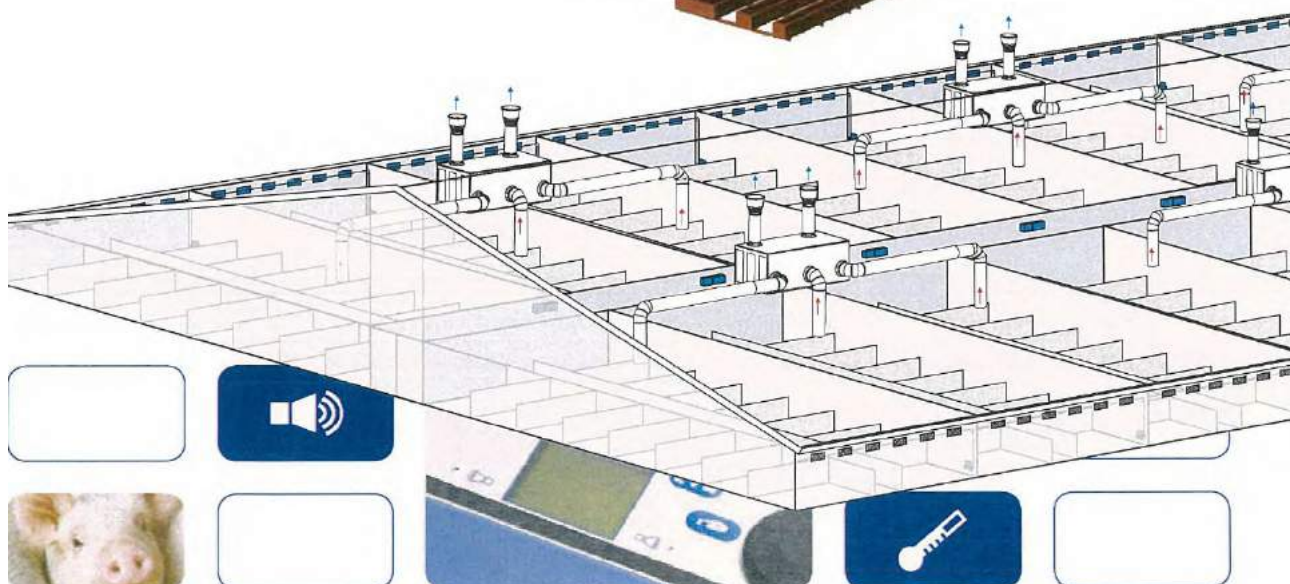
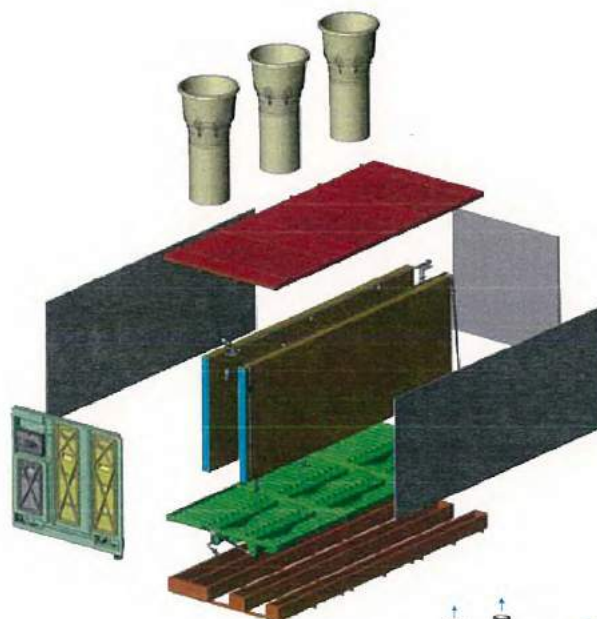
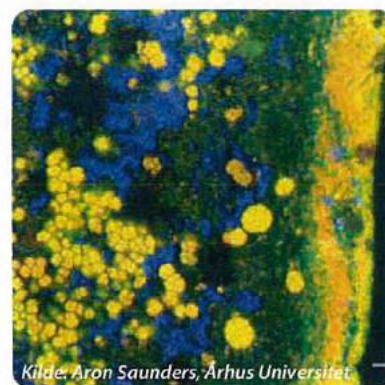
Rensenhederne leveres med en kapacitet fra 10.000 til 40.000 m³ luft i timen. Eksempelvis kan BIO 3U rense 30.000 m³ luft i timen, hvilket under danske forhold svarer til ca. 300 slagtesvinspladser, da der her beregnes ca. 100 m³ luft i timen pr. gris.

Ved at basere systemet på kabinetter har SKOV gjort det let for svineproducenten at implementere systemet i byggeriet. Rensmodulerne kan placeres i loftsrummet, ved siden af staldbygningen eller i et renserum inde i stalden.

I modsætning til andre modulløsninger på markedet kan denne løsning leveres samlet eller til samling ude hos producenten. Hvis renskabinetterne fx skal opstilles

i loftsrummet, kan samlingen på stedet spare producenten for at skulle fjerne store dele af tagpladerne i forbindelse med montagen.

SKOV har nu siden 2002 leveret biologiske luftrensningsystemer. Vores erfaring er at det er meget vigtigt at holde filtrene rene. I den forbindelse har vi udviklet en automatisk filtervasker til rensenhederne. Med jævne mellemrum starter vaskeren og renser filtret således at det ikke tilstoppes.

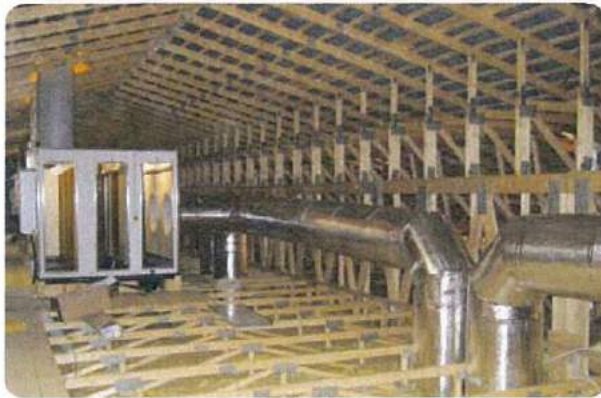

Modul sættes på plads med kran

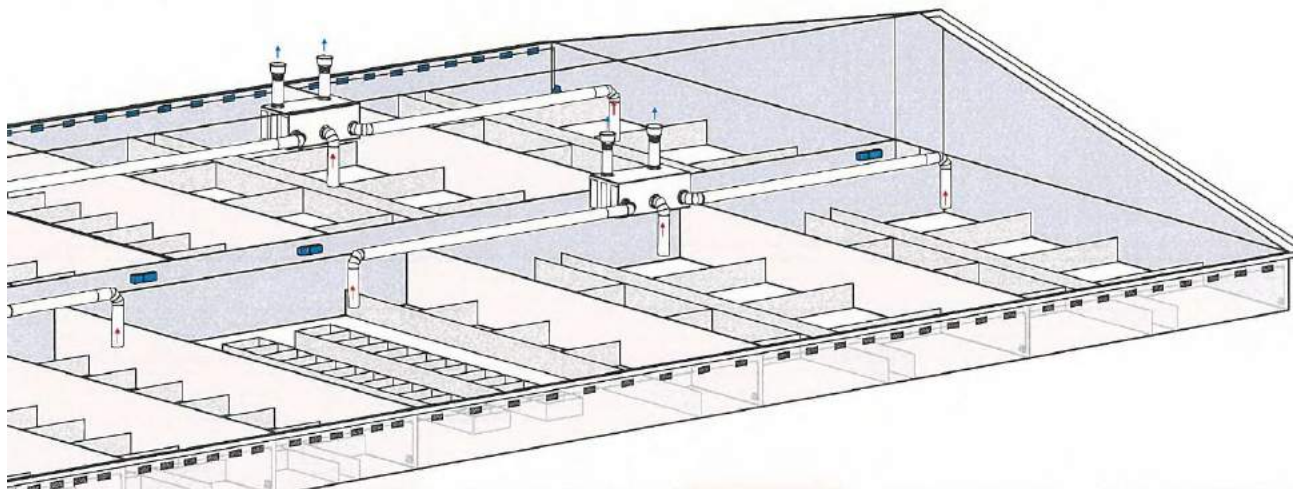
Modul indsat på loft

Tagplader lagt og ventilation tilsluttet

Automatisk filtervasker i aktion

forhold til en situation, hvor den nye model anvendes. Den indeholder desuden en korrektion baseret på en bortscreening af staldafsnit, som er placeret længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Geneafstanden ved nudrift er den korrigerede geneafstand, som kan beregnes på baggrund af den husdyrproduktion, som er angivet under nudrift. Denne geneafstand anvendes i tilfælde, hvor den vægtede gennemsnitsafstand er mellem 50-100 % af geneafstanden. I disse tilfælde må der foretages ændringer, som giver uændrede eller reducerede lugtgener. Dette betyder i så fald, at geneafstanden ved ansøgt drift ikke må være længere end geneafstanden ved nudrift.

Den **vægtede gennemsnitsafstand** er en beskrivelse af den reelle afstand mellem staldafsnittene og omboende. Den vægtede gennemsnitsafstand beregnes kun for de staldafsnit, som ikke er bortscreenet ved at ligge længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Det er til sidst **konkluderet**, hvorvidt genekriterierne er overholdt. Det skal dog tilføjes, at såfremt staldafsnittene ligger spredt i forhold til omboende kan det være nødvendigt at foretage en ekstra beregning for de staldafsnit, som ligger nærmest omboende. Disse skal også isoleret set overholde genekriterierne.

Bilag 11

Lorens Peter Lorenzen
Avnbøløstenvvej 69
6400 Sønderborg

T30211
15-02-2010

Miljø

Gyllekølingsanlægget er dimensioneret ud fra fremsendte plantegning.

Gyllekummeareal med træk og slip: 1.067 m²

Gyllekummeareal med linespil: 0 m²

Køling af gylle reducerer ammoniakfordampningen fra stalden. Teknologien er beskrevet i Miljøstyrelsens BAT-blad omkring køling af gylle i svinestalde.

Varmepumpeanlægget er dimensioneret efter varmebehovet og der kan forventes en reduktion i ammoniakfordampningen fra stalden på ca.: 20,8%

Varmepumpeanlæggets årlige faktiske driftstid er ca.: 5.700 timer pr. år

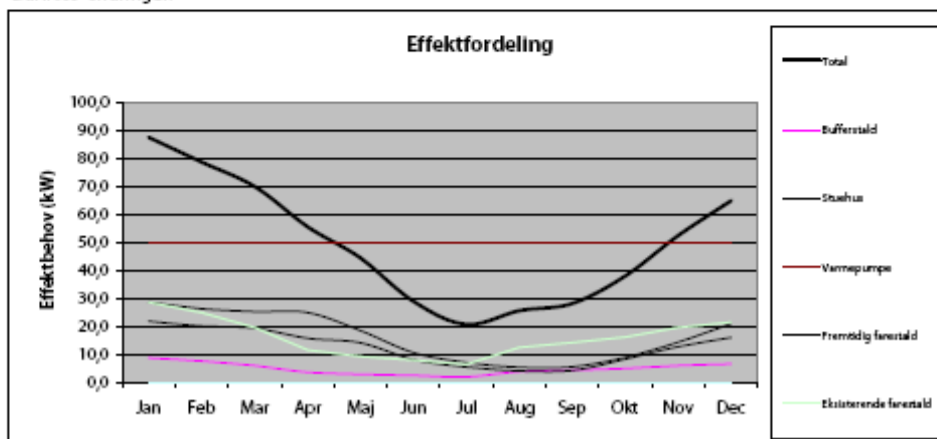
Af den varme, der produceres med varmepumpen, genanvendes ca.: 100,0%

Yderligere dokumentation på anlæggets miljømæssige effekt udarbejdet ved endelig projektering af anlægget.

Energi

	<i>Effektbehov</i>	<i>Energibehov</i>
Bufferstald	8,7 kW	39.038 kWh
Eksisterende farestald	28,6 kW	125.093 kWh
Fremtidig farestald	21,8 kW	95.659 kWh
Stuehus	26,3 kW	75.540 kWh
Samlet behov	85,3 kW	335.329 kWh

Bemærk at ovenstående beregninger er vejledende og er lavet på baggrund af oplysninger fra kunden samt Danfoss' erfaringer.

Bilag 12

Høringssvar vedrørende Aabenraavej 162, 6400 Sønderborg - arealer beliggende i Haderslev Kommune.

Haderslev Kommune har modtaget anmodning fra Sønderborg Kommune om en udtalelse i forbindelse med aftalearealer beliggende i Haderslev Kommune, hørende til ansøgningen fra landbrugsbedriften på Aabenraavej 162, 6400 Sønderborg.

Arealerne hører til ejendommen Nygårdvej 4, 6400 Haderslev som ejes af Andreas Lorenzen, 1523 Roswell Road apt 128, Marietta GA 30062, USA og Birgitte Lorenzen, Odensegade 23, 2. th, 8000 Århus C.

Arealerne er omfattet af nitratklasse 1. Haderslev Kommune indstiller derfor, at der stilles vilkår om reduktion af husdyrtrykket i forhold til de generelle harmonikrav eller reduktion af nitratudvaskningen efter de generelle regler for nitratklasse 1.

Arealerne AL GA 10, AL GA 7, AL GA 5, AL GA 4 og AL GA 6 (mark navne i ansøgningsnummer 4662 på Husdyrgodkendelse.dk) ligger op til fredskov som ligger i en vandløbslugt med et naturligt, beskyttet vandløb. Vandløbet er i henhold til § 69 stk. 1 i vandløbsloven omfattet af 2 meter bræmme som starter ved kronekanten af vandløbet.

Vandløbet afvander til Haderslev fjord som udmunder i Lillebælt som er Natura 2000 område (Habitatområde 96).

Vandløbslovens 2 meterbræmme vurderes at være beskyttelse nok til at udbringningen på aftalearealerne ikke alene vil have en væsentlig miljømæssig påvirkning af Natura 2000 området Lillebælt.

Bilag 13

Henriette Salling (HTS)

From: Henriette Salling (Rambøl) [exthsal@sonderborg.dk]
Sent: 21. januar 2010 13:34
To: Henriette Salling (HTS)
Subject: VS: Vedr. Aabenraavej 162, Sønderborg

Fra: Marie-Luise Meyhoff [mailto:mmeyh@aabenraa.dk]
Sendt: 13. august 2009 12:49
Til: Sussanne Bigum Mortensen
Emne: Vedr. Aabenraavej 162, Sønderborg

Hej Sussanne

Jeg har nu screenet arealerne og vurderer, at der ikke er anledning til at stille krav om §16-godkendelse af aftalearealerne fra Aabenraa Kommunes side.

Hvis du har spørgsmål eller tilsvarende, er du meget velkommen til at kontakte mig!

Venlig hilsen

Marie-Luise Meyhoff

Sagsbehandler, Miljø og Natur, Aabenraa Kommune

Tlf. direkte 73 76 74 46

Mob.tlf. 29 65 10 67

E-mail mmeyh@aabenraa.dk

Bilag 13.1

Henriette Salling (HTS)

From: Marie-Luise Meyhoff [mmeyh@aabenraa.dk]
Sent: 3. februar 2010 12:57
To: Henriette Salling (HTS)
Subject: SV: Vedr. Aabenraavej 162, Sønderborg _0975453J/DA00104-1-HTS

Hej Henriette

Jeg har nu kigget på det nye areal og har ingen kommentarer; det eneste, der kan forekomme problematisk, er, at jordens N-reduktionspotentiale er meget lavt (mellem 0 og 50%), men eftersom arealet ikke afvander til sårbare vand- eller naturområder, mener jeg ikke, at det bør have nogen betydning.

Jeg har desuden tjekket §3- og §7-natur, Natura 2000-områder, andre naturforhold så som forekomsten af padder og naturperler, N- og P-klasser, P-oplande, målsatte søer og vandløb samt oplande her til, Nitrattfølsomme indvindingsområder, fredede arealer og beskyttede diger, drikkevandsinteresser og vandværksoplande. Mht sidstnævnte ligger hele området inden for særlige drikkevandsinteresser og hovedparten af arealet ligger i opland til hhv. Avnbøl-Ullerup Vandværk og Bovrup Vandværk. Det vurderes, at dette ikke har nogen betydning for anvendelsen af arealet.

Hvis du har spørgsmål eller får brug for en mere officiel tilkendegivelse, må du sige til!

Venlig hilsen

Marie-Luise Meyhoff

Sagsbehandler, Miljø og Natur, Aabenraa Kommune

Tlf. direkte 73 76 74 46

Mob.tlf. 29 65 10 67

E-mail mmeyh@aabenraa.dk

Fra: Henriette Salling (HTS) [mailto:HTS@ramboll.dk]

Sendt: 18. januar 2010 13:03

Til: Marie-Luise Meyhoff

Cc: exths@sonderborg.dk

Emne: RE: Vedr. Aabenraavej 162, Sønderborg

Hej Marie-Luise!

Vi er for Sønderborg Kommune i færd med at udarbejde en miljøgodkendelse til husdyrbruget Nedervej 16, 6430 Nordborg, hvorunder arealer til Aabenraavej 162, Sønderborg også skal godkendes.

Ansøgeren har her på falderebet valgt at udskifte nogle arealer. Det betyder, at der er kommet yderligere et areal, som er beliggende i Aabenraa Kommune. Vi vil derfor på vegne af Sønderborg Kommune venligst anmode jer om en udtalelse vedr. dette areal. Ændrer det på nedenstående vurdering?

Jeg har vedhæftet et kort, som viser beliggenheden af det nye areal (MD GA 3-0) samt de arealer, som tidligere har været i høring hos jer (MD GA 1-0, MD GA 2-0, CH 1, CH 2, CH 3, CH 4 og CH 8).

Hvis du har brug for yderligere materiale (f.eks. arealfiler) må du endelig sige til.

Du er velkommen til at ringe, hvis der er spørgsmål.

På forhånd tak for hjælpen.

Mvh.

Henriette Salling (HTS)
Civilingenier

Ramboll Danmark A/S
Sønderbrogade 34
DK-7100 Vejle
www.ramboll.dk

Direkte 7941 5102
Mobil 2346 9265
hts@ramboll.dk

Viden der bringer mennesker videre---

Fra: Marie-Luise Meyhoff [<mailto:mmeyh@aabenraa.dk>]

Sendt: 13. august 2009 12:49

Til: Sussanne Bigum Mortensen

Emne: Vedr. Aabenraavej 162, Sønderborg

Hej Sussanne

Jeg har nu screenet arealerne og vurderer, at der ikke er anledning til at stille krav om §16-godkendelse af aftalearealerne fra Aabenraa Kommunes side.

Hvis du har spørgsmål eller tilsvarende, er du meget velkommen til at kontakte mig!

Venlig hilsen

Marie-Luise Meyhoff

Sagsbehandler, Miljø og Natur, Aabenraa Kommune

Tlf. direkte 73 76 74 46

Mob.tlf. 29 65 10 67

E-mail mmeyh@aabenraa.dk

Bilag 14

RAMBOLL

Johan Philip Solmer
Avnbølstenvej 73
6400 Sønderborg

FORESPØRGSEL I FORBINDELSE MED PLACERING AF NYE STALDE PÅ AVNBØLSTENVEJ 69, 6400 SØNDERBORG

Rambøll skal for Sønderborg Kommune behandle ansøgning om miljøgodkendelse til udvidelse af eksisterende sohold på ejendommen Avnbølstenvej 69, 6400 Sønderborg.

I forbindelse med udvidelsen opføres en ny drægtighedsstald på ca. 1.920 m² samt ny farestald, udleveringsstald og halmlade i én bygning på i alt ca. 1.700 m². Der opføres desuden en foderlade på ca. 225 m² og der opstilles 2 fodersiloer på hver 800 t. I den nye farestald etableres biologisk luftreanseanlæg og i den nye drægtighedsstald anvendes gyllekøling.

De nye staldbygninger kommer til at ligge ca. 5 meter fra dit skel, parallelt med eksisterende stalde, jf. vedlagte skitse.

Stalde og lign. må ikke etableres inden for 30 meter fra naboskel, jf. § 8 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Kommunen kan dog give dispensation, jf. § 9 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Sønderborg Kommune vil gerne give dispensation i denne sag.

Sønderborg Kommune vil gerne høre, hvad du mener om denne dispensation fra afstandskrav til naboskel. Er der nogen forhold, som du mener, kommunen skal tage hensyn til? Det er i sidste ende kommunens afgørelse, om der gives dispensation.

Eventuelle kommentarer bedes inden **19. oktober 2009** sendt til:

Rambøll, at. Henriette Salling
Sønderbrogade 34
7100 Vejle
eller e-mail hts@ramboll.dk

eller

1/2

Dato 2009/10/02

Rambøll
Sønderbrogade 34
DK-7100 Vejle

T +45 7941 5100
F +45 7941 5101
www.ramboll.dk

Ref. 975453/DF00046-1-HTS

Rambøll Danmark A/S
CVR-NR 35128417

Medlem af FRI

Sønderborg Kommune
Landbrugsgruppen, att. exthsal
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg

Du vil senere blive hørt med hensyn til selve udvidelsen og miljøgodkendelsen, så dette er ment som en forespørgsel i forbindelse med placering af nye staldanlæg.

Du er velkommen til at kontakte mig, hvis der er spørgsmål til det fremsendte.

Med venlig hilsen

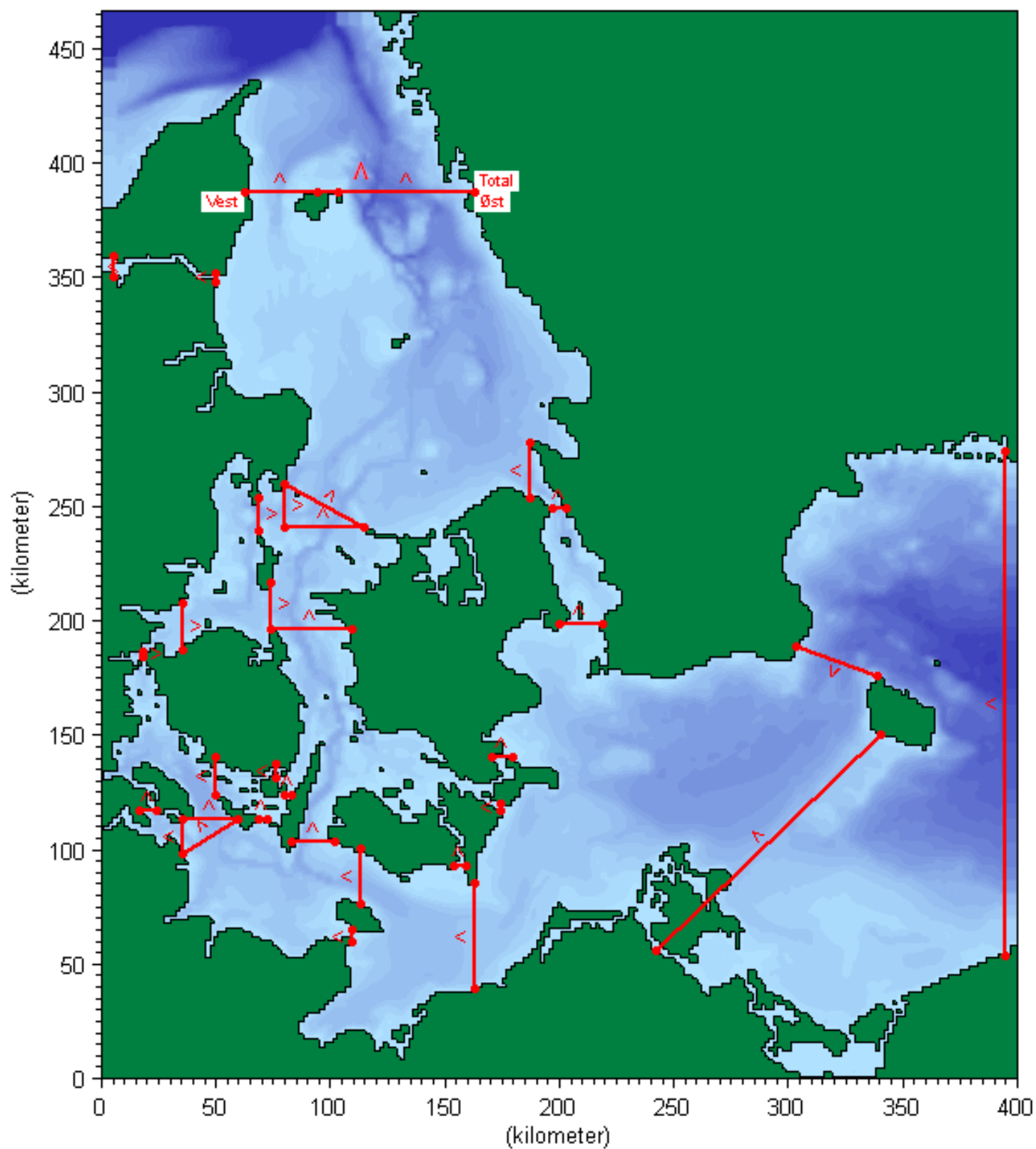
Henriette Salling
Civilingeniør

D + 45 79415102
M +45 2346 9265
hts@ramboll.dk

BILAG

Skitse med nye stalde mv.

Bilag 15

Bilag 15.1

Beslutningskriterier:

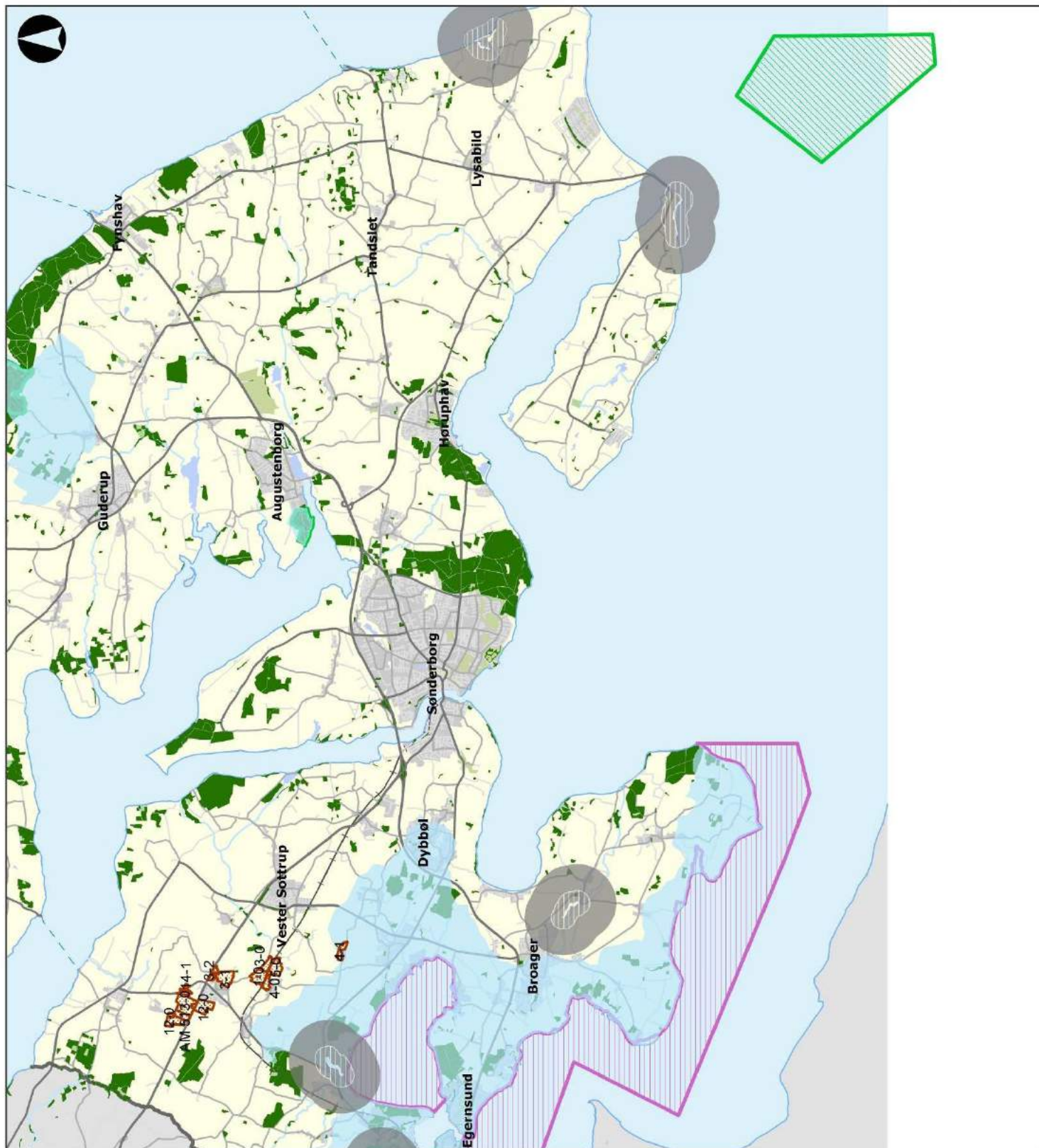
AVNBØLØSTENVEJ_69

- Aftale
- Udbringning

Beskyltede naturtyper med bufferzoner

OBJEKTTKST

- Beskyttet højmoser
- Beskyttet hedel/overdrev
- Bufferzone I
- Bufferzone II
- Nitratklasse I
- Nitratklasse III
- Fosforklasse I og III
- Oplande til Natura 2000
- EF-Habitatotrader
- EF-fuglebeskyttelsesomrader
- Ramsaromrader
- RP05 Eksisterende skov

Natura 2000

Journal nr.: 08/17752 og 08/17753
 Adresse: Avnbøløstenvej 69 og Aabenraavej 162

Målestokforhold: 1:135.131
 Udskriftsdate: 17.03.2010

Bilag 16

Parter

Peter Christensen		Avnbøløstenvej 43
Søren Nistrup		Avnbøløstenvej 45
Fam. Jørgensen		Avnbøløstenvej 51
Bjarke Sørensen		Avnbøløstenvej 52
Fam. Lock Hansen		Avnbøløstenvej 56
Flemming H. Philip		Avnbøløstenvej 61
Mirjam Korsberg		Avnbøløstenvej 62 A
Michal Bladt		Avnbøløstenvej 62 A
Peter V. Petersen		Avnbøløstenvej 62 A
Carsten Oxlund		Avnbøløstenvej 62 A
Mads Strandby		Avnbøløstenvej 62 A
Laura K. S. Grangaard		Avnbøløstenvej 62 A
Carina C. Mortensen		Avnbøløstenvej 62 A
Ellen Lerch		Avnbøløstenvej 62 A
Bo christensen		Avnbøløstenvej 62 A
Lars M. Christensen		Avnbøløstenvej 62 A
Flemming Christensen		Avnbøløstenvej 62 A
Fam. Hansen		Avnbøløstenvej 63
Palle H. Thomsen		Avnbøløstenvej 64
Hans Erik Petersen		Avnbøløstenvej 65
Karin M. Adamcig		Avnbøløstenvej 66
Fam. Kristensen		Avnbøløstenvej 67
Fam. Jørgensen		Avnbøløstenvej 68
Fam. Lorenzen		Avnbøløstenvej 69 A
Anette Sørensen, Kim Christensen og Lucia Mayer		Avnbøløstenvej 71
Fam. Solmer		Avnbøløstenvej 73 A
Fam. Sørensen		Phillipsborgvej 17
Fam. Thomsen		Lundsø 2
Fam. Andersen		Lundsø 4
Poul Peter Petersen		Lundsø 6
Fam. Roost		Lundsø 8

Bilag 17

Lovgrundlag

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af en landbrugsejendom og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen forudsættes kendt og skal følges. Herunder er nævnt en række af de gældende vejledninger og lovgrundlag:

Lov nr. 1572 af 20/12/06 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4/12/ 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Lovbekendtgørelse nr. 1757 af 22/12/2006 om miljøbeskyttelse

Lovbekendtgørelse nr. 933 af 24/09/2009 om naturbeskyttelse

Bekendtgørelse nr. 648 af 18/06/2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (Historisk)

Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts /03/2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. (Gældende)

Bekendtgørelse nr.1634 af 13. december 2006 om affald.

Bek. nr. 1695 af 19. december 2006 294 af 31/03/2009 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. med senere ændringer

Bekendtgørelse nr. 1152 af 23. november /11/2006 om husdyrhold og arealkrav m.v.

Bekendtgørelse nr. 723 af 12. december 1997 om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand. 439 af 11/05/2007 om opbevaring af døde dyr med senere ændringer

Bek. nr. 360 af 24. maj 1993 om undervisning for erhvervsmæssige brugere af bekæmpelsesmidler samt ændringer heraf.

Bek.Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 533 af 18. juni /06/2003 om bekæmpelsesmidler. med senere ændringer

Bek.Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1517 af 14/12/2006 om miljøregulering af visse aktiviteter

Miljøministeriets bekendtgørelse nr. nr 48 af 13/01/2010 om affald (Affaldsbekendtgørelsen)

Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 724 af 1. juli 01/07/2008. om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (Olietankbekendtgørelsen)

Bek. nr. 408 af 1. maj 2007 Bekendtgørelse om internationale naturbeskyttelsesområder.

Sønderborg Kommunes regulativ for erhvervsaffald
Regulativ og forskrift Regulativ for erhvervsaffald i Sønderborg Kommune

Regulativ for farligt affald i Sønderborg Kommune

Regulativ og forskrift for klinisk risikoaffald og andet farligt affald fra sundhedssektoren

Regionplan for Sønderjyllands Amt 2005-2016

Det skal understreges, at reglerne kun er gældende, så længe de tilgrundliggende bestemmelser gælder. Der kan tilsvarende i fremtiden vedtages nye bestemmelser, der vil kunne medføre andre regler for virksomhedens aktiviteter.

Statens Skadedyrlaboratoriums retningslinjer for fluebekæmpelse på gårde med husdyr i 2003 (<http://www.dpil.dk/dpil2005/HTML/flueretn.htm>)